

กฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทน
และเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
คณะนิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2567

**LAWS ON PROTECTING THE BENEFITS AND COMPENSATION OWED
TO CONSCRIPTED SOLDIERS**

**BY
FLIGHT LIEUTENANT CHAMORN RAKPRASERTSUK**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF LAWS
FACULTY OF LAW**

**GRADUATE SCHOOL RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2024**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

กฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทน
และเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

โดย

เรืออากาศเอกจามร รักประเสริฐสุข

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2567

ผศ.ดร. เหวดิน ต่อปัญญาชาญ
ประธานกรรมการสอบ

ดร. กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์
กรรมการ

ผศ.ดร. สัตยชญพงศ์ ลิ้มประเสริฐ
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ศ. ดร. สือจิตต์ เพ็ชรประสาน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

30 กรกฎาคม 2567

Thesis entitled

**LAWS ON PROTECTING THE BENEFITS AND COMPENSATION OWED
TO CONSCRIPTED SOLDIERS**

by

FLIGHT LIEUTENANT CHAMORN RAKPRASERTSUK

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Laws

Rangsit University
Academic Year 2024

Asst. Prof. Galvalin Torpanyacharn, LL.D.
Examination Committee Chairperson

Krisda Saengcharoensap, Ph.D.
Member

Asst.Prof. Sanyapong Limprasert, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Prof. Suejit Pechprasarn, Ph.D.)

Dean of Graduate School

July 30, 2024

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เป็นอย่างดีเนื่องมาจากได้รับความเมตตาอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศัญญพงศ์ ลิ้มประเสริฐ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตรวจสอบแก้ไขตั้งแต่เริ่มต้น จัดทำงานวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้ประสบความสำเร็จสมดังความปรารถนารวมทั้งขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกวณีน ต่อปัญญาชาญ ประธานกรรมการสอบ และ ดร.กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์ กรรมการสอบ ที่ให้ความกรุณาร่วมพิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกฎหมาย และให้ความช่วยเหลือดูแลระหว่างการศึกษาเรียนรู้เป็นอย่างดีจนกระทั่งข้าพเจ้าสามารถมีความรู้ และสำเร็จการศึกษามาได้ด้วยดี

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้พอจะยังประโยชน์ให้แก่สังคมและก่อให้เกิดกุศลอยู่บ้าง ข้าพเจ้าขออุทิศกุศลนั้นแด่ร้อยตรีสมาธิ รักประเสริฐสุข บิดาผู้ล่วงลับ และขอกราบอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยโปรดช่วยคุ้มครองและอำนวยการให้มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านจงมีแต่ความสุขสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล

ทั้งนี้ หากวิทยานิพนธ์นี้ยังมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยต้องกราบขออภัยมา ณ ที่นี้และขอน้อมรับคำติชมไว้ด้วยความเต็มใจ เพื่อนำไปปรับปรุงในภายภาคหน้าต่อไป

เรืออากาศเอกจามร รักประเสริฐสุข

ผู้วิจัย

6507990 : จามร รักประเสริฐสุข
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : กฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทน
 และเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร
 หลักสูตร : นิติศาสตรมหาบัณฑิต
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สัณญพงค์ ลิ่มประเสริฐ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร 2) ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยกับต่างประเทศ 3) ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย และ 4) เสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี ด้วยกฎหมายประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศ

จากการศึกษา พบว่า พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 ที่บังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ไม่มีบทบัญญัติด้านการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ถูกเกณฑ์ทหารไว้อย่างชัดเจน นำไปสู่ผลกระทบต่องานของทหารที่ประสบปัญหาด้านการดำรงชีพ ส่งผลให้เสียโอกาสในการศึกษาและประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัว จึงได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 111 หน้า)

คำสำคัญ: เกณฑ์ทหาร, การคุ้มครองสิทธิประโยชน์, กฎหมายทหาร

6507990 : Chamorn Rakprasertsuk
 Thesis Title : Laws on Protecting the Benefits and Compensation Owed to Conscripted Soldiers
 Program : Master of Laws
 Thesis Advisor : Asst. Prof. Sanyapong Limprasert, LL.D.

Abstract

This research aims to 1) study the history, concepts, theories, and related research on the legal principles of protecting the benefits and compensations owed to conscripted soldiers, 2) compare the laws on protecting the benefits and compensations owed to conscripted soldiers in Thailand with those of other countries, 3) analyze legal issues related to the protection of the benefits and compensations owed to conscripted soldiers in Thailand, 4) propose ways to amend and improve the laws related to protecting the benefits and compensations owed to conscripted soldiers in Thailand. This qualitative research involves studying and exploring concepts, theories, and legal texts from both Thai and international law.

The study found that the Military Service Act of 1954 (2497 B.E.) and the Military Civil Servants Act of 1978 (2521 B.E.), which were still in force today, did not clearly provide provisions for the protection of the benefits of conscripted soldiers. This lack of clarity had led to adverse effects on conscripted soldiers, who faced livelihood issues and missed opportunities for education and employment to support their families. Therefore, it is recommended to amend and improve the laws to protect the rights and benefits related to compensation, welfare, and education for active-duty conscripted soldiers, as well as employment and healthcare benefits for conscripted soldiers after they are discharged.

(Total 111 pages)

Keywords: Conscripted Soldiers, Protecting the Benefits, Military Laws

Student's Signature

Thesis Advisor's Signature

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	7
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	7
1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	8
บทที่ 2 ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร	9
2.1 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของการเกณฑ์ทหาร	10
2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร	12
2.2.1 แนวคิดทฤษฎีหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)	12
2.2.2 แนวคิดทฤษฎีหลักสิทธิมนุษยชน (Human Right)	14
2.2.3 แนวคิดทฤษฎีหลักคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefit Protection Principle)	16
2.2.4 แนวคิดการจ่ายค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ในภาครัฐ	18
2.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนค่าเสียโอกาส	28
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 หลักกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็น การตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร	36
2.4.1 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497	36
2.4.2 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521	38
2.4.3 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551	40
2.4.4 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553	41
2.4.5 ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหาร กองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือ สิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2553	42
2.4.6 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพ ชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2548	43
2.4.7 ระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการเข้ารับการศึกษา ภายในประเทศ พ.ศ. 2552	44
2.4.8 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541	45
2.4.9 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533	47
บทที่ 3 เปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็น การตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยกับต่างประเทศ	56
3.1 สาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland)	56
3.1.1 กระบวนการเกณฑ์ทหารของสาธารณรัฐฟินแลนด์	57
3.1.2 สารสำคัญตามบทบัญญัติของกฎหมายการเกณฑ์ทหาร	58
3.1.3 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูก เกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐฟินแลนด์	60
3.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)	62
3.2.1 กระบวนการเกณฑ์ทหารของสาธารณรัฐสิงคโปร์	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2.2 สารสำคัญตามบทบัญญัติของกฎหมายการเกณฑ์ทหาร	64
3.2.3 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐสิงคโปร์	65
3.3 ประเทศอิสราเอล (Israel)	68
3.3.1 กระบวนการเกณฑ์ทหารของประเทศอิสราเอล	68
3.3.2 สารสำคัญตามบทบัญญัติของกฎหมายการเกณฑ์ทหาร	70
3.3.3 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในประเทศอิสราเอล	71
3.4 เปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย	73
3.4.1 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ	73
3.4.2 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ	79
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและเปรียบเทียบกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร	83
4.1 การวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและสภาพปัญหาของทหารกองประจำการในขณะประจำการ	84
4.1.1 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน	84
4.1.2 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ	88
4.1.3 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา	91
4.2 การวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและสภาพปัญหาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ	92
4.2.1 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน	93
4.2.2 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	98
5.1 สรุป	98
5.2 ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	108
ประวัติผู้วิจัย	111

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนยอดเกณฑ์ทหารกองประจำการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2565	2
2.1 อัตราเข้าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 76 (3) และมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541	46
3.1 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของข้าราชการทหารและทหารกองประจำการ	74
3.2 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของข้าราชการทหารและทหารกองประจำการ	75
3.3 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา	77
3.4 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของประเทศไทยกับต่างประเทศ	80
3.5 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของประเทศไทยกับต่างประเทศ	81
4.1 อัตราเงินเดือนทหารกองประจำการ ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ	87

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกณฑ์ทหารเป็นกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ซึ่งปฏิบัติตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดหน้าที่ให้เฉพาะชายไทย ที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย ต้องเข้ารับการตรวจเลือกทหาร (การเกณฑ์ทหาร) ด้วยตนเองทุกคน โดยกำหนดกระบวนการเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหาร ตั้งแต่ การลงบัญชีทหารกองเกิน การรับหมายเรียก การตรวจเลือกเข้ากองประจำการ การเรียกพล การระดมพล และการปลดประจำการ ชายไทยที่มีสัญชาติไทยเริ่มเป็นทหารกองเกินนับแต่เมื่อแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินตามภูมิลำเนาของบิดา (ภูมิลำเนาทหาร) เมื่ออายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ และอาจถูกเรียกไปรับการตรวจเลือกเข้ากองประจำการได้เมื่ออายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ ทหารกองเกินเมื่อเข้ารับราชการทหารกองประจำการครบกำหนด หรือสำเร็จการศึกษาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหมกำหนดหรือมีอายุครบ 30 ปีบริบูรณ์ จะถูกปลดเป็นทหารกองหนุน หรืออายุครบตามที่กำหนดทหารกองหนุนก็จะถูกปลดพ้นราชการทหารต่อไป ในระหว่างที่เป็นทหารกองเกินหรือทหารกองหนุนนั้น อาจถูกเรียกพลได้ตามที่กระทรวงกลาโหมเห็นสมควรและอาจถูกระดมพลได้หากมีพระราชกฤษฎีกา¹

กระบวนการตรวจเลือกชายไทยที่มีสัญชาติไทยเพื่อเข้ากองประจำการหรือเป็นทหารกองประจำการ (การเกณฑ์ทหาร) นั้น จะต้องสังกัดกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ²

¹ จาก “แนวทางการสร้างขวัญกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4: ศึกษาเฉพาะกรณี กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์”, โดย สุชาช ทะสุวรรณ และ พระราชปรีชัฒน์, 2561, การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 11, 2561, น. 2345-2353. มหาวิทยาลัยรังสิต เจ้าของลิขสิทธิ์.

² จาก พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม, โดย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556. ลิขสิทธิ์ 2556 โดย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/NJxmu>

ซึ่งปรากฏจำนวนการเกณฑ์ทหารกองประจำการย้อนหลัง 9 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2565 พบว่า ในปี พ.ศ. 2557 ถึงปี พ.ศ. 2562 ปรากฏยอดเกณฑ์ทหารกองประจำการที่กระทรวงกลาโหมต้องการมากกว่าหนึ่งแสนนาย และมีแนวโน้มลดน้อยลงต่ำกว่าหนึ่งแสนนาย ในปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ. 2565 ปรากฏยอดเกณฑ์ทหารกองประจำการที่กระทรวงกลาโหมต้องการน้อยลงกว่าครึ่งของปี พ.ศ. 2561 (ห้าหมื่นกว่านาย) ปรากฏตามตารางที่ 1³ สำหรับผู้สมัครใจเข้าเป็นทหารกองประจำการ ในปี พ.ศ. 2566 (ข้อมูลวันที่ 11 เมษายน 2566) มีจำนวน 23,126 คน⁴ นับเป็นจำนวนสูงสุด เมื่อเทียบกับห้วงเวลาเดียวกันในทุกปีที่ผ่านมา ซึ่งมีแนวโน้มผู้สมัครใจเข้าเป็นทหารกองประจำการมากขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับแนวโน้มยอดเกณฑ์ทหารกองประจำการที่กระทรวงกลาโหมต้องการลดลง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมา ซึ่งกระทรวงกลาโหมกำลังดำเนินการปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อจูงใจให้ชายที่มีสัญชาติไทยเข้าเป็นทหารกองประจำการโดยสมัครใจเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 1.1 จำนวนยอดเกณฑ์ทหารกองประจำการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2565⁵

ปี พ.ศ.	ยอดเกณฑ์ทหารกองประจำการ
2557	100,865 นาย
2558	99,379 นาย
2559	101,307 นาย
2560	103,097 นาย
2561	104,734 นาย
2562	101,824 นาย
2563	97,324 นาย
2564	97,558 นาย
2565	58,330 นาย

³ จาก เกณฑ์ทหาร 2566 รับก็คน ดูปอดรับย้อนหลัง 9 ปี, โดย ไทยเกอร์, 2566. ลิขสิทธิ์ 2566 โดย Thaiger. สืบค้นจาก <https://thethaiger.com/th/news/795306/>

⁴ จาก กองทัพบกเผย เกณฑ์ทหาร 9 วัน ยอดสมัครทะลุ 23,000 คน เป็นปรากฏการณ์ใหม่สะท้อนผลสำเร็จการปรับนโยบาย, โดย เดอะสแตนดาร์ด, 2566. ลิขสิทธิ์ 2566 โดย The Standard สืบค้นจาก <https://thestandard.co/rta-number-of-enlisted-soldiers>

⁵ จาก ไทยเกอร์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 3.

การลดจำนวนความต้องการทหารกองประจำการลงในแต่ละปี เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถลดกำลังพลและลดรายจ่ายบุคลากรลง เพราะปัจจุบันประเทศไทยมีการเกณฑ์ทหารกองประจำการปีละประมาณ 100,000 คน (ล่าสุดในปี พ.ศ. 2564 มีการเกณฑ์ทหารกองประจำการ 97,558 คน/ปี) ขณะเดียวกัน ข้อมูลทหารกองประจำการ (แบบเกณฑ์ทหารและแบบสมัครใจ) ทั้งหมดในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 134,618 คน ทั้งนี้ พบว่า ทหารกองประจำการแต่ละคน เมื่อเริ่มเข้าเป็นทหารกองประจำการจะได้รับค่าตอบแทน รวมทั้งสิ้น 10,000 บาท/เดือน แบ่งเป็นเงินเดือน 1,630 บาท เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว (พช.) คนละ 5,490 บาท และเบี้ยเลี้ยงวันละ 96 บาท (ประมาณ 2,880 บาท/เดือน) (อัตราเงินเดือนระดับ พ.1 ชั้น 3 ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร) ทั้งนี้ ไม่รวมถึงทหารกองประจำการในหน่วยที่ปฏิบัติงานราชการสนามตามแนวชายแดน เช่น ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะได้รับเงินเพิ่มเติม ประกอบด้วย เบี้ยเลี้ยงสนามวันละ 104 บาท/คน (ประมาณ 3,120 บาท/เดือน) ค่าเลี้ยงดูวันละ 6 บาท/คน ซึ่งเป็นส่วนเพิ่มของเบี้ยเลี้ยง (ประมาณ 180 บาท/เดือน) เบี้ยเลี้ยงภัย เดือนละ 2,500 บาท หากนำตัวเลขค่าตอบแทนขั้นต่ำ จำนวน 10,000 บาท/เดือน มาคำนวณกับทหารกองประจำการ จำนวน 134,618 คน จะมียอดประมาณที่ต้องใช้สำหรับทหารกองประจำการจะสูงถึง 16,000 ล้านบาทต่อปี⁶

การเกณฑ์ทหารที่ผ่าน ๆ มาในแต่ละปี ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกเกณฑ์ทหารเพื่อเข้าเป็นทหารกองประจำการในด้านต่าง ๆ ดังเช่น ด้านการสูญเสียโอกาสในอนาคต ในช่วงระยะเวลาที่ถูกเกณฑ์เป็นทหารกองประจำการ 2 ปี เนื่องจากช่วงอายุ 21 ปี ของชายนับเป็นช่วงสำคัญในการสร้างอนาคต ทั้งทางด้านการศึกษา ด้านการทำงาน รวมถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้สูญเสียอนาคตและโอกาสที่ดีต่าง ๆ โดยหลักการเกณฑ์ทหารก็เพื่อฝึกให้เป็นกำลังพลสำรอง เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศและรับใช้ประเทศชาติในยามที่ประเทศชาติต้องการ โดยกฎหมายกำหนดเวลาของการอยู่ฝึกกำลังพลสำรองและปฏิบัติหน้าที่ในกรมกอง รวม 2 ปี ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่บางครั้งอาจจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน⁷ เนื่องจากการทำงานนอกเหนือหน้าที่ค่าตอบแทนที่ไม่สมเหตุสมผล ช่วงชีวิตวัยทำงานที่หายไป บางครอบครัวต้องเสียสละหลักในการหาเลี้ยง

⁶ จาก การลดการเกณฑ์ทหาร:หนทางในการลดงบประมาณรายจ่ายบุคลากรกระทรวงกลาโหม, โดย เดชรัต สุขกำเนิด, 2564. ลิขสิทธิ์ 2564 โดย Think Forward Center สืบค้นจาก <https://think.moveforwardparty.org/article/economy/1183>

⁷ จาก การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร (ดุยนิพนธ์), โดย อภิสิทธิ์ นิยมกล้า, 2564, มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2564 โดย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

คูครอบครัว จึงมีข้อสังเกตว่ากระบวนการตรวจเลือกชายไทยที่มีสัญชาติไทยเพื่อเข้ากองประจำการ หรือเป็นทหารกองประจำการ (การเกณฑ์ทหาร) นั้น สอดคล้องกับบทบัญญัติเรื่องของการจำกัด สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ได้บัญญัติเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ในมาตรา 26 โดยมีสาระสำคัญในเรื่องของการจำกัด สิทธิเสรีภาพเท่าที่จำเป็น และการกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพมิได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญฯ ใช้คำว่าไม่เกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ โดยรัฐจะต้อง จำกัดสิทธิเสรีภาพที่เท่าที่จำเป็นเท่านั้น⁸ และจะต้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบ ต่อผู้ถูกเกณฑ์ทหาร เพื่อเข้าเป็นทหารกองประจำการ

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ประกอบด้วยคำว่า “คุ้มครอง” “สิทธิ” และ “ประโยชน์” มีความหมาย ดังนี้ คำว่า “คุ้มครอง” หมายถึง ป้องกันรักษา ระวังรักษา ปกป้องรักษา คำว่า “สิทธิ” หมายถึง การสมปรารถนา การบรรลุผลและอำนาจอันชอบธรรม เช่น บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญ อำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย คำว่า “ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่เป็นผลดี เป็นคุณ หรือสิ่งที่มีผลใช้ได้ดีสมกับที่คิดมุ่งหมายไว้ เช่น ประโยชน์ที่ได้รับจากการเกณฑ์ทหาร จากความหมายดังกล่าว เมื่อประกอบรวมเป็นคำว่า “คุ้มครอง สิทธิประโยชน์” ย่อมหมายความว่า รัฐมีหน้าที่ให้การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนที่ได้รับการ ตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ จะต้องได้รับรองสิทธิตามกฎหมายในด้านต่าง ๆ ตาม กฎหมายก็คือ สิทธิที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายที่สามารถจะกล่าวอ้างได้โดยชอบ⁹ สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของทหารกองประจำการ เช่น ด้านค่าตอบแทน ได้รับเงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำ ซึ่งหากจำนวน ไม่ถึงเดือนละ 1 หมื่นบาท จะได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวเพิ่มขึ้นตามอัตราที่กระทรวงกลาโหม กำหนด โดยเมื่อรวมกับเงินเดือน และเบี้ยเลี้ยงประจำแล้วจะได้รับค่าตอบแทนไม่ต่ำกว่าเดือนละ 10,000 บาท ด้านเครื่องแต่งกาย จะได้รับเครื่องแต่งกายและของใช้ส่วนตัวในขณะที่เป็นทหารกอง ประจำการ ด้านการรักษาพยาบาลได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามสิทธิ หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ด้านการศึกษา จัดให้มีการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และได้รับการฝึกอบรมและส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดออกจากกองประจำการ

⁸ จาก “ปัญหาการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560,” โดย ชูติกาญจน์ สายอุดมสำห, 2561, วารสารวิชาการรวมสาร, 16(3), 49-62. ลิขสิทธิ์ 2561 โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์.

⁹ จาก อภิสิทธิ์ เนียมกล้า, อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ 7, (น.74-75).

สามารถสมัครเข้ารับราชการต่อไปจนถึงอายุไม่เกิน 25 ปี ทั้งนี้ เมื่อทหารกองประจำการ ปลดออกจากกองประจำการ สามารถสมัครสอบคัดเลือกบรรจุเข้ารับราชการ ตามส่วนราชการต่าง ๆ หรือสมัครเข้าทำงานในภาคเอกชน ซึ่งจะได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษอีกด้วย ทหารกองหนุนที่ปลดจากการรับราชการทหารกองประจำการ เมื่อสอบเข้าเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม จะได้รับคะแนนเพิ่มตามที่กำหนด¹⁰

จะเห็นได้ว่าทหารกองประจำการในขณะประจำการจะได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นสิ่งตอบแทนที่ได้เสียสละเวลาเข้ามารับใช้ชาติในกองทัพ นอกจากจะเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานในหน้าที่แล้ว ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ยังเป็นสิ่งจูงใจในการเข้ามาสมัครเป็นทหารกองประจำการ ตลอดจนส่งเสริมขวัญกำลังใจและเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของทหารกองประจำการให้ดีขึ้นด้วย ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต้องอยู่บนหลักการของความพอเพียงต่อการดำรงชีพหรือสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ตามสมควร หลักของความเป็นธรรม กล่าวคือ จะต้องมีความเท่าเทียมกัน การที่ทหารกองประจำการเข้ามารับราชการควรจะได้รับค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันกับระเบียบราชการทหารโดยอ้างอิงระเบียบการจ่ายค่าตอบแทนและสวัสดิการของภาครัฐเป็นหลัก เพื่อเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพื่อดึงดูดใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะต้องพิจารณาเชิงนโยบายต่อการบริหารงบประมาณ โดยยึดโยงเทียบเคียงกับระบบการกำหนดค่าตอบแทน และสวัสดิการของข้าราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากระบวนการตรวจเลือกชายไทยที่มีสัญชาติไทยเพื่อเข้ากองประจำการหรือเป็นทหารกองประจำการ (การเกณฑ์ทหาร) จะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกเกณฑ์ทหารและครอบครัวโดยตรงแต่หากพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านการเตรียมกำลังความพร้อมในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงของประเทศแล้ว ยังคงเห็นถึงความจำเป็นที่ยังคงต้องมีการเกณฑ์ทหารอยู่เพื่อพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติที่เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพียงแต่ควรจะต้องมีการปรับมาตรการที่จะนำมาใช้ในเชิงของความสมัครใจ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะให้เป็นการตอบแทนและจูงใจในการสมัครใจเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ และควรมีสิทธิประโยชน์หลังปลด

¹⁰ จาก เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ทหารเกณฑ์ ได้เท่าไร มีสิทธิประโยชน์อะไรบ้าง, โดย ฐานเศรษฐกิจ, 2565. ลิขสิทธิ์ 2565 โดย ฐานเศรษฐกิจ สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/general-news/520058>

ประจําการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ซึ่งสืบเนื่องจากในระหว่างรับราชการเป็นทหารกองประจำการอาจมีกำลังพลได้รับผลกระทบจากการฝึกหรือปฏิบัติงาน เกิดการบาดเจ็บเป็นโรคร้ายเนื่องจากการฝึกหรือปฏิบัติงาน หรือสูญเสียอวัยวะ เช่น เกิดความผิดปกติของสายตาดูการได้ยิน หรืออาการเจ็บป่วยเรื้อรัง ปัญหาเหล่านี้กองทัพควรให้ความรับผิดชอบต่อการรักษาและดูแลอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ทั้งในขณะประจำการและหลังปลดประจำการเป็นทหารกองหนุน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเกณฑ์ทหาร หากแต่จะมีการปรับเปลี่ยนวิธีของการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารให้เหมาะสมกับบริบทของการพัฒนาประเทศและมีความเป็นสากลไม่แตกต่างไปจากมิตรประเทศซึ่งมีรูปแบบการเกณฑ์ทหารเช่นเดียวกับประเทศไทย เพื่อเป็นการตอบแทนการเสียสละเข้ามารับใช้ชาติ และบางส่วนอาจได้รับบาดเจ็บหรือทุพพลภาพจากการฝึกและปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ความสำคัญกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมายการเกณฑ์ทหารโดยยึดโยงกับหลักสวัสดิการภาครัฐและความเป็นสากล เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1.2.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

1.2.2 ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยกับต่างประเทศ

1.2.3 ศึกษาวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

1.2.4 เสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยา ผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 รวมไปถึงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 ที่ใช้บังคับในปัจจุบันไม่สามารถครอบคลุมการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย ทั้งขณะประจำการและหลังปลดประจำการ เช่น ด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ ด้านการศึกษา รวมถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของทหารเกณฑ์ที่ไม่ทันสมัยและไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และจากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของสาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศอิสราเอล พบว่า มีสาระสำคัญทางกฎหมาย มีข้อดีสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 รวมไปถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารว่าด้วยสิทธิประโยชน์ ทั้งขณะประจำการและหลังปลดประจำการ เช่น ด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ ด้านการศึกษา รวมถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจน ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกิดประโยชน์แก่ผู้ถูกเกณฑ์ทหารต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายของสาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland) สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore) และประเทศอิสราเอล (Israel)

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ บทความ งานวิจัย ตำรา วารสาร หนังสือกฎหมายในทางนิติศาสตร์ ทฤษฎีทางกฎหมาย ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ

และวิเคราะห์ประเด็นหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.6.1 ทราบและเข้าใจประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

1.6.2 ทราบและเข้าใจถึงปัญหากฎหมายและปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

1.6.3 ทราบและเข้าใจถึงข้อกฎหมายและมาตรการทางกฎหมาย ความเหมือนและแตกต่าง ข้อดีและ ข้อด้อยของกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศอิสราเอล

1.6.4 นำเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในประเทศไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมบริบทสังคมไทย

บทที่ 2

ประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

“การที่รัฐจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น จะต้องมิกฎหมายให้อำนาจและกระทำเท่าที่จำเป็น ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง” กระบวนการเกณฑ์ทหารจึงอาจเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งขัดกับปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ดังนั้น การคุ้มครองสิทธิประโยชน์จึงเป็นสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญที่ประชาชนพึงได้ โดยการรับรองจากกฎหมายหรือสิ่งที่มีผลใช้ได้ดีสมกับที่คิดมุ่งหมายไว้ซึ่งประเด็นที่ต้องการศึกษาถึงสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ โดยรัฐมีหน้าที่ให้การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนผู้ถูกเกณฑ์ทหารที่เข้ารับการตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการทั้งในขณะประจำการและหลังปลดประจำการ เช่น การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน (เงินเดือน) ด้านสวัสดิการและด้านการศึกษาและอาชีพ เป็นต้น ให้บัญญัติไว้ในกฎหมายที่สามารถจะกล่าวอ้างได้โดยชอบ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารโดยรวมนำเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของการเกณฑ์ทหาร
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร
- 2.4 หลักกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

2.1 ประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของการเกณฑ์ทหาร

ต้นกำเนิดของการเกณฑ์ทหารมีมาตั้งแต่ในสมัยโบราณและปัจจุบันยังคงมีอยู่ในระบบราชการของบางประเทศ อย่างเช่น ประเทศไทย รูปแบบการเกณฑ์ชายฉกรรจ์แทบทุกคนทั่วประเทศ มีมาในคริสต์ทศวรรษ 1789 ซึ่งการเกณฑ์ในยุคสมัยนั้น อาจจะมีลักษณะคล้ายการเกณฑ์เข้าไปเป็นทาส สำหรับวิธีการเกณฑ์แบบสมัยใหม่ในตะวันตกโดยการเกณฑ์ชายฉกรรจ์แทบทุกคนทั่วประเทศ ด้วยวิธีการขึ้นบัญชีทางทหารเพื่อความสะดวกในการเกณฑ์ จึงส่งผลให้การเกณฑ์ทหารในยุคนี้ได้กลายมาเป็นพื้นฐานของกำลังพลของกองทัพขนาดใหญ่ ทรงพลังและยังมีบทบาทต่อการเมืองภายในประเทศของตนเอง¹¹

ยุคสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 (พ.ศ. 2446) ได้ทรงจัดตั้งกองทหารแบบยุโรปเพิ่มขึ้นหลายกรม ทำให้การเกณฑ์พลเมืองแบบเดิมไม่เพียงพอและยังก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชนที่ต้องเข้าเวรรับใช้แรงงาน จนถึงอายุ 60 ปี พระองค์ทรงมีความคิดที่จะยกเลิกการเกณฑ์ไพร่และบังคับให้ชายไทยวัยฉกรรจ์ทุกคนเข้ารับราชการทหารชั่วระยะเวลาหนึ่ง¹² จึงให้ฝ่ายพลเรือนเร่งรัดจัดทำบัญชีสำมะโนครัวและให้ทดลองใช้ข้อบังคับลักษณะการเกณฑ์ทหาร ร.ศ. 122 ในหัวเมืองสำคัญก่อน ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายการเกณฑ์ทหารฉบับแรกโดยมีสาระสำคัญคือ กระทรวงกลาโหมส่งบัญชีรายชื่อชายฉกรรจ์ที่จะเข้ารับการเกณฑ์ทหารให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการและกระทรวงกลาโหมมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศและดำเนินการเตรียมพล ตลอดจนจัดหาคนเข้าเป็นทหาร แบ่งเป็นทหารบก ทหารเรือ ตลอดจนการเลี้ยงดูอย่างเป็นแบบแผน ถึงแม้จะทรงตราข้อบังคับลักษณะการเกณฑ์ทหารแล้วก็ตามแต่ก็ทรงโปรดอนุญาตให้ผู้ที่ไม่ประสงค์จะเป็นทหารสามารถเสียเงินค่าราชการทดแทนได้โดยต้องเสียเงินปีละ 6 บาท ซึ่งการเสียเงินค่าราชการนี้ ได้มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว

ต่อมาในยุคสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้มีการเปลี่ยนชื่อเงินค่าราชการเป็น “รัฐูปการ” แทน และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหาร ร.ศ. 124 ทั่วราชอาณาจักร เมื่อ 1 เมษายน พ.ศ. 2459 พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ชายไทยที่มี

¹¹ จาก อภิสิทธิ์ เนียมกล้า, *อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ 7*, (น.74-75).

¹² จาก *แรงจูงใจในการสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการของทหารกองเกินที่มีอายุ 18 – 20 ปีบริบูรณ์ โดยวิธีร้องขอ* (วิทยานิพนธ์), โดย ทวีพร มุสิกะสิน, 2547, มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2547 โดย มหาวิทยาลัยบูรพา.

อายุ 18 ปี เข้าเป็นพลทหาร 2 ปีโดยต้องอยู่ประจำ กรมกองทหารให้ได้รับเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง และเครื่องนุ่งห่มใช้สอยตามสมควร นับเป็นการวางรากฐานการเกณฑ์ทหารแบบใหม่ แม้ว่าในสมัยต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. 2460 ขึ้นอีกก็ตามแต่ใจความของกฎหมายส่วนใหญ่ยังคงเดิม¹³

สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบัน) ในช่วงนี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลักษณะการเกณฑ์ทหาร พ.ศ. 2460 อยู่หลายครั้ง และต้องยกเลิกไปอีกหลายฉบับ ส่วนมากเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องการยกเว้นหรือผ่อนผันและการลดระยะเวลาประจำการให้กับผู้มีคุณวุฒิพิเศษ รวมทั้งเปลี่ยนชื่อกฎหมายให้สอดคล้องกับระบบการปกครองและปรับปรุงอายุการเรียกเกณฑ์เป็น 21 ปี จนกระทั่งครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2497 จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงครั้งสุดท้ายโดยประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 300 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เป็นการเปลี่ยนแปลงอำนาจในการดำเนินการตรวจคัดเลือกละออกจากฝ่ายมหาดไทยกลับมาเป็นฝ่ายทหารตามเดิมและให้นายอำเภอมีหน้าที่ในการออกหมายเรียกส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดกับสัสดีจังหวัด จะเป็นผู้ออกหนังสือสำคัญให้แก่ทหารที่ถูกปลดเป็นกองหนุนไว้เป็นหลักฐาน

การเกณฑ์ทหารในประเทศไทยมีต้นกำเนิดมาจากประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน โดยมีขั้นตอนและกระบวนการที่ค่อนข้างซับซ้อน ตามที่มีการบันทึกไว้ การเกณฑ์ทหารมีความสำคัญในการรักษาความสงบและความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นทางเลือกในการรับราชการทหารต่อไปได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นประชาชนของทุกคนในประเทศไทย การเกณฑ์ทหารเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนซึ่งเป็นชายได้ทำหน้าที่ในการรับใช้ประเทศชาติ ซึ่งหน้าที่หลักนั้นประกอบด้วยการพิทักษ์รักษาซึ่งบูรณภาพแห่งดินแดนอธิปไตยของชาติผลประโยชน์ของชาติ ความสงบสุขของประชาชนภายในชาติ อีกทั้งยังปกป้องเอกราชตั้งแต่เริ่มก่อตั้งประเทศชาติ คอยปกป้องการรุกรานอำนาจอธิปไตยของต่างชาติที่จะเข้ามายึดครองครอบงำประเทศ นอกจากนั้นยังมีหน้าที่ทำให้พี่น้องประชาชนได้อยู่อย่างมีความสุข กินอิ่ม นอนหลับอย่างไม่ต้องห่วงวุ่นเกรงอันตรายใด ๆ อีกทั้งยังคงเป็นกำลังสำรอง ซึ่งเป็นพลทหารกองประจำการที่รับราชการครบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสามารถปฏิบัติภารกิจทางทหาร และยังสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจ

¹³ จาก *ประวัติศาสตร์*, โดย กรมการกำลังสำรองทหารบก, 2525, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารศึกษาการพิมพ์. ลิขสิทธิ์ 2525 โดย กรมการกำลังสำรองทหารบก.

ของกระทรวงกลาโหมได้ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อปกป้องคุ้มครองเอกราชและอธิปไตยของชาติ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทน และเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

2.2.1 แนวคิดทฤษฎีหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) และคุณค่าของความเป็นมนุษย์ (The Value of Human-Being)¹⁴ กล่าวคือ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีแนวคิดที่มีวิวัฒนาการดำเนินมาตามขั้นตอนทางประวัติศาสตร์เป็นมาอันยาวนานตั้งแต่สมัยเมโสโปเตเมีย-อียิปต์ที่เป็นบ่อเกิดของอารยธรรมของโลกที่เก่าแก่และมีความสำคัญเป็นอย่างมาก อันเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่ต่อยอดไปยังแนวคิดศักดิ์ศรีของมนุษย์ และต่อมาได้ถูกนำไปขยายความ เป็นหลักคิดว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เนื่องจาก “โมสเล” ได้นำหลักคิดนี้ไปปรับใช้ในการปลดปล่อยชาวยิวที่ถูกใช้งานเป็นทาสให้เป็นอิสระจากการใช้อำนาจของฟาโรห์ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการได้ริเริ่มที่มนุษย์จะปฏิเสธอำนาจในการกดขี่ของผู้ปกครองโดยการเชิดชูคุณค่าของ มนุษย์แต่ละคน และอารยธรรมกรีก-โรมันในยุคต่อมาก็ได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมอียิปต์และเมโสโปเตเมียมาเช่นเดียวกัน ซึ่งในช่วงสมัยยุคกรีกมีการปกครองในรูปแบบของจารีตประเพณีและไม่มีรูปแบบของกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรปรากฏขึ้น ในยุคกรีกเมื่อกล่าวถึงนักปราชญ์จะมีอยู่หลายท่าน ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ อริสโตเติล (Aristotle) ได้กล่าวไว้ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีเหตุผล (Man is Rational Animal)” เหตุผลจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญสะท้อนความเป็นมนุษย์ออกมา¹⁵

เมื่อเข้าสู่ในยุคปัจจุบัน ในช่วงเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่สองได้สิ้นสุดลงในปี ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) ประเทศต่าง ๆ ได้มีความเห็นชอบด้วยกันที่จะต้องการสร้างองค์กรระหว่างประเทศรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการรักษาสันติภาพ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ชำรงไว้ซึ่ง

¹⁴ จาก หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ, โดย เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, 2547, กรุงเทพฯ: วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2547 โดย เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์.

¹⁵ จาก เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, อ่างแล้วเชิงอรรถที่ 14, (น. 58-63)

สันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน การเคารพในหลักความยุติธรรม และกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ การส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนโลก อีกทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศหลังจากการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติและได้ประกาศกฎบัตรสหประชาชาติแล้วนั้น องค์การสหประชาชาติโดยที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติซึ่งจะประกอบไปด้วยสมาชิกประเทศต่าง ๆ (ปัจจุบันมีภาคีสมาชิกเกือบทุกประเทศทั่วโลก จำนวน 197 ประเทศ) ได้มีการลงมติรับรองและประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส เพื่อเป็นหลักการในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาคมโลกที่สำคัญบนพื้นฐานของสันติภาพและความยุติธรรม ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน และความกินดีอยู่ดีของทุกคนในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันและรักษาผลประโยชน์ชาติร่วมกันถึงแม้ว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับนี้จะไม่ใช่สนธิสัญญาระหว่างประเทศ แต่ก็เป็เอกสารทางประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลกและเป็นพื้นฐานด้านกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับที่มีอยู่ในปัจจุบัน

หลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ที่ปรากฏในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (1948) เป็นรากฐานของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนและกฎหมายภายในประเทศต่าง ๆ รวมถึงไทย ดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญไทยรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค (มาตรา 4) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นรากฐานของสิทธิมนุษยชนและเป็นกรอบสำหรับการตีความสิทธิและเสรีภาพอื่น ๆ¹⁶ ความสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในเรื่องของการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ ก่อให้เกิดหน้าที่ของรัฐและนานาชาติประเทศในการคุ้มครองและเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ จึงเป็นมาตรฐานในการวัดว่าสังคมใด ๆ มีการละเมิดหรือเคารพสิทธิมนุษยชนหรือไม่ซึ่งจะบ่งชี้ถึงความเสมอภาคและการปฏิบัติต่อมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน ในสังคม สำหรับรัฐธรรมนูญไทยคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (มาตรา 4) และสิทธิในการฟ้องร้องเมื่อถูกละเมิด (มาตรา 25) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าทางกฎหมายที่แตกต่างหากจากสิทธิ

¹⁶ จาก เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์, *อ่วงแล้วเชิงอรรถที่ 14*, (น. 65-71)

และเสรีภาพอื่น ๆ และเป็นรากฐานของสิทธิเหล่านั้น บุคคลที่ถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สามารถใช้สิทธิทางกฎหมายเพื่อฟ้องร้องและรับการเยียวยาจากรัฐได้ตามกฎหมาย¹⁷

หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงเป็นการให้คุณค่าแก่ความเป็นคนว่าทุกคนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นหลักการที่เป็นรากฐานที่สำคัญของสิทธิมนุษยชนที่กำหนดสิทธิมาตั้งแต่เกิด ใครจะละเมิดไม่ได้ และไม่สามารถถ่ายทอดโอนให้แก่กันได้ ซึ่งรวมไปถึงสิทธิในการมีชีวิตและความมั่นคงในการมีชีวิตอยู่ เพราะคนทุกคนที่เกิดมาบนโลกมีศักดิ์ศรีของการเป็นมนุษย์ ดังนั้น การปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมจึงต้องเคารพความเป็นมนุษย์ ห้ามมิให้ ทำร้ายร่างกายหรือทรมานอย่างโหดร้าย ตลอดจนการกระทำใด ๆ ที่ถือเป็นการเหยียดหยาม ความเป็นมนุษย์จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ผู้ที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการก็ถือว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ซึ่งมีคุณค่าและมีความเท่าเทียมเหมือนมนุษย์ทั่วไป จึงย่อมได้รับความคุ้มครองตามหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการปฏิบัติตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกและในระหว่างเข้าเป็นทหารกองประจำการเหมือนดังเช่นคนทั่วไป ดังนั้น หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นี้ จึงเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งที่สำคัญในการศึกษาการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในครั้งนี้

2.2.2 แนวคิดทฤษฎีหลักสิทธิมนุษยชน (Human Right)

หลักสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิขั้นพื้นฐานนั้น เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นมาเอง โดยธรรมชาติของมนุษย์บนโลกที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดและเป็นสากล ซึ่งหากปราศจากสิทธินี้มนุษย์ก็ไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในฐานะที่เป็นมนุษย์ได้และด้วยสิทธินี้จึงทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาความเป็นมนุษย์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ภายใต้การได้รับความเคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์และการปราศจากการแบ่งแยกในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ด้วยเหตุต่าง ๆ ในทางเชื้อชาติ ชาติ เพศ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม สติปัญญา ความสามารถ และฐานะทางเศรษฐกิจในการที่จะดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี อิสระภาพ เสมอภาค ชีวิตที่ดีและมีสิทธิต่าง ๆ ที่จะแสวงหาวิถีทางปัจจัยมาดำรงชีพ เป็นที่ยอมรับ

¹⁷ จาก “การปรับวิธีคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีในสังคมไทยให้สอดคล้องกับพระพุทธศาสนา,” โดย รัตนะ ปัญญาภา, พระมหาสมบุญ ฐุฑฺฒิกโร, และประพันธ์ ทุษฺร, 2558, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 32(3), น. 1-24. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เจ้าของลิขสิทธิ์.

จากสังคมและได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมจากรัฐ และไม่สามารถมาทำลายคุณค่าของความเป็นมนุษย์ให้หายไป¹⁸

การการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนปรากฏเป็นรูปธรรมขึ้นด้วยความร่วมมือกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลงโดยได้มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (UN) เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน และได้มีการจัดทำกฎบัตรสหประชาชาติยืนยันความมุ่งมั่นของประเทศต่าง ๆ ในการปกป้องสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา นำไปสู่การจัดทำสัญญาระหว่างประเทศเพื่อรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามมามากมาย

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานกลางสำหรับทุกประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติยึดถือเป็นแนวทางในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั่วโลก โดยปฏิญญานี้ได้จำแนกสิทธิมนุษยชนออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) สิทธิทางแพ่งและการเมืองเป็นสิทธิตามธรรมชาติ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน การพิจารณาคดีที่เป็นธรรม และเสรีภาพในการแสดงออกและ
- 2) สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิทธิพื้นฐาน เช่น สิทธิในอาหาร ที่อยู่อาศัย และการศึกษา¹⁹

สิทธิมนุษยชน จึงเป็นสิทธิธรรมชาติที่ติดตัวทุกคนมาตั้งแต่กำเนิดในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์เท่านั้น²⁰ แต่ยักรวมถึงสิทธิอื่นจำเป็นที่มนุษย์จึงมีเพื่อการดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีของมนุษย์²¹ เป็นของทุกคนไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ แหล่งกำเนิด เพศ อายุ สีผิว ความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันหรือ

¹⁸ จาก *สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย*, โดย กุลพล พลวัน, 2543, กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์. ลิขสิทธิ์ 2543 โดย กุลพล พลวัน.

¹⁹ จาก “สิทธิมนุษยชน สิทธิพลเมือง และสิทธิทางสังคม,” โดย พงษ์เทพ สันติกุล, 2562, *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 11(1), น. 37-60. OJS/PKP เจ้าของลิขสิทธิ์.

²⁰ จาก *สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*, โดย วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, 2543, กรุงเทพฯ: วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2543 โดย วิศรุต พิชญ์.

²¹ จาก “พัฒนาการของสิทธิมนุษยชน,” โดย วิชัย ศรีรัตน์, 2544, *คูลพาท*, 48(3), น.23-48. สำนักงานศาลยุติธรรม เจ้าของลิขสิทธิ์.

จะเป็นคนยากจนผู้ใช้แรงงาน และชนชั้นที่มีฐานะยากจน ทุกอย่างนี้ล้วนเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นมาจากธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิด สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจสละ โอนหรือยอมให้พรากไป (Inalienability) แก่ผู้ใดผู้หนึ่งและไร้ซึ่งพรมแดน²² ดังนั้น สิทธิมนุษยชนจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรได้รับเพื่อความอยู่รอดและเพื่อการพัฒนาตนเอง ได้แก่ ปัจจัยสี่ (อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย) การศึกษา การมีงานทำ ความเป็นธรรมเมื่อถูกกล่าวหา สิทธิในชีวิต ห้ามฆ่าหรือทำร้าย ห้ามการค้ามนุษย์ ห้ามทรมาน สิทธิในความเชื่อและการแสดงความคิดเห็น สิทธิมนุษยชนอยู่เหนือกฎหมายใด ๆ ของรัฐ²³

สิทธิมนุษยชน จึงเป็นสิทธิหนึ่งที่เกิดขึ้นมาเองโดยธรรมชาติในตัวมนุษย์ ไม่สามารถถูกพรากไปหรือยกให้แก่กันได้ ถึงแม้ว่ากฎหมายของประเทศจะไม่ยอมรับรับรองสิทธิมนุษยชน หรือแม้จะละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ตาม ประชาชนของประเทศนั้นยังคงมีสิทธิมนุษยชนอยู่ นอกจากนั้นยังเป็นสิทธิที่ไม่ถูกแยกออกจากกันทั้งนี้ เนื่องจากสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งประกอบด้วยสิทธิสองส่วนคือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมนั้น จะต้องไม่ถูกแยกออกจากกัน สิทธิทั้งสองส่วนนี้จะต้องได้รับการเคารพ ปกป้องและเติมเต็ม (ทำให้เกิดขึ้น) เพื่อที่จะให้บุคคลทุกคนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว นั้นผู้ที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการก็ถือว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่ง จึงย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิตามหลักสิทธิมนุษยชน ดังนั้นหลักสิทธิมนุษยชนนี้จึงถือมีความสำคัญที่นำมาใช้ในการศึกษาถึงการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในครั้งนี้

2.2.3 แนวคิดทฤษฎีหลักคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefit Protection Principle)

ปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สมบูรณ์ ก็คือการต้องการได้รับการตอบสนองด้านร่างกายและความมั่นคงในชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งทางด้านร่างกายถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการมีชีวิต เช่น อาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

²² จาก สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน: ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงของ สังคม, โดย จรัญ โฆษณานันท์, 2545, กรุงเทพฯ: นิติธรรม. ลิขสิทธิ์ 2545 โดย จรัญ โฆษณานันท์.

²³ จาก หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ, โดย บรรเจิด สิงคะเนติ, 2555, กรุงเทพฯ: วิทยุชน. ลิขสิทธิ์ 2555 โดย บรรเจิด สิงคะเนติ.

เมื่อมนุษย์ มีสุขภาพกายที่ดี ย่อมส่งผลถึงมั่นคงในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน จากความสำคัญ ของเหตุปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องเข้ามาดำเนินการ ตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์มีความสำคัญต่อกระบวนการเกณฑ์ทหาร จึงได้แยกความหมาย ของคำสำคัญ ออกเป็นคำว่า “คุ้มครอง” “สิทธิ” และ “ประโยชน์” ได้ดังนี้

คำว่า “คุ้มครอง” หมายถึง ป้องกัน รักษา ปกป้อง

คำว่า “สิทธิ” หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมที่กฎหมายรับรอง

คำว่า “ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่เป็นผลดีหรือมีคุณค่า

เมื่อรวมคำว่า “คุ้มครองสิทธิประโยชน์” ย่อมหมายความว่า รัฐมีหน้าที่ให้การคุ้มครอง สิทธิตามกฎหมายของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ซึ่งหมายถึงการรับรองและปกป้องประโยชน์ที่กฎหมาย กำหนดให้แก่ผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิและหน้าที่ คือ สิทธิและหน้าที่เป็นของคู่กัน สิทธิเป็นอำนาจที่ กฎหมายให้แก่บุคคล เมื่อบุคคลหนึ่งมีสิทธิ บุคคลอื่นจึงมีหน้าที่ไม่ล่วงละเมิดสิทธิ หรือรัฐมีหน้าที่ ให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร เช่น การตรวจสุขภาพ การฝึกอบรม การรับเบี้ยเลี้ยง การดูแลรักษาพยาบาล เป็นต้น

สำหรับสิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้น มีการรับรองให้ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพภายใต้บังคับของบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ” สิทธิของประชาชนที่ได้รับตามกฎหมายย่อม เป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองคุ้มครองให้แก่บุคคล เพื่อมิให้มีการละเมิดสิทธิของบุคคล ซึ่งต่อมา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 28 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมอ้าง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรี ภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดศีลธรรมอันดีของประชาชน บุคคลซึ่งถูก ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้ สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 28 บัญญัติไว้ในลักษณะทำนองเดียวกันนั้น ย่อมหมายความว่า สิทธิที่ประชาชนได้รับ รองและคุ้มครองตามกฎหมายจะถูกละเมิดมิได้

เมื่อประชาชนได้สิทธิตามที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้การคุ้มครองไว้หากพิจารณาเฉพาะการคุ้มครองสิทธิในด้านการเกณฑ์ทหาร กฎหมายบัญญัติรับรองไว้ปรากฏข้อมูลว่าการคุ้มครองสิทธิของบุคคลตามกฎหมายได้ถูกรับรองและคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2460 มาตรา 4 “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของ บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” ซึ่งคณะกรรมการการยกย่องมีเจตนารมณ์วางไว้อยู่ในบททั่วไปว่า สิทธิและเสรีภาพให้มีสถานะทางกฎหมาย 2 ประเภท คือ ประเภทแรก สิทธิที่มีมาแต่กำเนิดเป็นสิทธิพื้นฐาน (Basic Right) และสิทธิขั้นมูลฐาน (Fundamental Right) เช่น สิทธิเสรีภาพในร่างกาย ชีวิต การนับถือศาสนา และสิทธิในความเป็นส่วนตัวประเภทที่สอง สิทธิที่เกิดขึ้นเพราะคนมารวมกัน เป็นรัฐ หรือสิทธิพลเมือง ซึ่งสิทธิพลเมือง (Civil Right) ได้มาเพราะการเป็นพลเมืองของรัฐ

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ จึงเป็นกระบวนการที่คุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับในด้านการเกณฑ์ทหาร เป็นสิทธิที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมายที่จะสามารถกล่าวอ้างได้สิทธิ จึงเป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและให้การคุ้มครองว่ามีอยู่ คือเป็นการคุ้มครองมิให้มีการล่วงละเมิดสิทธิของคนอื่น เมื่อใดก็ตามที่มนุษย์หรือประชาชนมีสิทธิย่อมหมายความว่าผู้อื่นที่เกี่ยวข้องย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องไม่ล่วงละเมิดสิทธิ หรือรัฐก็ย่อมมีหน้าที่ที่จะให้ การคุ้มครองสิทธิ และเป็นหลักที่กำหนดเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้ตามสิทธิ กล่าวคือสิ่งที่เป็นผลดี ที่บุคคลใด ๆ พึงจะได้รับตามที่ระบุไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น ดังนั้น หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์จึงเป็นหลักการที่สำคัญในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เนื่องจากกฎหมายให้การรับรองและคุ้มครองต่อทหารกองประจำการ เฉกเช่นเดียวกับประชาชนฉะนั้นรัฐจะต้องมีหน้าที่ให้การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านต่าง ๆ ตอบแทนในปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของทหารกองประจำการด้วยความเหมาะสมกับเวลาที่เสียไป 2 ปีจากการถูกคัดเลือกเป็นทหารกองประจำการและเมื่อปลดจากประจำการ

2.2.4 แนวคิดการจ่ายค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ในภาครัฐ²⁴

ระบบค่าตอบแทนในภาคราชการมีวัตถุประสงค์ให้เกิดระบบข้าราชการที่มีผลการปฏิบัติงานสูง มุ่งเน้นให้ระบบราชการมีคนดีคนเก่งเข้ามารับราชการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ระบบค่าตอบแทนจึงต้อง

²⁴ จาก แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ, โดย ศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการข้าราชการ, 2544, กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ. ลิขสิทธิ์ 2544 โดย ศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการข้าราชการ. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/gDMT3>

มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับตลาด สอดคล้องกับค่างานของตำแหน่ง สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผลงานและสมรรถนะของบุคคลและการพัฒนาผลงานขององค์กร การกำหนดค่าตอบแทนในองค์กรภาครัฐหรือระบบราชการไทยมีแนวคิดหลักเกี่ยวกับการกำหนดค่าตอบแทนเช่นเดียวกับภาคเอกชน แต่มีเงื่อนไขและแนวทางดำเนินการที่แตกต่างไปในบางเรื่องโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย โดยที่การกำหนดค่าตอบแทนในองค์กรภาครัฐเป็นการกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างจากการกำหนดค่าตอบแทนในหน่วยงานเอกชนหรือองค์กรอื่น ๆ ที่กำหนดค่าตอบแทนให้แก่พนักงานในสังกัดองค์กรนั้น ในระบบราชการไทย ค่าตอบแทนจะกำหนดขึ้นโดยการตราเป็นกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติพระราชกฤษฎีกา ระเบียบ หรือค่าตอบแทนบางประเภทอาจกำหนดโดยมติคณะรัฐมนตรีก็ได้ สำหรับค่าตอบแทนในระบบราชการไทย จะประกอบด้วยส่วนสำคัญหลัก 4 ส่วน ได้แก่ เงินเดือนพื้นฐาน (เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง) เงินเพิ่ม สำหรับตำแหน่ง สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ และเงินรางวัลประจำปี ซึ่งได้นิยามความหมายและหลักการสำคัญไว้ดังนี้²⁵

2.2.4.1 ค่าตอบแทน หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร ซึ่งรวมถึงค่าตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานตามหน้าที่ รวมทั้งเพื่อจูงใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเพื่อส่งเสริมขวัญกำลังใจและเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของผู้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ค่าตอบแทนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) เงินเดือน/ค่าจ้าง (Salary/Wage) และสิ่งจูงใจ (Wage Incentive) (2) สวัสดิการ (Welfare) และสิทธิประโยชน์อื่น (Fringe Benefits)

2.2.4.2 หลักการในการกำหนดค่าตอบแทน การกำหนดค่าตอบแทนมีหลักการที่สำคัญหลายประการ สำหรับหลักการที่นิยมใช้มีอยู่หลายประการ ได้แก่ หลักความพอเพียง หลักความเป็นธรรม หลักความสมดุล หลักความมั่นคง หลักการจูงใจ และหลักการควบคุม ทั้งนี้ เนื่องจากการกำหนดค่าตอบแทนทั้ง 6 ประการ เป็นการพิจารณาอย่างรอบด้านในทุกมิติดังต่อไปนี้

²⁵ จาก เงินเพิ่ม, โดย สำนักงาน ก.พ., 2558. ลิขสิทธิ์ 2558 โดย สำนักงาน ก.พ. สืบค้นจาก

1) หลักความพอเพียง (Adequacy) การกำหนดค่าตอบแทนถือเป็นความรับผิดชอบทางสังคมอย่างหนึ่งของนายจ้าง ดังนั้น นายจ้างควรกำหนดอัตราค่าจ้างให้อย่างน้อยระดับต่ำสุดที่ลูกจ้างควรได้รับ คือ เพียงพอต่อการดำรงชีพ หรือสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ตามสมควร การกำหนดค่าตอบแทนตามหลักความพอเพียงนั้นเป็นเพียง มาตรฐานขั้นต่ำเท่านั้น หากนายจ้างมีฐานะทางการเงินดีขึ้นก็อาจจ่ายค่าจ้างสูงกว่าระดับความพอเพียงก็ได้

2) หลักความเป็นธรรม (Equity) การกำหนดค่าตอบแทนต้องมีความเป็นธรรม กล่าวคือ จะต้องมีความเท่าเทียมกันสำหรับพนักงานที่มีความรู้ความสามารถ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันและทำงานในระดับความรับผิดชอบและความยากง่ายของงานที่เทียบเคียงกันได้ หลักความเป็นธรรมอาจจำแนกได้ เป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1) ความเป็นธรรมภายใน (Internal Equity) ภายในองค์กรเดียวกันนั้น งานที่มีระดับความรับผิดชอบและความยากง่าย ของงานที่เทียบได้ในระดับเดียวกัน ควรได้รับค่าตอบแทนที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันตามหลักการที่เรียกว่า “งานเท่ากัน เงินเท่ากัน” กล่าวคือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งงานที่เทียบเคียงกันได้ ควร ได้รับค่าตอบแทนที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน

2.2) ความเป็นธรรมภายนอก (External Equity) นอกจากความเป็นธรรมภายในที่จะต้องให้เกิดขึ้นภายในองค์กรแล้ว ความเป็นธรรมภายนอกองค์กรยังมีความจำเป็น การกำหนดค่าจ้างแรงงานในท้องตลาด จึงเป็นไปได้ว่างานหลายงานที่มีการประเมินค่างานสูง ควรกำหนดค่าตอบแทนสูงกว่าสาขาอื่น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ให้แก่องค์กรในการที่จะสามารถสรรหา คนเข้ามาทำงานให้เพียงพอแก่ความต้องการและได้คนที่มีคุณภาพดีเข้ามาทำงาน

2.3) ความเป็นธรรมเฉพาะบุคคล (Individual Equity) การกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรมต้องพิจารณาเป็นรายบุคคลด้วย เช่น ในระหว่างผู้ที่มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และปฏิบัติงานในระดับหน้าที่ความรับผิดชอบ และความยากง่ายของงานที่เทียบเคียงกันได้ ผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดีกว่าก็ควรที่จะได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่า

3) หลักความสมดุล (Balance) การกำหนดค่าตอบแทนที่สมดุล อาจพิจารณาได้หลายประการ เช่น ความสมดุลระหว่างสัดส่วนของรายจ่ายด้านบุคคลกับรายจ่ายด้านอื่น ๆ (เช่น ด้านการลงทุน ด้านการใช้หนี้ ด้านการพัฒนา เป็นต้น) ความสมดุลระหว่างเงินเดือน/ค่าจ้างกับสวัสดิการ (ในระบบราชการกำหนดไว้ที่ประมาณ 75 : 25 ในขณะที่ภาคเอกชนโดยทั่วไปโดยเฉลี่ย

กำหนดสัดส่วนไว้ที่ประมาณ 85 : 15) นอกจากนี้ ความสมดุลยังอาจหมายถึงความสมดุลระหว่างเงินค่าตอบแทนที่ได้รับกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายด้วย

4) หลักความมั่นคง (Security) การกำหนดค่าตอบแทนต้องคำนึงถึงความมั่นคงในการครองชีพ ซึ่งรวมถึงสุขภาพ ของคนทำงาน ความปลอดภัย ความเสี่ยงในการทำงานของพนักงานด้วย เช่น อาจต้องกำหนดเงินเพิ่มพิเศษ สำหรับงานที่เสี่ยงภัยหรือเสี่ยงอันตราย เป็นต้น ตลอดจนอาจจำเป็นต้องมีการจัดสวัสดิการอื่น ๆ ที่จำเป็นให้แก่พนักงาน เช่น การประกันสุขภาพ การให้บำนาญบำนาญ เป็นต้น

5) หลักการจูงใจ (Incentive) การกำหนดค่าตอบแทนต้องคำนึงถึงการจูงใจให้พนักงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพของงานดีขึ้น กล่าวคือ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของงานเต็มความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล เช่น การกำหนดให้มีการเลื่อนขั้นเงินเดือน/เลื่อนเงินเดือนตามผลการปฏิบัติงานในแต่ละปี การให้เงินรางวัลหรือโบนัส การให้ค่าตอบแทนพิเศษ (Commission) สำหรับบางลักษณะงาน การให้เบี้ยขยัน เป็นต้น รวมทั้งการกำหนดโครงสร้างเงินเดือน/ค่าจ้างที่จูงใจ เช่น การกำหนดขั้นเงินเดือน/เพดานเงินเดือนไม่ให้พนักงานติดตันเร็ว และการกำหนดให้เงินเดือนแต่ละระดับมีความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญ เพื่อดึงดูดใจให้พนักงานมีการพัฒนาตนเองและแข่งขันกันในการทำงานเพื่อพร้อมต่อการเข้ารับหน้าที่ ในตำแหน่งที่สูงขึ้น เป็นต้น

6) หลักการควบคุม (Control) การกำหนดค่าตอบแทนต้องสามารถควบคุมให้อยู่ภายใต้งบประมาณที่กำหนด ซึ่งเหมาะสมกับความสามารถในการจ่าย (Ability to Pay) ในแต่ละปีด้วย เพื่อให้ต้นทุนการผลิตอยู่ในขอบเขตและยังสามารถขยายกิจการเพื่อความก้าวหน้าขององค์กรได้ เช่น การควบคุมการเลื่อนเงินเดือนประจำปีให้แก่ พนักงานตามผลการปฏิบัติงาน อาจมีความจำเป็นต้องกำหนดโควตาหรือกำหนดวงเงินเอาไว้ เป็นต้น

2.2.4.3 ปัจจัยในการกำหนดค่าตอบแทน การพิจารณากำหนดค่าตอบแทนมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

1) มาตรฐานการครองชีพและค่าครองชีพ (Standard of Living and Cost of Living) เป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาเพื่อกำหนดค่าตอบแทนของตำแหน่งระดับต่าง ๆ เพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพในสังคมและเพียงพอต่อการมีมาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสม และเมื่อค่าครองชีพเปลี่ยนแปลง

ไป ก็จำเป็นต้องปรับปรุงค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับค่าครองชีพที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา และสภาพทางเศรษฐกิจด้วย ค่าครองชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงในการกำหนดค่าตอบแทน ทั้งนี้ เพื่อให้ค่าตอบแทน ที่ได้รับสามารถนำไปใช้เพื่อการดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงโดยมีรายได้ที่จะสามารถเลี้ยงตนเองและ ครอบครัวได้

2) อัตราค่าตอบแทนในตลาดแรงงาน (Market Rates) การกำหนดค่าตอบแทนให้เหมาะสมจะสามารถดึงดูดบุคคลที่มีความรู้และความสามารถเข้ามาในองค์กร ดังนั้น การกำหนดค่าตอบแทนจึงควรพิจารณาโดยคำนึงค่าตอบแทนขององค์กรอื่นที่จ่ายให้กับพนักงานด้วย การจ่ายค่าตอบแทน มากหรือน้อยกว่าองค์กรอื่นอาจพิจารณาจากความจำเป็นในการแข่งขันกับองค์กรอื่นประกอบด้วย โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับตลาดแรงงานในกลุ่มเดียวกัน

3) เงื่อนไขของกฎหมาย (Laws Requirements) รัฐบาลซึ่งเป็นผู้คอยควบคุม กำกับองค์กรต่าง ๆ จะออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ใช้แรงงานไม่ให้ถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบ เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ การออกกฎหมายแรงงาน เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดค่าตอบแทนจะต้องคำนึงถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

4) นโยบายขององค์กร (Policy) เป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณาว่าหน่วยงานจะมีนโยบายในการจ่ายค่าตอบแทนอย่างไร เช่น อาจเน้นการจ่ายเงินเดือน/ค่าจ้าง หรือเน้นการให้สวัสดิการที่ทำให้การจ่ายค่าตอบแทนในลักษณะที่จะเป็นผู้นำในตลาดการจ้างงาน หรือเป็นผู้ตาม หรือจะจัดหน่วยงานของตนให้อยู่ในระดับปานกลาง เป็นต้น

5) ลักษณะงาน (Nature of Work) เช่น ลักษณะงานที่มีการทำงานเสี่ยงอันตราย หรือลักษณะงานไม่น่าอภิรมย์ หรืออาจหมายถึงลักษณะการทำงานที่จำเป็นต้องจัดระบบค่าจ้างใจเป็น

6) ความสามารถในการจ่าย (Ability to Pay) ในองค์กรหนึ่งจะมีการจัดสรรค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณสำหรับการจ่ายค่าตอบแทนไว้จำนวนหนึ่งซึ่งมักจะกำหนดเป็นร้อยละของงบประมาณค่าใช้จ่ายขององค์กร วงเงินค่าใช้จ่ายนี้จึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจ่ายเงินเดือน ค่าจ้าง สวัสดิการ หรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งนี้ อาจมีการเปรียบเทียบกับอัตราค่าจ้างขององค์กรอื่นในตลาดแรงงาน

2.2.4.4 สวัสดิการ หมายถึง สิทธิประโยชน์และบริการที่เป็นส่วนหนึ่งของค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือนและค่าจ้างปกติ ซึ่งองค์กรจัดให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรเพื่อเป็นการช่วยเหลือในการครองชีพให้เกิดความมั่นคงในการดำรงชีวิต อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง บำรุงขวัญและกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน

2.2.4.5 สวัสดิการภายในส่วนราชการ หมายถึง สวัสดิการที่ส่วนราชการดำเนินการจัดขึ้นเพื่อเป็นสวัสดิการให้แก่ข้าราชการและลูกจ้างในสังกัดนอกเหนือจากสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้อยู่แล้ว

2.2.4.6 วัตถุประสงค์ของการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ โดยทั่ว ๆ ไปการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการจะมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อจูงใจให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำงานในหน่วยงาน: การจูงใจให้บุคคลสนใจเข้ามาปฏิบัติงานในหน่วยงาน นอกจากจะได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ดีและเป็นธรรมแล้ว ผู้จะเข้ามาปฏิบัติงานยังต้องพิจารณาถึงสวัสดิการที่หน่วยงานนั้น ๆ จัดให้ว่ามีมากน้อยเพียงใด เปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นมีความแตกต่างกันอย่างไร หน่วยงานที่มีสวัสดิการด้านต่าง ๆ มากและดีกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ในขณะที่เงินเดือนหรือค่าจ้างไม่แตกต่างกัน ย่อมเป็นที่สนใจและดึงดูดใจให้คนเข้ามาสมัครทำงานมาก หน่วยงานย่อมมีโอกาสเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถได้มากขึ้นถือว่าเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์หน่วยงานไปในตัวด้วย

2) เพื่อรักษาผู้มีความรู้ความสามารถไว้ในหน่วยงานและให้เกิดความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน: เมื่อได้ผู้มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานแล้ว การที่หน่วยงานให้สวัสดิการที่ดีไม่ว่าจะเป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน โดยเฉพาะสวัสดิการที่หน่วยงานให้ด้วยความสมัครใจนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีรายได้เพิ่มขึ้นและลดรายจ่ายลง ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นคุณค่าและคุณธรรมของหน่วยงาน ทำให้เกิดความศรัทธาเกิดความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อหน่วยงาน ปฏิบัติงานอยู่กับหน่วยงานนาน การได้ปฏิบัติงานต่อเนื่องนานย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในหน้าที่การงานมากขึ้น ทำให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานโดยตรง

3) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงาน: สวัสดิการภายในส่วนราชการบางอย่างที่หน่วยงานจัดให้เพิ่มเติมจากเงินเดือน อาจเป็นการเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้ง

ทำให้ระดับคุณภาพชีวิตสูงขึ้น เช่น การให้เงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าธนาคารเพื่อนำไปเช่าซื้อที่อยู่อาศัย ยานพาหนะ ลงทุนประกอบธุรกิจส่วนตัว หรือการรับฝากเงินในอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคาร การมีกิจกรรมฝึกอาชีพเสริมรายได้ เป็นต้น

4) เพื่อเป็นการเสริมสร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน: การปฏิบัติงานโดยมีเงินเดือนหรือค่าจ้างที่เป็นธรรม พร้อมกับมีสวัสดิการที่ดี เพียงพอกับความต้องการ ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปฏิบัติงาน และเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงาน ทั้งนี้ เพราะไม่ต้องกังวลต่อสถานะความเป็นอยู่ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามความรู้ ความสามารถเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน

5) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานกับผู้ปฏิบัติงานและระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกันเอง: การจัดสวัสดิการที่ดีและเพียงพอความต้องการของผู้ปฏิบัติงานเป็นการลดข้อเรียกร้องต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานในการเพิ่มค่าตอบแทนได้อีกทางหนึ่ง ทำให้สัมพันธ์ภาพและความเข้าใจซึ่งกันและกันในระหว่างผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมสวัสดิการบางประเภททำให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ทำให้รู้จักสนิทสนมกันมากขึ้น มีผลทำให้มีการประสานงานกันในเวลาปฏิบัติงานดีขึ้น

6) เพื่อลดความเครียด ส่งเสริมสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้ปฏิบัติงาน: การปฏิบัติงานประจำวันไม่ว่าจะเป็นผู้ปฏิบัติงานระดับใด ย่อมเกิดความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าทำให้เกิดความเครียด สวัสดิการบางอย่างเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ได้ออกกำลังกาย เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ ทำให้สามารถลดความเครียดลงได้ และยังเป็น การส่งเสริมให้มีสุขภาพกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี เป็นการลดจำนวนวันลาป่วยและค่ารักษาพยาบาลของผู้ปฏิบัติงานได้อีกทางหนึ่งด้วย

7) เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิตของหน่วยงาน: หน่วยงานที่มีผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงานในหน่วยงาน มีความจงรักภักดีต่อหน่วยงาน ปฏิบัติงานอยู่นานจนมีประสบการณ์และเกิดความชำนาญงาน มีมาตรฐานการดำรงชีพที่ดี มีขวัญกำลังใจในการทำงาน มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง มีการประสานงานในการทำงานได้เป็นอย่างดี ไม่มี

ความขัดแย้ง การดำเนินงานของหน่วยงานย่อมมีประสิทธิภาพ ผลผลิตของหน่วยงานย่อมมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2.2.4.7 หลักการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ ในการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการผู้รับผิดชอบควรมีหลักในการจัดที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) จัดตามความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกสวัสดิการ สวัสดิการประเภทใดก็ตาม ถ้าข้าราชการและลูกจ้างในส่วนราชการซึ่งเป็นสมาชิกของสวัสดิการยังไม่มีความต้องการ หรือสมาชิกจำนวนน้อยมีความต้องการ และการจัดสวัสดิการเป็นไปตามความคิดเห็นหรือความต้องการของผู้จัดสวัสดิการ สวัสดิการประเภทนั้นจะล้มเหลว เพราะไม่มีผู้ใช้บริการหรือร่วมกิจกรรม หรือมีจำนวนน้อยมาก เช่น สวัสดิการประเภทเงินกู้ไม่ควรจัดในส่วนราชการที่สมาชิกสวัสดิการส่วนใหญ่มีฐานะทางการเงินดี หรือสวัสดิการประเภทจัดรถรับ-ส่ง ไม่ควรจัดในส่วนราชการที่สมาชิกสวัสดิการมีรถยนต์ส่วนตัวกันเป็นส่วนมาก หรือเส้นทางที่ต้องการรถรับส่งแตกต่างกันมาก เป็นต้น อาจใช้แนวทางการร่วมจัดสวัสดิการประเภทนั้น ๆ กับส่วนราชการอื่นแทน นอกจากนี้ความต้องการของสมาชิกในสวัสดิการประเภทใดประเภทหนึ่งอาจมีหลายเรื่อง หากจัดสวัสดิการประเภทนั้นโดยสนองตอบต่อความต้องการของสมาชิกไม่ครบถ้วน และเรื่องที่ไม่สนองตอบความต้องการนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ การจัดสวัสดิการประเภทนั้นก็จะล้มเหลวได้อีกเช่นกัน

2) ให้ความเสมอภาคในการบริการ สวัสดิการภายในส่วนราชการที่ดี ควรเป็นสวัสดิการที่ให้ข้าราชการและลูกจ้างทุกคนมีโอกาสใช้บริการได้เท่าเทียมกัน ไม่ใช่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของข้าราชการหรือลูกจ้างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ควรมีการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ที่จะทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการใช้บริการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระดับตำแหน่ง เพศ อายุ สถานะภาพทางสังคม การนับถือศาสนา หรืออื่น ๆ อย่างไรก็ตามสวัสดิการบางประเภทก็ยากที่จะจัดให้บริการแก่ข้าราชการทุกกลุ่มและทุกวัยได้อย่างทั่วถึงสมบูรณ์แบบ

3) ยึดหลักประสิทธิภาพของงาน การจัดสวัสดิการทุกประเภทก่อนเริ่มดำเนินการจะต้องศึกษาถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ที่จะได้จากการดำเนินการ ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละทางเลือกต่าง ๆ ทั้งการเลือกประเภท และเลือกวิธีดำเนินการ และการดำเนินการควรบริหารจัดการอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพสูงสุด มีสมาชิกสวัสดิการมาใช้บริการมากและได้รับความพึงพอใจ รวมทั้งให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาวิธีดำเนินการอยู่เสมอ หากสวัสดิการ

ประเภทใดผู้ใช้บริการมีจำนวนลดลง การดำเนินการ ไม่คุ้มค่าและไม่คุ้มทุน ควรเสนอยกเลิกการดำเนินการ เพราะสวัสดิการมีทรัพยากรในการดำเนินการจำกัดทั้งทุนทรัพย์และกำลังคน

4) คำนึงถึงต้นทุนและความสามารถในการจัดการ เมื่อจะเริ่มจัดสวัสดิการประเภทใดก็ตาม ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการหรืออนุมัติให้ดำเนินการจะต้องมีความมั่นใจว่ามีเงินทุนและวัสดุอุปกรณ์เพียงพอที่จะดำเนินการจนเสร็จหรือมีใช้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะใช้เงินทุนและวัสดุอุปกรณ์ของสวัสดิการเองหรือหาจากแหล่งทุนอื่น มีผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมนั้นเพียงพอต่อการรับผิดชอบดำเนินงาน มีวิธีดำเนินงานและการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ คุ้มทุน รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกสวัสดิการ

5) ดำเนินการกำกับดูแลได้อย่างรัดกุม ในการจัดสวัสดิการทุกประเภทคณะกรรมการสวัสดิการและผู้รับผิดชอบงานสวัสดิการจะต้องสามารถกำกับดูแลการดำเนินการดังกล่าวให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดสวัสดิการ รวมทั้งต้องดำเนินการอย่างโปร่งใสและซื่อสัตย์สุจริต เพราะการจัดสวัสดิการส่วนใหญ่มีรายรับและรายจ่ายเป็นเงินจำนวนมาก อาจมีช่องทางให้บุคคลบางคนหรือบางกลุ่มมาหาผลประโยชน์อันมิชอบซึ่งจะสร้างความเสียหายให้กับราชการและข้าราชการได้ การอนุมัติและกำกับดูแลและการตรวจสอบการจัดสวัสดิการ จะมีเครื่องมือช่วยโดยการออกระเบียบและหลักเกณฑ์การดำเนินการจัดสวัสดิการ ทั้งที่เป็นระเบียบทั่วไป ระเบียบการจัดสวัสดิการแต่ละประเภท ระเบียบการเบิก-จ่ายเงิน การจัดทำบัญชีและรายงานฐานะทางการเงิน เป็นต้น และมีการกำกับดูแลตรวจสอบให้มีการดำเนินการตามระเบียบและหลักเกณฑ์แนวทางปฏิบัติดังกล่าว ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการได้ถูกต้องแล้วยังจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบในการจัดสวัสดิการที่ดำเนินการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต บริสุทธิ์ใจ และดำเนินการไปตามระเบียบ ไม่ต้องมีความผิดพลาดมีความเสียหายเกิดขึ้นจากการจัดสวัสดิการ แต่ทั้งนี้ระเบียบดังกล่าวข้างต้นจะต้องมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการที่สามารถใช้ดุลยพินิจในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

6) ทันท่วงทีและถูกต้องตามระเบียบของทางราชการทั้งวิธีการและขั้นตอนการจัดสวัสดิการ วิธีการจัดสวัสดิการมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของราชการ จากการจัดที่ราชการออกค่าใช้จ่ายเองและผู้ที่มีรับผิดชอบงานสวัสดิการเป็นผู้ดำเนินการ ได้พัฒนาไปเป็นสมาชิกสวัสดิการเป็นผู้มีส่วนร่วมออกค่าใช้จ่ายและสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หรือมอบหมายหรือขอความร่วมมือ หรือการจ้างผู้อื่นดำเนินการแทนในกรณีที่สมาชิกหรือผู้รับผิดชอบงานสวัสดิการ

ไม่มีความรู้ความสามารถหรือเวลาเพียงพอที่จะดำเนินการเอง แต่วิธีการและขั้นตอนการจัดสวัสดิการจะต้องถูกต้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ. 2530 เช่น จะต้องไม่ทำกิจกรรมสวัสดิการที่มีลักษณะเชิงธุรกิจ การจัดสวัสดิการทุกประเภทจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการสวัสดิการก่อนดำเนินการ จะต้องมีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และกำไร-ขาดทุน รวมทั้งจะต้องจัดทำบัญชีและรายงานการดำเนินการเสนอคณะกรรมการทุกปี เป็นต้น

2.2.4.8 ผลประโยชน์เกื้อกูล

ผลประโยชน์เกื้อกูลอาจมิใช่เป็นตัวเงินเท่านั้น แต่หมายถึงผลประโยชน์เกื้อกูลอื่นที่ได้รับบริการ จากรัฐหรือจากเจ้าของงาน ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายและอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าศึกษาบุตรค่าเดินทางไปราชการค่าประกันชีวิต ค่าประกันภัย นอกจากนั้น องค์การที่ บุคคลนั้น ปฏิบัติงานอยู่นั้นอาจมีการจัดบริการเพิ่มให้ด้วย การจัดผลประโยชน์เกื้อกูลของหน่วยงานราชการ อาจมีการจัดที่แตกต่างกันออกไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณที่จะนำมาจัด แต่การจัดนั้นเป็นไปตามหลักกฎหมาย ตามหลักเหตุผล ตามหลักความจำเป็น ความสำคัญแต่ละกรณี จึงทำให้การจัดผลประโยชน์เกื้อกูลแตกต่างกันออกไป ซึ่ง Mondy and Noe (1996, pp. 397-413) ได้แบ่งประเภทประโยชน์เกื้อกูล เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) ประโยชน์เกื้อกูลตามกฎหมาย (Legally Required Benefits) แบ่งเป็น (1) ความมั่นคงทางสังคม (Social Security) (2) ค่าตอบแทนการว่างงาน (Unemployment Compensation) (3) ค่าตอบแทนบุคลากรเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย (Worker's Compensation) (4) การดูแลครอบครัวและการรักษาพยาบาล (Family and Medical Leave)

2) ประโยชน์เกื้อกูลตามความสมัครใจ (Voluntary Benefit) แบ่งเป็น (1) การจ่ายเมื่อไม่ได้ทำงาน (Payment for Time not Worked) แยกออกเป็น จ่ายให้เมื่อหยุดพักผ่อน (Paid Vacations) จ่ายให้เมื่อหยุดเพราะป่วย (Sick Leave) (2) ประโยชน์เกื้อกูลสำหรับความมั่นคงและสุขภาพ (Health and Security Benefits) แยกออกเป็น การดูแลสุขภาพ (Health Care) ความเจ็บป่วยจากอุบัติเหตุอันตราย (Disability Protection) การดูแลสุขภาพฟันและสายตา (Dental and Vision Care) การออกจากงานก่อนกำหนด (Retirement Plans) ค่าตอบแทนการว่างงานโดยไม่มีเหตุอันควร (Supplemental Unemployment Benefits: SUB) การประกันชีวิต (Life Insurance) การบริการต่าง ๆ (Employees

Services) (4) ค่าตอบแทนพิเศษจากการทำงานมานาน (Premium Pay) และ (5) ประโยชน์อื่นๆ (Other Benefits)

3) ประโยชน์อื่นๆ (Incentive Benefits) แบ่งออกเป็น (1) แผนการจูงใจบุคคล (Individual Incentive Plans) (2) แผนการจูงใจกลุ่มหรือทีม (Group or Team Incentive Plans) (3) แผนการจูงใจทั้งองค์กร (Company Wide Plans) ซึ่งแยกออกเป็น การแบ่งผลกำไร (Profit Sharing) แผนการเป็นเจ้าของหุ้น (Employee Stock Ownership Plans: ESOP) และการร่วมประโยชน์หรือหุ้นส่วน (Scanlon Plan or Gain Sharing Plan)

สรุปได้ว่า ประเภทของค่าตอบแทนที่จัดว่าเป็นผลประโยชน์อื่นๆ หรือสวัสดิการนั้นเป็นการกล่าวโดยรวม ๆ ทั้งผลประโยชน์อื่นๆ จากองค์กรภาครัฐ แต่เมื่อถึงคราวปฏิบัติสามารถปรับใช้ด้วยกันได้

2.2.5 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนค่าเสียโอกาส²⁶

ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) คือ มูลค่าของผลตอบแทนจากกิจกรรมที่สูญเสียโอกาสไปในการเลือกทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง ต้นทุนค่าเสียโอกาสเป็นต้นทุนที่ถูกอ้างถึงในวิชาเศรษฐศาสตร์ เพราะมันบ่งบอกถึงการเลือกตัวเลือกที่เป็นที่ต้องการทั้งหมดแต่ไม่สามารถเลือกพร้อมกันได้ และเป็นแนวคิดที่สำคัญในการที่จะใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ต้นทุนค่าเสียโอกาสไม่ได้หมายถึงมูลค่ารวมแต่หมายถึงเฉพาะมูลค่าที่ให้ผลตอบแทนดีที่สุดในบรรดาตัวเลือกอื่นที่เสียโอกาสไปเท่านั้น การคำนึงถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสเป็นความแตกต่างที่สำคัญที่สุดของต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์และต้นทุนทางบัญชี ต้นทุนค่าเสียโอกาสนับว่าเป็นต้นทุนที่แท้จริงในการทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม เพราะมันทำให้เห็นถึงโอกาสซึ่งเป็นต้นทุนที่ถูกซ่อนอยู่ (และไม่สามารถมองเห็นหากคำนวณทางบัญชี) อย่างไรก็ตาม การคำนวณหาต้นทุนค่าเสียโอกาสนั้นส่วนใหญ่ทำได้ยาก เพราะเป็นการคำนวณจากการคาดคะเนเหตุการณ์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง

²⁶ จาก ศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการข้าราชการ. *อ่าวแล้วเชิงอรรถที่ 24*

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยี่ยวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ สิริพันธุ์ สหสร้างสกุล ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของพลทหารกองประจำการ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพลทหารกองประจำการและความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของพลทหารกองประจำการ โดยยึดองค์ประกอบของตัวชี้วัดการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี 6 ด้าน ตามแนวคิดของ Cumming and Worley ประกอบด้วย ด้านการได้รับค่าตอบแทนในการทำงาน ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการมีความมั่นคง ด้านสังคมสัมพันธ์ ด้านภาวะอิสระจากงาน และด้านความภูมิใจในองค์กร พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีเงินเดือนไม่เพียงพอและส่วนหนึ่งมีภาระหนี้สินจนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิตการทำงาน ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรทางทหารควรมีนโยบายให้ผลตอบแทนแก่ทหารในสังกัดของตนเองมากกว่านี้ เช่น การเพิ่มเงินเดือนและเพิ่มเบี้ยเลี้ยงให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารที่ต้องปฏิบัติงานภาคสนาม ยังควรจัดผลตอบแทนเบี้ยเลี้ยง สวัสดิการต่าง ๆ ให้มากกว่าทหารที่ทำงานสำนักงานหรือทำงานในเมืองให้เพียงพอเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ทหารในการปฏิบัติงาน โดยอาจมีการเพิ่มสวัสดิการทางอ้อมเพื่อให้พลทหารมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เช่น การมีรางวัลพิเศษและการเพิ่มวันลาให้แก่ พลทหารที่ปฏิบัติงานดี เป็นต้น²⁷

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ สามารถ อาลอ และ ภูมิ โชคเหมาะ ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการและการหนีราชการทหาร ศึกษาจากกฎหมาย พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. 2476 พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 และประมวลกฎหมายอาญาทหาร พ.ศ. 2454 โดยเสนอให้แก้ไขกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เกี่ยวกับแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาให้มีการประชาสัมพันธ์ข้อดีของการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับระหว่างรับราชการและหลังจากรับราชการ เช่น เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าครองชีพการได้รับแจกสิ่งของเครื่องใช้ประจำตัว การได้สิทธิในการรับราชการ ได้สิทธิพิเศษใน

²⁷ จาก “คุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของพลทหารกองประจำการ,” โดย สิริพันธุ์ สหสร้างสกุล, 2556, รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนา คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มข., 59, น. 132-138. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เจ้าของลิขสิทธิ์.

การเข้าศึกษาต่อโรงเรียนทหาร เช่น นักเรียนนายสิบทหารบก นักเรียนจำทหารเรือ นักเรียนจำอากาศ เหล่านี้จะเป็นสิ่งจูงใจให้ประชาชนให้ความสนใจสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการ เพราะเมื่อได้เข้ารับราชการทหารแล้วอย่างน้อยจะมีอนาคต มีอาชีพที่มั่นคงและมีเกียรติ ผลที่ได้ก็คือเมื่อประชาชน ซึ่งเข้ารับราชการทหารโดยสมัครใจจะไม่มีปัญหาการหนีราชการเพราะเข้ารับราชการทหารด้วยความเต็มใจ ขณะเดียวกันก็จะเป็นการลดอัตราจำนวนทหารที่จะต้อง ตรวจสอบเลือกเข้ากองประจำการ ซึ่งในอนาคตหากมีผู้สมัครมากขึ้นอาจจะเป็นแนวทางในการยกเลิกการเกณฑ์ทหารต่อไปได้²⁸

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์ ศึกษาคุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ กรณี ทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการช่วงปี พ.ศ. 2554-2558 ที่มีภูมิลำเนาใน อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนา คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ จากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ความพึงพอใจ แรงจูงใจจากกองทัพ มีผลต่อคุณภาพชีวิต ด้านสังคม (การยอมรับของคนในชุมชน และสัมพันธภาพ ทางสังคม) ด้านเศรษฐกิจ (โอกาสในการทำงาน และรายได้อาชีพความมั่นคงและความก้าวหน้า) ด้านคุณลักษณะทหาร (ความมีระเบียบต่อตนเอง พัฒนาศักยภาพด้านร่างกายและจิตใจ การดูแลปกป้อง ความปลอดภัยชีวิตทรัพย์สินของครอบครัวและชุมชน การมีจริยธรรม) และด้านความพึงพอใจและ ความผูกพันกับกองทัพ พบว่า คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านคุณภาพชีวิตเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ด้านคุณลักษณะทหาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านความพึงพอใจต่อกองทัพ ทั้งนี้ หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการประกอบอาชีพภายหลังจากปลดประจำการ และควรสร้างช่องทางเพื่อการติดต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานต้น สังกัดกับทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ ข้อเสนอทางการบริหาร แนะนำให้กองทัพควรมีการจัดตั้ง กองทุนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ และครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ประเภตสงเคราะห์ เงินช่วยเหลือครอบครัวเมื่อบุคคลในครอบครัว เสียชีวิต เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย²⁹

²⁸ จาก “มาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการและการหนีราชการทหาร,” โดย สามารถ อาลอ และภูมิ โชคเหมาะ, 2558, วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal*, 8(1), น. 1163-1175. มหาวิทยาลัยบูรพา เจ้าของลิขสิทธิ์.

²⁹ จาก *คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ: ศึกษากรณีทหารเกณฑ์ที่มีภูมิลำเนาในอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง (วิทยานิพนธ์)*, โดย ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์, 2559, มหาวิทยาลัย. ลิขสิทธิ์ 2559 โดย ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ รัชชชัย ผลสะอาด ศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารและการจัดการกำลังสำรอง “ทหาร” เป็นวิชาชีพ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงของรัฐ ในมิติเรื่องการเกณฑ์ทหารตลอดจนการจัดการกำลังสำรอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งเป็นหลักการที่พัฒนามาจากหลักนิติรัฐ นิติธรรมที่เป็นการรองรับกับหลักการสิทธิมนุษยชน การศึกษาได้มีข้อเสนอแนะต่อเรื่องผลกระทบจากการเกณฑ์ทหารและการจัดการกำลังสำรอง และสิทธิประโยชน์จากระบบการรับราชการทหารโดยสมัครใจ และสมควรมีการบัญญัติรับรองในเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมโดยให้ครอบคลุมถึงทหาร และกำลังพลสำรอง โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค และสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายเพื่อป้องกันการทำร้ายร่างกายจากวัฒนธรรมทางทหารที่ผิด ๆ ของกองทัพไทย ควรกำหนดให้มีกฎหมายเรื่องสวัสดิการสำหรับผู้สมัครใจเข้าร่วมเป็นทหารอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยป้องกันการทุจริตค่าตอบแทนทหารอย่างเคร่งครัด และในเรื่องความสมดุลเรื่องแรงงานให้มีการบัญญัติกฎหมายเรื่องการกำลังสำรองมิใช่เพียงแต่การปฏิบัติงานในฐานะทหารเท่านั้น สมควรให้มีการปฏิบัติงานในหน้าที่อื่นด้วยในลักษณะคล้ายข้าราชการพลเรือน เพื่อช่วยให้รัฐสามารถบรรลุมุ่งวัตถุประสงค์ในเรื่องการบริหารรัฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ โดยเทียบเคียงกับระบบของประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) หรือประเทศสิงคโปร์ เป็นฐานในการพัฒนา³⁰

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ จารุพล เรืองสุวรรณ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นระบบเกณฑ์ทหารหรือระบบทหารอาสาสมัคร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยสำรวจหลายหน่วย (Cross Sectional Data) จาก 192 ประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980-2017 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของตัวแปรหลายประการที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเกณฑ์ทหารหรือระบบอาสาสมัคร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร (GDP Per Capita) เสรีภาพของสื่อมวลชน (Freedom of Press) จำนวนประชากรรวมในแต่ละประเทศ (Total Population) สัดส่วนจำนวนกำลังพลทหารต่อจำนวนแรงงานทั้งหมด (Armed Forces Personnel as Percentage of Total Labor Force) และสัดส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายทางทหารต่อค่าใช้จ่ายของรัฐบาล (Military Expenditure as Percentage of Total Government Expenditure) โดยตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติสูงที่สุดสองอันดับแรก ได้แก่ สัดส่วนของผู้เป็นทหารต่อจำนวนแรงงานทั้งหมด และสัดส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายทางทหารต่อค่าใช้จ่ายของรัฐบาล แนวความคิดหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเกณฑ์ทหาร คือ แนวคิดเชิงเศรษฐศาสตร์ของ

³⁰ จาก “มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารและการจัดการกำลังสำรอง,” โดย รัชชชัย ผลสะอาด, 2560, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 8(2), น. 44-54. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เจ้าของลิขสิทธิ์.

Walter (1966) และ Friedman (1966) ที่ได้ทำการศึกษาเชิงลึกถึงต้นทุนทางเศรษฐกิจของระบบเกณฑ์ทหารและประโยชน์ของระบบอาสาสมัคร และได้ให้ข้อสรุปไปในแนวทางเดียวกันว่า ระบบอาสาสมัครมีต้นทุนทางสังคมที่ต่ำกว่าระบบการเกณฑ์ทหาร ซึ่งในแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มองว่าการนำพลเมืองที่อาจมีความสามารถแตกต่างกันมาเป็นทหารเหมือนกันเปรียบเสมือนเป็นการละเลยต่อหลักการความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานและงานเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ นักเศรษฐศาสตร์ ส่วนใหญ่ยังคงเห็นด้วยว่าระบบการเกณฑ์ทหารละเลยการคำนวณต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ที่ประชาชนบางกลุ่มอาจสามารถสร้างรายได้ได้มากกว่า จากการไม่เป็นทหาร อย่างไรก็ตามการจะทำการระบบอาสาสมัครให้สำเร็จได้นั้น กองทัพจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านค่าตอบแทนและการยกเลิกการบังคับ ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของกองทัพและการดึงดูดกำลังพลเข้าสู่ระบบรัฐจะได้ประโยชน์จากระบบอาสาสมัคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคำนวณในรูปแบบของภาษีที่รัฐพึงได้ทั้งในรูปแบบของภาษีที่มาจากการบริการ (Tax in Kind) และภาษีที่เป็นเงิน (Tax in Cash) โดยรัฐจะมีรายจ่ายน้อยลงอย่างชัดเจน³¹

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ อภิสิทธิ์ นิยมกล้า ศึกษาการพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์แห่งปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ผลกระทบจากรูปแบบการเกณฑ์ทหารในปัจจุบัน พบว่า การจะได้มาซึ่งทหารกองประจำการนั้น ได้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ในมาตรา 50 (5) และพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดรูปแบบและกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของชายไทยเมื่อมีอายุย่าง 18 ปีบริบูรณ์ ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน และเข้ารับการตรวจคัดเลือกรับราชการทหารด้วยวิธีการมาตรวจคัดเลือกเมื่ออายุย่าง 21 ปี บริบูรณ์ โดยหลักการเช่นนี้เห็นว่า ยังคงเป็นหลักการที่มีความจำเป็นสำหรับประเทศไทย ในการมีทหารกองประจำการ แต่ที่เป็นปัญหาที่ได้จากการวิจัยใน 2 ประเด็นสำคัญ ก็คือ 1) กฎหมายที่ใช้บังคับกับการเกณฑ์ทหารยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความไม่เหมาะสมต่อบริบทของการพัฒนาประเทศอันนำไปสู่ผลกระทบที่ตามมา คือ ผู้รับการเกณฑ์ทหารไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชน และ 2) กระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารก่อให้เกิดปัญหาตามขั้นตอนการลงบัญชีทหารกองเกิน การตรวจเลือก การฝึกอบรม และการปฏิบัติหน้าที่การแสวงหาประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต และสิทธิ

³¹ จาก “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นระบบเกณฑ์ทหาร หรือระบบทหารอาสาสมัคร,” โดย จารุพล เรืองสุวรรณ, 2563, วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 18(3), น. 79-101. สถาบันพระปกเกล้า เจ้าของลิขสิทธิ์.

ประโยชน์ของทหารกองประจำการในปัจจุบันนั้น ชอบเลือกปฏิบัติหรือมีการกระทำที่เห็นได้ชัดถึงความไม่เสมอภาค หรือเป็นที่มาของช่องทางในการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบและมีการแสวงหาประโยชน์ตามมา ส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน อันแสดงถึงสภาพปัญหาความไม่เสมอภาคของกฎหมายที่มีต่อชายไทยและจากความบกพร่องของกฎหมายที่บัญญัติไว้มีความเหมาะสมกับปัจจุบัน นอกจากนั้นจากกระบวนการดำเนินการกับทหารเกณฑ์ระหว่างฝึกนั้น จะใช้วิธีการที่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและบริบทของสังคมและเศรษฐกิจไทยในยุคปัจจุบันและอนาคต และไม่มีผลสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิที่มีอยู่ในกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และไม่เป็นสากลที่หลายประเทศมีการเกณฑ์ทหารโดยมีกระบวนการดำเนินการและรูปแบบที่ดี³²

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ธนัท นิภานันท์ ศึกษากฎหมายรับราชการทหารของอิสราเอล ซึ่งรัฐอิสราเอลเป็นประเทศหนึ่งที่ยังคงมีระบบบังคับเกณฑ์ทหาร โดยมีการบังคับใช้กฎหมายรับราชการทหารให้พลเมืองอิสราเอลทุกคนทั้งเพศชายและหญิงที่อายุเกิน 18 ปี จะต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหาร ซึ่งจะต้องมีผลตรวจสุขภาพของคณะกรรมการแพทย์ (Medical Board) เพื่อใช้สำหรับมอบหมายหน้าที่ในกองทัพในอนาคต นอกจากนี้การเกณฑ์ทหารของอิสราเอลมีการนำหลักความเท่าเทียมระหว่างเพศมาปรับใช้เป็นเนื้อความในกฎหมายรับราชการทหารของอิสราเอลด้วย แม้ในอดีตบทบาทและหน้าที่ของผู้หญิงในกองทัพยังไม่ทัดเทียมกับผู้ชายชาวอิสราเอล แต่ได้มีการฟ้องคดีและได้มีคำพิพากษาของศาลสูงอิสราเอลสร้างบรรทัดฐานในการเปิดโอกาสเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทในกองทัพได้เท่าเทียมกับเพศชาย ดังที่ปรากฏในเนื้อหากฎหมายรับราชการทหารของอิสราเอลในปัจจุบันที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีสิทธิและโอกาสในการเลือกตำแหน่งหน้าที่ใดก็ได้ในกองทัพเช่นเดียวกับผู้ชาย ยิ่งไปกว่านั้นการเกณฑ์มารับราชการทหารของอิสราเอลไม่ได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะเพศชายหรือหญิงเท่านั้น ยังมีการเกณฑ์กลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศโดยเปิดโอกาสให้คนข้ามเพศเข้ารับการเกณฑ์ทหารอย่างเปิดเผยในปัจจุบัน อีกทั้งยังอนุญาตให้สามารถเข้ารับการรักษาและผ่าตัดแปลงเพศในระหว่างรับราชการในกองทัพได้ด้วย³³

³² จาก อภิสิทธิ์ เนียมกล้า, *อ้าวแล้วในเชิงอรรถที่ 7*

³³ จาก “กฎหมายรับราชการทหารของอิสราเอล,” โดย ธนัท นิภานันท์, 2566, *วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต*, 5(1), น. 1-14. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เจ้าของลิขสิทธิ์.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Chan Ching Hao ศึกษาพลเมืองทหารในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ กรณีการเกณฑ์ทหารในสิงคโปร์ ซึ่งกองทัพสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการฝึกสอนและการศึกษา โดยเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายให้มากขึ้น พบว่า ระบบการฝึกอบรม ทหารเกณฑ์ของสิงคโปร์ (National Service: NS) จะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีและมีความสามารถอย่างมืออาชีพ ในช่วงระยะเวลาที่เข้าประจำการ รอบการฝึกอบรมหน่วย NS แบ่งออกเป็นสามระยะ แต่ละระยะใช้เวลาสามถึงสี่ปี ระยะแรก คือ Strengthening Stage ซึ่งมุ่งเน้นไปที่บุคคล และความสามารถของทีมงานเพื่อรักษาความพร้อมในการปฏิบัติงาน ระยะที่สองคือ Sharpening Stage ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ความสามารถของหน่วย ซึ่งมีผลในการประเมินความสามารถในการสู้รบของหน่วย ระยะสุดท้ายคือ Sustain Stage เป็นระยะเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน เพิ่มความมุ่งมั่นการฝึกอบรมแบบบูรณาการ เมื่อสิ้นสุดรอบการฝึกอบรม National Service จะถ่ายโอนไปยังกองหนุนปฏิบัติการกองทัพเน้นหนักในเรื่องของเทคโนโลยี และนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและช่วยประหยัดเวลาในการฝึกอบรม สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จของกองทัพ คือ การสร้างความภาคภูมิใจให้กับทหารและครอบครัว โดยการได้รับเกียรติอย่างสูงสุดในขณะเข้ารับใช้กองทัพและหลังปลดประจำการ ตัวบ่งชี้ที่แข็งแกร่งที่สุดของกองทัพสิงคโปร์ คือ งบประมาณกลาโหมของสิงคโปร์ มีอย่างสม่ำเสมออยู่ที่ระดับ ร้อยละ 4-5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งสูงที่สุดในเอเชียแปซิฟิก สิงคโปร์ในปี พ.ศ. 2554 ใช้งบประมาณกลาโหมที่ 12.08 พันล้านดอลลาร์ แสดงถึงประมาณร้อยละ 25 ของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ซึ่งทั้งหมดเป็นวิธีการที่จะรักษาและคงไว้ซึ่งการทหารของประเทศสิงคโปร์³⁴

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Daniel J. Kwok ศึกษาการเกณฑ์ทหารในประเทศสิงคโปร์ ศึกษากรณีทางสังคมและภูมิรัฐศาสตร์ เพื่อหาความสมดุลทางการทหารและนโยบายด้านการให้สิทธิและหน้าที่ตลอดจนประโยชน์ของการเป็นพลเมืองทหารในศตวรรษที่ 21 อธิบายว่ารัฐบาลสิงคโปร์จัดการการเกณฑ์ทหารอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร การศึกษานำเสนอการคงการเกณฑ์ทหารและเสนอทางเลือกอื่นในการคงการเกณฑ์ทหาร โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงความแตกต่างของประเทศและขนาดประชากร ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางภูมิยุทธศาสตร์ ภัยคุกคามทางทหารและความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ จากการเปรียบเทียบ โดยศึกษาตรวจสอบวิวัฒนาการของรัฐบาล

³⁴ From “The citizen-soldier in modern democracies: The case for conscription in Singapore,” by C. C. Hao, 2013, *Pointer, Journal of the Singapore armed forces*, 39(1), pp. 42-50, Copyright 2013 by Ministry of defence singapore.

สิงคโปร์เกี่ยวกับ Singapore Armed Forces (SAF) ในการรับมือกับความท้าทายที่เผชิญอยู่ โดยรวบรวมข้อมูลจากกรณีศึกษา กระทรวงกลาโหม และกระทรวงการต่างประเทศของสิงคโปร์ นำมาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของนโยบายการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันของสิงคโปร์ นอกจากนี้งานวิจัยยังเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงนโยบายกำลังพล โดยเฉพาะการเกณฑ์ทหารและกำลังพลสำรองกับพื้นฐานของการบูรณาการทางสังคมและการวิพากษ์วิจารณ์ต่อความสำเร็จของชาติ ข้อค้นพบอย่างหนึ่งจากการวิจัยเกี่ยวกับการเข้ารับการรับใช้ชาติของชนชาวสิงคโปร์ คือใช้กลวิธีปลูกฝังในระดับการศึกษาที่ยังเด็ก ให้รับทราบการอยู่ในเครื่องแบบทหารตั้งแต่ยังเด็กกว่าทหารเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และแก้ไขค่าตอบแทนให้กับทหารเกณฑ์ ค่าตอบแทนอาสาสมัครมีผลกระทบอย่างมากต่อ National Service นอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรม ซึ่งต้องรักษาความสามารถในการแข่งขันในสายอาชีพของตนไว้อย่างต่อเนื่อง³⁵

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ Ariel Heimann ศึกษารูปแบบของผลกระทบต่อเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการต่าง ๆ ในกองกำลังป้องกันอิสราเอล (Israel Defense Forces: IDF) สำหรับภาคประจำการและกำลังสำรอง เป็นการหาแนวทางสร้างแรงจูงใจให้กับทหารเกณฑ์ ซึ่งยกประเด็นเรื่องสิทธิประโยชน์ โดยให้มีการเพิ่มเบี้ยยังชีพ ค่าชดเชย (สำหรับการสูญเสียและความเสียหาย) ผลประโยชน์อื่น ๆ และเงินเดือน (ตามความหมายทั่วไปของตลาดแรงงาน) สำหรับทหารเกณฑ์ มีการปรับเงินเดือนเพิ่มขึ้นสามเท่าในช่วงหกปีที่ผ่านมา มีความกดดันจากสาธารณะซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแรงจูงใจที่ลดลงในการเข้ารับราชการทหาร อย่างไรก็ตามการให้ผลตอบแทนทางการเงินเพิ่มขึ้นทำให้ภาพลักษณ์ของกองกำลังป้องกันอิสราเอลดีขึ้น ซึ่งผู้นำควรแนะนำผลประโยชน์อันมีค่าแก่ทหารที่ไม่ใช่แค่เงิน³⁶

³⁵ From *Why conscription, Singapore? the social and geostrategic considerations* (Doctoral dissertation), by D. J. Kwok, 2014, University. Copyright 2014 by D. J. Kwok.

³⁶ From “Salaries, Compensation, and Benefits in the IDF: Implications for the Regular and Reserve Service Model,” by A. Heimann, 2022, *JSTOR Security Studies Collection*, 1549, pp. 1-6, Copyright 2022 by JSTOR.

2.4 หลักกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

2.4.1 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497³⁷

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ซึ่งมีด้วยกัน 8 หมวด กล่าวคือ

หมวด 1 บททั่วไป ที่จะว่าด้วยการกำหนดให้ชายสัญชาติไทย มีหน้าที่รับราชการทหารและแบ่งประเภททหาร หมวดที่ 2 ว่าด้วยการยกเว้น ซึ่งจะกำหนดบุคคลที่ยกเว้นไม่จำเป็นต้องเข้ารับราชการทหาร หมวด 3 ว่าด้วยวิธีการลงบัญชีทหารกองเกินที่อำเภอ หมวด 4 ว่าด้วยการเรียกคนเข้ากองประจำการ หมวด 5 ว่าด้วยการตรวจเลือกคนเข้ากองประจำการ หมวด 6 ว่าด้วยการปลดจากการเป็นทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุน หมวด 7 เป็นบทกำหนดโทษ และหมวด 8 บทเฉพาะกาลมีรายละเอียดของตัวบทที่นำมาใช้วิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

ตามหมวด 4 การเรียกคนเข้ากองประจำการ ตามมาตรา 22 ถึงมาตรา 27 กำหนดบุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเรียกมาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ นั้น คือ ผู้ที่เป็นทหารกองเกินให้นายอำเภอออกหมายเรียกทหารกองเกินซึ่งลงบัญชีทหารกองเกินไว้ตามมาตรา 16 มาตรา 18 และมาตรา 19 มาตราตรวจเลือก ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในเดือนตุลาคมทุกปีให้นายอำเภอจัดการประกาศให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้ายี่สิบเอ็ดปีในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียกที่อำเภอตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 25

ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือกตามกำหนดหมายนั้นโดยนำใบสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชนและประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดงด้วย ถ้าไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือกหรือไม่ว่าอยู่นกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลี่ยงขัดขืนไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกทำการตรวจเลือก เว้นแต่

³⁷ จาก พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516, โดย ราชกิจจานุเบกษา, 2497. ลิขสิทธิ์ 2497 โดย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/8WHdn>

- 1) ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการอันสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง
- 2) นักเรียนซึ่งออกไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- 3) ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการ หรือแรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรบหรือการสงคราม อันเป็นอุปสรรคในการรบหรือการสงครามและอยู่ในความควบคุมของ กระทรวงกลาโหม
- 4) บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม
- 5) เกิดเหตุสุดวิสัย
- 6) ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น
- 7) ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อ คณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก

กรณีตาม (1) (2) (3) หรือ (4) ต้องได้รับการผ่อนผันเฉพาะคราวจากรัฐมนตรีว่า กระทรวงมหาดไทย หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

ตามหมวด 6 การปลดประจำการ ตามมาตรา 38 ถึงมาตรา 40 การปลดทหารกองประจำการ เป็นทหารกองหนุนชั้นที่ 1 นั้น ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นว่ามิเหตุจำเป็นจะเลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้ส่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็นทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหาร กองหนุนประเภทที่ 2 ตามลำดับ คือ

- อายุสามสิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ 2
- อายุสี่สิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ 3
- อายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์ เป็น พันราชการทหารประเภทที่ 2

ตามมาตรา 41 ทหารกองประจำการ ทหารกองเกิน หรือทหารกองหนุน ซึ่งยังไม่ครบกำหนด ปลดพันราชการทหาร ถ้าพิการทุพพลภาพ หรือมีโรคซึ่งไม่สามารถจะรับราชการทหารได้ตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้ปลดพันราชการทหารประเภทที่ 1 หรือที่ 2 แล้วแต่กรณี

2.4.2 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 บังคับใช้ ณ วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2521 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติม ปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2562³⁸ มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของทหารกองประจำการ ดังนี้

“ทหารกองประจำการ” หมายความว่า ทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

กระทรวงกลาโหมอาจออกประกาศ กำหนดระยะเวลาการทำหน้าที่ เงินเดือน และค่าตอบแทนอย่างอื่น สิทธิประโยชน์ ระเบียบ และวินัยของบุคคลให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกาศตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ โดยสรุปสิทธิประโยชน์ ไว้ดังนี้

ตามมาตรา 12 ให้ข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ได้รับเงินเดือนดังต่อไปนี้

- 1) ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้ได้รับเงินเดือน ระดับ พ.1
- 2) พลทหารประจำการ (พลอาสาสมัคร) ให้ได้รับเงินเดือนระดับ พ.2
- 3) นายทหารประทวนยศตั้งแต่สิบตรีจ่าตรีจ่าอากาศตรีถึงสิบเอก จ่าเอก จ่า อากาศเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ป.1

อัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่สมควรปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการและนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ถ้าการปรับอัตราเงินเดือนดังกล่าวเป็นการปรับเพิ่มเป็นร้อยละเท่ากันทุกอัตราและไม่เกินร้อยละสิบของอัตราที่ใช้บังคับอยู่ และเมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณรายจ่ายจากรัฐสภาเพื่อการนั้นแล้ว การปรับให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้ถือว่าบัญชีอัตราเงินเดือนท้ายพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เป็นบัญชีอัตรา

³⁸ จาก ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 34 ก, หน้า 21, 20 มีนาคม 2562

เงินเดือนท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในกรณีที่การปรับเป็นร้อยละเท่ากันทุกอัตราดังกล่าว หากทำให้อัตราหนึ่งอัตราใดมีเศษไม่ถึงสิบบาทให้ปรับตัวเลขเงินเดือนของอัตราดังกล่าวให้เพิ่มขึ้นเป็นสิบบาท และมีให้ถือว่าเป็นการปรับอัตราร้อยละที่แตกต่างกัน

การปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้เข้าอันดับและชั้น ระดับและชั้น ระดับและชั้นหรือชั้นและชั้น แล้วแต่กรณีตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงกลาโหมกำหนด และให้มีผลเป็นการแก้ไขชั้นหรือชั้นเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่กำหนดไว้ในกฎหรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหารพ.ศ. 2521 (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2562 ซึ่งบังคับใช้ในปัจจุบัน มีระเบียบ คำสั่ง และกฎกระทรวง อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหารพ.ศ. 2521 เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ในเรื่องของการตอบแทนสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ดังนี้

- 1) คำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ
 - ข้อ 2 ให้ทหารกองประจำการรับเงินเดือน ดังนี้
 - 2.1) ทหารกองประจำการปีที่ 1 รับเงินเดือนระดับ พ.1 ชั้น 3
 - 2.2) ทหารกองประจำการปีที่ 1 ซึ่งผ่านหลักสูตรการฝึกทหารใหม่ รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 16
 - 2.3) ทหารกองประจำการปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกหลักสูตรทหารใหม่ หรืออยู่ในระหว่างการฝึกหลักสูตรสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี กองประจำการ รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 17
 - 2.4) ทหารกองประจำการปีที่ 2 รับเงินเดือน ระดับ พ. 1 ชั้น 18
 - 2.5) ทหารกองประจำการซึ่งทำหน้าที่ครูทหารใหม่ หรือทำหน้าที่ผู้คุมในเรือนจำทหาร รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 19
 - 2.6) ทหารกองประจำการซึ่งได้รับการแต่งตั้งยศเป็นสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี กองประจำการ รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 20
- 2) คำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 420/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ

ข้อ 2 กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ตามบัญชีเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ จำนวน 2 บัญชี ที่แนบท้ายคำสั่ง

3) ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

ข้อ 3 ให้ยกเลิกบัญชีอัตราเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วยท้ายข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 และให้ใช้บัญชีอัตราเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วยท้ายข้อบังคับนี้แทน

2.4.3 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551

ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติ “ทหารกองประจำการ” หมายความว่า ทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร การเลื่อนชั้นเงินเดือน ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

กองทัพไทยมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพไทย การป้องกันราชอาณาจักรและดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ตามมาตรา 17 กองทัพไทยมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- 1) กองบัญชาการกองทัพไทย
- 2) กองทัพบก
- 3) กองทัพเรือ
- 4) กองทัพอากาศ
- 5) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

2.4.4 พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553³⁹

ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 มาตรา 5 บัญญัติให้ทหารกองประจำการเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลสำหรับตนเองและบุคคลในครอบครัวของตน ให้ได้รับบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขโดยตรงแก่ผู้มีสิทธิและบุคคลในครอบครัวของผู้มีสิทธิ เพื่อการรักษาโรค การตรวจวินิจฉัย การฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต และให้หมายความรวมถึงการตรวจสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเพื่อประโยชน์ด้านสาธารณสุข ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด แต่ไม่รวมถึงการเสริมความงาม ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาล ดังต่อไปนี้

- 1) ค่ายา ค่าเวชภัณฑ์ ค่าอุปกรณ์ทางการแพทย์ ค่าเลือดและส่วนประกอบของเลือดหรือสารทดแทน ค่าน้ำยาหรืออาหารทางเส้นเลือด ค่าออกซิเจน และอื่น ๆ ทำนองเดียวกันที่ใช้ในการบำบัดรักษาโรค
- 2) ค่าอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ในการบำบัดรักษาโรค รวมทั้งค่าซ่อมแซมอวัยวะเทียมและอุปกรณ์ดังกล่าว
- 3) ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าตรวจวินิจฉัยโรค ค่าวิเคราะห์โรคแต่ไม่รวมถึงค่าธรรมเนียมแพทย์พิเศษ ค่าจ้างผู้พยาบาลพิเศษ ค่าธรรมเนียมพิเศษ และค่าบริการอื่นทำนองเดียวกันที่มีลักษณะเป็นเงินตอบแทนพิเศษ
- 4) ค่าตรวจครรภ์ ค่าคลอดบุตรและการดูแลหลังคลอดบุตร
- 5) ค่าห้องและค่าอาหาร ตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการรักษาพยาบาล
- 6) ค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นการเสริมสร้างสุขภาพและป้องกันโรค
- 7) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ
- 8) ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นแก่การรักษาพยาบาลตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

ทหารกองประจำการสามารถเข้ารับบริการในสถานพยาบาลของทางราชการและสถานพยาบาลของเอกชน ดังนี้

- 1) สถานพยาบาลของทางราชการ ซึ่งเป็นส่วนราชการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และให้หมายความรวมถึงสถานพยาบาลของมหาวิทยาลัยของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วย

³⁹ จาก ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก, 2 เมษายน 2553

องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กรุงเทพมหานคร สภากาชาดไทย และองค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก โรงพยาบาลประสานมิตร และสถานพยาบาลอื่น ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

2) สถานพยาบาลของเอกชน หมายความว่า สถานพยาบาลที่มีลักษณะการให้บริการเป็นโรงพยาบาล ซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการและดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

2.4.5 ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2553

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ทุกแห่งและทุกเหล่าทัพ แม้ในกรณีเจ็บป่วยที่ไม่ใช่ภาวะฉุกเฉิน โดยให้สถานพยาบาลที่ให้บริการและเป็นหน่วยบริการประจำดำเนินการเบิก โอน ใช้หนี้งบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานประกันสังคม

ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงการคลัง และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานประกันสังคมกำหนด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2553"

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์อื่นใด ในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

2.4.6 ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการ และลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2548

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการ และลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 6)⁴⁰ ที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่ม การครองชีพชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ของส่วนราชการ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ที่บรรจุ หรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่กำหนด คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และทหารกองประจำการที่มีรายได้น้อย ได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวเพิ่มขึ้น เพื่อให้ บุคลากรภาครัฐดังกล่าวมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ และสอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจที่ปรับสูงขึ้น

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความในข้อ 6/2 ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่ม การครองชีพชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2548 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการ และลูกจ้างประจำของส่วนราชการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ข้อ 6/2 ในกรณีที่ตำแหน่งของข้าราชการและลูกจ้างประจำที่คณะกรรมการบริหารงาน บุคคลกลาง ของข้าราชการแต่ละประเภทกำหนด หรือที่กระทรวงการคลังกำหนด ได้กำหนดให้คุณสมบัติเฉพาะ สำหรับตำแหน่งนั้นต้องใช้วุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ข้าราชการ และลูกจ้างประจำ ซึ่งบรรจุหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวที่มีเงินเดือนหรือค่าจ้างไม่ถึงเดือนละหนึ่งหมื่นสามพัน สองร้อยแปดสิบห้าบาท ให้ได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวเดือนละสองพันบาท แต่เมื่อรวมกับ เงินเดือนหรือค่าจ้างแล้ว ต้องไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นสามพันสองร้อยแปดสิบห้าบาท

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความในข้อ 7/2 ของระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่ม การครองชีพชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2548 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการ และ ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ข้อ 7/2 ทหาร กองประจำการซึ่งได้รับเงินเดือนในระดับ พ.1 กรณีที่เงินเดือนรวมกับ เบี้ยเลี้ยงประจำตามข้อบังคับ กระทรวงกลาโหมว่าด้วยการนั้นแล้ว มีจำนวนไม่ถึงเดือนละหนึ่งหมื่นบาท ให้ได้รับเงินเพิ่ม

⁴⁰ จาก ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 47 ง, 26 กุมภาพันธ์ 2558

การครองชีพชั่วคราวเพิ่มขึ้นตามอัตราที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งเมื่อรวมกับเงินเดือน และเบี้ยเลี้ยงประจำตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมดังกล่าวแล้วต้องไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาท

2.4.7 ระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการเข้ารับการศึกษายภายในประเทศ พ.ศ. 2552

เป็นการบัญญัติว่าด้วยการศึกษายภายในประเทศให้เหมาะสมและทันสมัย อันเป็นการพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการทหารให้กับข้าราชการทหาร ซึ่งหมายถึง ทหารประจำการ หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่บรรจุในตำแหน่งอัตราทหาร ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 รวมถึงลูกจ้างประจำ ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. 2542

การศึกษา หมายความว่า การเล่าเรียน การฝึกอบรม รวมทั้งการดูงานหรือการฝึกที่เป็นส่วนหนึ่งหรือต่อเนื่องกับหลักสูตรการศึกษา กับสถานศึกษายภายในประเทศ

การใช้เวลาในการศึกษา

- 1) ใช้เวลาราชการทั้งหมดในการศึกษา
- 2) ใช้เวลาราชการในการศึกษาไม่เกินครึ่งหนึ่งของเวลาราชการแต่ละวัน ทั้งนี้ หมายรวมถึงเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางเพื่อไปเข้ารับการศึกษายด้วย
- 3) ใช้เวลานอกราชการ หมายถึง ไม่ใช้เวลาราชการในการศึกษา ทั้งนี้ หมายรวมถึงเวลาที่ต้องใช้ในการเดินทางเพื่อไปเข้ารับการศึกษายด้วย

การให้ข้าราชการทหารหรือลูกจ้างประจำ ลาไปเข้ารับการศึกษายภายในประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 การลาไปเข้ารับการศึกษายโดยใช้เวลาราชการเต็มวัน คุณสมบัติต้องเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ และได้รับราชการประจำการในกระทรวงกลาโหมมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

ประเภทที่ 2 การลาไปเข้ารับการศึกษายโดยใช้เวลาราชการบางส่วน คุณสมบัติต้องเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ และได้รับราชการประจำการในกระทรวงกลาโหมมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี

ประเภทที่ 3 การลาไปเข้ารับการศึกษายโดยใช้เวลานอกเวลาราชการ คุณสมบัติต้องเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ เมื่อบรรจุให้เข้ารับราชการสามารถรายงานขออนุญาตลาไปเข้ารับการศึกษายได้ โดยไม่กำหนดเวลารับราชการ

การพิจารณาคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา หรือฝึกอบรมในสถานศึกษาของกองทัพผู้เข้ารับการศึกษาหรือผู้อบรมจะต้องมีคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2.4.8 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน หรือกฎหมายคุ้มครองแรงงาน เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการจ้าง การใช้แรงงาน การจัดสถานที่และอุปกรณ์ในการทำงาน เพื่อให้ผู้ทำงานมีสุขภาพ อนามัยอันดี และมีความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย และได้ค่าตอบแทนตามสมควร โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อยกระดับการคุ้มครองลูกจ้างให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะทำให้ลูกจ้างซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีความมั่นคงในการทำงานและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และจะเป็นประโยชน์แก่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ หมายถึง อัตราค่าจ้างที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 โดยคณะกรรมการค่าจ้างมีแนวคิดเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำว่า “เป็นอัตราค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับแรงงานทั่วไปแรกเข้าทำงาน 1 คน ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามสมควรแก่มาตรฐานการครองชีพ สภาพเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งเหมาะสมตามความสามารถของธุรกิจในพื้นที่นั้น” ประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 76 (3) และมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 คณะกรรมการค่าจ้าง จึงประกาศไว้ ดังตารางอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ปี พ.ศ. 2565 ตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 เป็นต้นไป

ตารางที่ 2.1 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 11) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 76 (3) และมาตรา 88 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

ลำดับ ที่	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (บาท/วัน)	จำนวน (จังหวัด)	เขตท้องที่บังคับใช้
1	354	3	จังหวัดชลบุรี ภูเก็ต และระยอง
2	353	6	กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร
3	345	1	จังหวัดฉะเชิงเทรา
4	343	1	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5	340	14	จังหวัดกระบี่ ขอนแก่น เชียงใหม่ ตราด นครราชสีมา ปราจีนบุรี พังงา ลพบุรี สงขลา สระบุรี สุพรรณบุรี สุราษฎร์ธานี หนองคาย อุบลราชธานี
6	338	6	จังหวัดกาฬสินธุ์ จันทบุรี นครนายก มุกดาหาร สกลนคร และสมุทรสงคราม
7	335	19	จังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท นครพนม นครสวรรค์ บึงกาฬ บุรีรัมย์ ประจวบคีรีขันธ์ พะเยา พัทลุง เพชรบุรี พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย สระแก้ว สุรินทร์ อ่างทอง และอุตรดิตถ์
8	332	22	จังหวัดกำแพงเพชร ชัยภูมิ ชุมพร เชียงราย ตรัง ตาก นครศรีธรรมราช พิจิตร แพร่ มหาสารคาม แม่ฮ่องสอน ระนอง ราชบุรี ลำปาง ลำพูน ศรีสะเกษ สตูล สิงห์บุรี สุโขทัย หลองบัวลำภู อำนาจเจริญ และอุทัยธานี
9	328	5	จังหวัดนราธิวาส น่าน ปัตตานี ยะลา และอุดรธานี

2.4.9 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533⁴¹

ปัจจุบันพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 นี้ใช้บังคับแก่นายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ซึ่งแต่เดิมใช้บังคับแก่กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่สิบคนขึ้นไป แต่ยังคงมีลูกจ้างบางประเภทที่ไม่ได้รับความคุ้มครองซึ่งพระราชบัญญัติประกันสังคมมิให้ใช้บังคับแก่หน่วยงาน

ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว รายวัน และลูกจ้างชั่วคราวรายชั่วโมง ของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ยกเว้นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน

ผู้ประกันตน มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนดังต่อไปนี้

- 1) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย
- 2) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร
- 3) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ
- 4) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย
- 5) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร
- 6) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ
- 7) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน ยกเว้นผู้ประกันตนตามมาตรา 39

ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดข้างต้น และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น และให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งการ โดยเร็ว

ประโยชน์ทดแทนที่เป็นตัวเงิน ถ้าผู้ประกันตนหรือบุคคลซึ่งมีสิทธิไม่มารับภายใน 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงาน ให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

⁴¹ จาก พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533, โดย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2533. ลิขสิทธิ์ 2533 โดย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/iLxhl>

1) ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ต่อเมื่อภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ประโยชน์ทดแทนในกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ได้แก่ ค่าตรวจวินิจฉัยโรค ค่าบำบัดทางการแพทย์ ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย และค่าบริการอื่นที่จำเป็น ในกรณีที่ผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 สำหรับการที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามคำสั่งของแพทย์ครั้งหนึ่งไม่เกิน 90 วันและในระยะเวลา 1 ปีปฏิทินต้องไม่เกิน 180 วัน เว้นแต่การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ก็ให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เกิน 180 วันแต่ไม่เกิน 365 วัน

ระยะเวลาได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ให้เริ่มนับแต่วันแรกที่ต้องหยุดงานตามคำสั่งของแพทย์จนถึงวันสุดท้ายที่แพทย์กำหนดให้หยุดงาน หรือจนถึงวันสุดท้ายที่หยุดงาน สำหรับผู้ประกันตนที่กลับเข้าทำงานก่อนครบกำหนดเวลาตามคำสั่งของแพทย์แต่ไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดข้างต้น

ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง ในระหว่างหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือมีสิทธิตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน สัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง แล้วแต่กรณี ผู้ประกันตนไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทนในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 ข้างต้น จนกว่าสิทธิได้รับเงินค่าจ้างนั้นได้สิ้นสุดลงจึงจะมีสิทธิได้รับเงินทดแทนดังกล่าวต่อระยะเวลาที่คงเหลือ และถ้าเงินค่าจ้างที่ได้รับจากนายจ้างในกรณีใดน้อยกว่าเงินทดแทนการขาดรายได้จากกองทุนผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนจากกองทุนในส่วนที่ขาดด้วย (มาตรา 64)

2) ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเองหรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดถ้าผู้ประกันตนไม่มีภริยา จะเห็นได้ว่ากฎหมายให้ประโยชน์แก่ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย และภริยาในความเป็นจริงด้วย ทั้งนี้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์

ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 7 เดือน ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรนี้ ให้ผู้ประกันตนแต่ละคนมีสิทธิได้รับการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง

ประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร ได้แก่ ค่าตรวจและรับฝากครรภ์ ค่าบำบัดทางการแพทย์ ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ ค่าทำคลอด ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล ค่าบริการและค่ารักษาพยาบาลทารกแรกเกิด ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ป่วย และค่าบริการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา 66) ในกรณีที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง เป็นการเหมาจ่ายในอัตราครั้งละร้อยละ 50 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 เป็นเวลา 90 วัน (มาตรา 67)

เนื่องจากผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนไม่ได้คลอดบุตรในสถานพยาบาลที่ตนมีสิทธิไปรับบริการทางการแพทย์ตามมาตรา 59 ในกรณีที่ผู้ประกันตนหรือคู่สมรสของผู้ประกันตนไม่สามารถรับประโยชน์ทดแทนข้างต้นได้ ให้ผู้ประกันตนได้รับประโยชน์ทดแทนการคลอดบุตรตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการการแพทย์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ (มาตรา 68)

3) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ต่อเมื่อภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนทุพพลภาพ ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน (มาตรา 69) ประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพ ได้แก่ ค่าตรวจวินิจฉัยโรค ค่าบำบัดทางการแพทย์ ค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ ค่ากินอยู่และรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล ค่ารถพยาบาลหรือค่าพาหนะรับส่งผู้ทุพพลภาพ ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย จิตใจและอาชีพ และค่าบริการอื่นที่จำเป็น (มาตรา 70) ผู้ประกันตนทุพพลภาพอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน ให้มีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างตามมาตรา 57 ตลอดชีวิต (มาตรา 71)

4) ประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย

ในกรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตายโดยมิใช่ประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ถ้าภายในระยะเวลา 6 เดือนก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เดือน ให้จ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีตาย ดังนี้

4.1) เงินค่าทำศพในอัตราสามหมื่นบาท แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่า 100 เท่าของอัตราสูงสุดของค่าจ้างขั้นต่ำรายวันตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เงินค่าทำศพให้จ่ายให้แก่บุคคลตามลำดับ ดังนี้

ก. บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุให้เป็นผู้จัดการศพและได้เป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

ข. สามีภรรยา บิดามารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพผู้ประกันตน

ค. บุคคลอื่นซึ่งมีหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพของผู้ประกันตน

4.2) เงินสงเคราะห์กรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งผู้ประกันตนทำหนังสือระบุให้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์นั้น แต่ถ้าผู้ประกันตนมิได้มีหนังสือระบุไว้ก็ให้นำมาเฉลี่ยจ่ายให้แก่สามีภรรยา บิดามารดา หรือบุตรของผู้ประกันตนในจำนวนที่เท่ากัน ดังนี้

ก. ถ้าก่อนถึงแก่ความตายผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่ 36 เดือนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10 ปี ให้จ่ายเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนเท่ากับร้อยละ 50 ของค่าจ้างรายเดือนที่คำนวณได้ตามมาตรา 57 คูณด้วยสาม

ข. ถ้าก่อนถึงแก่ความตายผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบมาแล้วตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ให้จ่ายเงินสงเคราะห์เป็นจำนวนเท่ากับร้อยละ 50 ของค่าจ้างรายเดือนที่คำนวณได้ตามมาตรา 57 คูณด้วยสิบ (มาตรา 73)

ในกรณีที่ผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพตามมาตรา 71 ถึงแก่ความตาย ให้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีตายตามมาตรา 73 โดยให้นำเงินทดแทนการขาดรายได้ที่ผู้ประกันตนได้รับในเดือนสุดท้ายก่อนถึงแก่ความตายมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ ทั้งนี้ หากผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพนั้นอยู่ในข่ายที่จะได้รับเงินค่าทำศพและเงินสงเคราะห์ กรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตายในฐานะที่เป็นผู้ประกันตน และในฐานะที่เป็นผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพในเวลาเดียวกัน ให้มีสิทธิได้รับเงินค่าทำศพและเงินสงเคราะห์กรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตายตามมาตรา 73 เพียงทางเดียว

5) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรต่อเมื่อภายในระยะเวลา 36 เดือนก่อนเดือนที่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า

12 เดือน (มาตรา 74) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตร ได้แก่ ค่าสงเคราะห์ความเป็นอยู่ของบุตร ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาลบุตร และค่าสงเคราะห์อื่นที่จำเป็น (มาตรา 75)

ในกรณีที่ผู้ประกันตนซึ่งมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรหากผู้ประกันตนนั้นเป็นผู้ทุพพลภาพซึ่งมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีทุพพลภาพหรือถึงแก่ความตาย ให้ผู้ประกันตนซึ่งเป็นผู้ทุพพลภาพนั้นหรือบุคคลตามมาตรา 75 จัตวา มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรด้วย (มาตรา 75 ทวิ)

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรเฉพาะสำหรับบุตรชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีอายุไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ คราวละไม่เกิน 2 คน โดยนับเรียงตามลำดับการเกิดก่อนหลัง ไม่ว่าจะเป็นบุตรที่เกิดก่อนหรือหลังการเป็นผู้ประกันตน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรมหรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่น ในกรณีที่บิดาและมารดาเป็นผู้ประกันตน ให้บิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรเพียงฝ่ายเดียว เว้นแต่เมื่อมีการจดทะเบียนหย่าหรือแยกกันอยู่ และบุตรอยู่ในความอุปการะของผู้ประกันตนฝ่ายใด ให้ผู้ประกันตนฝ่ายนั้นเป็นผู้มีสิทธิได้รับ (มาตรา 75 ตริ) ประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรให้เหมาจ่ายเป็นเงินในอัตรา 200 บาท ต่อเดือนต่อบุตรหนึ่งคน

ในกรณีที่ผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย ให้จ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีสงเคราะห์บุตรแก่บุคคลตามลำดับ ดังนี้ ตามมาตรา 75 จัตวา (1) สามีหรือภริยาของผู้ประกันตน หรือบุคคลซึ่งอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด และเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร (2) ผู้อุปการะบุตรของผู้ประกันตน ในกรณีบุคคลตาม (1) มิได้เป็นผู้อุปการะบุตรหรือถูกถอนอำนาจปกครอง หรือถึงแก่ความตาย

6) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ

ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพต่อเมื่อผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 เดือน ไม่ว่าระยะเวลา 180 เดือนจะติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม (มาตรา 76) ประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพ ได้แก่ เงินเลี้ยงชีพรายเดือน เรียกว่า เงินบำนาญชราภาพ หรือเงินบำเหน็จที่จ่ายให้ครั้งเดียว เรียกว่า เงินบำเหน็จชราภาพ ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ ระยะเวลา และอัตราการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 77)

ในกรณีที่ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 เดือนให้มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่อายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่อมีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และความเป็นผู้ประกันตนยังไม่สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 หรือมาตรา 41 ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับตั้งแต่เดือนถัดจากเดือนที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง หากผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน และความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 หรือมาตรา 41 ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ (มาตรา 77 ทวิ)

ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับเงินบำนาญชราภาพได้กลับเข้าเป็นผู้ประกันตน ให้จัดการจ่ายเงินบำนาญชราภาพของบุคคลดังกล่าวจนกว่าความเป็นผู้ประกันตนได้สิ้นสุดลงตามมาตรา 38 หรือมาตรา 41 แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลงด้วยเหตุอื่นนอกจากถึงแก่ความตาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ แต่หากผู้ประกันตนสิ้นสุดลงเพราะความตายให้ทายาทผู้มีสิทธิของผู้นั้นตามมาตรา 77 จัตวา มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ (มาตรา 77 ตรี)

มาตรา 77 จัตวา บัญญัติให้ผู้ประกันตนซึ่งมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพตามมาตรา 77 ทวิ ถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนหรือผู้รับเงินบำนาญชราภาพถึงแก่ความตายภายใน 60 เดือนนับแต่เดือนที่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ ให้ทายาทของผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินบำนาญชราภาพ ทายาทผู้มีสิทธิ ได้แก่ (1) บุตรชอบด้วยกฎหมาย ยกเว้นบุตรบุญธรรม หรือบุตรซึ่งได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของบุคคลอื่นให้ได้รับสองส่วน ถ้าผู้ประกันตนที่ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไปให้ได้รับสามส่วน (2) สามีหรือภริยาให้ได้รับหนึ่งส่วน และ (3) บิดามารดา หรือ บิดาหรือมารดาที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับหนึ่งส่วน

ในกรณีที่ไม่มีทายาทในข้อใด หรือทายาทนั้นได้ตายไปเสียก่อนให้แบ่งเงินบำนาญชราภาพในระหว่างทายาทผู้มีสิทธิในข้อที่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับ

ในกรณีที่ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามมาตรา 71 และเงินบำนาญชราภาพในเวลาเดียวกัน ให้ผู้ประกันตนได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้ตามมาตรา 71 และเงินบำนาญชราภาพแทน

ในกรณีที่ผู้ประกันตนได้รับเงินบำนาญชราภาพไปแล้ว และต่อมาเป็นผู้ทุพพลภาพภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 38 วรรคสอง ให้จัดการจ่ายเงินบำนาญชราภาพและให้จ่ายเงินบำนาญ

ชราภาพแทน ทั้งนี้ ให้หักเงินบำนาญชราภาพที่ได้รับไปแล้วก่อนการเป็นผู้ทุพพลภาพออกจากเงินบำนาญชราภาพที่ผู้นั้นมีสิทธิได้รับแล้วนำเงินที่หักนั้นส่งเข้ากองทุน (มาตรา 77)

7) ประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงาน

ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานต่อเมื่อผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนและต้องอยู่ภายในระยะเวลา 15 เดือนก่อนการว่างงาน และจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในเงื่อนไขดังต่อไปนี้ ตามมาตรา 78

(1) เป็นผู้มีความสามารถในการทำงาน พร้อมทั้งจะทำงานที่เหมาะสมตามที่จัดหาให้หรือต้องไม่ปฏิเสธการฝึกงานและได้ขึ้นทะเบียนไว้ที่สำนักจัดหางานของรัฐ โดยต้องไปรายงานตัวไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง

(2) การที่ผู้ประกันตนว่างงานต้องมีสาเหตุเนื่องมาจากเหตุที่หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้างหรือจงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายหรือฝ่าฝืนข้อบังคับหรือระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน หรือคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายในกรณีร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาเจ็ดวันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทความผิดลหุโทษ

(3) ต้องมิใช่ผู้มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีชราภาพตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ประกันตนจะมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนการว่างงานตั้งแต่วันที่ 8 นับแต่วันว่างงานจากการทำงานกับนายจ้างรายสุดท้าย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา 79

กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และมาตรา 46 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ข้อ 1 จำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 แต่ละคนให้ กำหนดเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าเดือนละหนึ่งพันหกร้อยห้าสิบบาท และไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน

2.4.10 สรุปสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการ

2.4.10.1 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการ
ในขณะประจำการของประเทศไทย แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับเงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำ ซึ่งหากรวมทั้งหมดแล้วยังไม่ถึงเดือนละ 10,000 บาท จะได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวเพิ่มขึ้นตามอัตราที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยเมื่อรวมกับเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงประจำแล้ว จะได้รับไม่เกินเดือนละ 10,000 บาท ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ และคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 420/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2558 และคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2558 และได้รับสวัสดิการเบี้ยเลี้ยงตามบัญชีอัตราเบี้ยเลี้ยงทหาร ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย พ.ศ. 2550 และแก้ไขปรับปรุงตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ

2.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลและการบริการทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ร่วมกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

2.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับได้รับเครื่องแต่งกายและของใช้ส่วนตัวตามข้อกำหนดของทางราชการ

2.3) ทหารกองประจำการมีสิทธิสมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อจนถึงอายุไม่เกิน 25 ปี

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาและอาชีพ

3.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

3.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับการฝึกอบรมและส่งเสริมวิชาชีพ
ขั้นพื้นฐานก่อนปลดออกจากกองประจำการ

3.3) ทหารกองประจำการที่สมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการโดย
วิธีร้องขอ(กรณีพิเศษ) ด้วยระบบออนไลน์ ที่ปลดจากการรับราชการทหารกองประจำการ มีสิทธิเข้ารับ
การคัดเลือกเป็นนักเรียนนายสิบทหารบก เมื่อสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบก จะได้รับการจัดสรร
โควตา ร้อยละ 30 ของจำนวนโควตาที่ได้รับจากทหารกองประจำการ

2.4.10.2 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกอง
ประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทย แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ทหารกองประจำการที่ปลดจาก
การรับราชการทหารกองประจำการ มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นข้าราชการทหาร โดยวิธีการสอบ
จะได้รับคะแนนเพิ่มพิเศษจำนวนร้อยละ 10

บทที่ 3

เปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทน และเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยกับต่างประเทศ

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากกฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศอิสราเอลเพื่อค้นหาปัญหา อุปสรรค ความเหมือน ความแตกต่าง ข้อดีและข้อด้อยทางกฎหมายในแต่ละแง่มุม ซึ่งนำเสนอประเด็นสาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในขณะประจำการและหลังปลดประจำการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงข้อกฎหมายหรือมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทน และเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทยให้เหมาะสม

3.1 สาธารณรัฐฟินแลนด์ (Republic of Finland)

สาธารณรัฐฟินแลนด์เป็นประเทศในกลุ่มนอร์ดิก ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปยุโรป โดยมีเขตแดนด้านตะวันตกเฉียงใต้จรดทะเลบอลติก เขตแดนด้านใต้จรดอ่าวฟินแลนด์ เขตแดนด้านตะวันตกจรดอ่าวบอทเนีย สาธารณรัฐฟินแลนด์มีชายแดนติดกับประเทศสวีเดน ประเทศนอร์เวย์และประเทศรัสเซีย สาธารณรัฐฟินแลนด์ มีเมืองหลวง คือ เฮลซิงกิ ซึ่งเป็นหนึ่งในชาติยุโรปที่ยังคงมีการเกณฑ์ทหารอยู่ในปัจจุบัน แม้ประเทศจะอยู่ในช่วงสันติมานานหลายสิบปีแล้วก็ตาม โดยสาธารณรัฐฟินแลนด์ตระหนักถึงประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศรัสเซีย หลังเคยถูกอดีตสหภาพโซเวียตพยายามรุกรานในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งมีกองกำลังป้องกันสาธารณรัฐฟินแลนด์ดูแลรับผิดชอบ

กองกำลังป้องกันสาธารณรัฐฟินแลนด์ เป็นกองกำลังทหารของสาธารณรัฐฟินแลนด์ ประกอบไปด้วยกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และหน่วยยามชายแดน ในยามสงบจะมีกระบวนการเกณฑ์ทหาร โดยที่ชายทุกคนจะต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการ สาธารณรัฐฟินแลนด์

เป็นรัฐสหภาพยุโรปที่มีชายแดนติดกับรัสเซีย นโยบายอย่างเป็นทางการของฟินแลนด์ระบุว่า มีกำลังทหารในยามสงครามจำนวน 280,000 นาย ซึ่งถือว่าเพียงพอในการรับศึก โดยใช้ภูมิประเทศที่เป็นป่าทึบและทะเลสาบจำนวนมากเพื่อคอยบั่นทอนฝ่ายรุกรานแทนที่จะพยายามยื่นหยัดด้านทาน กองทัพข้าศึกที่เข้าโจมตีที่ชายแดนและป้องกันการรุกรานจากรัสเซีย⁴²

3.1.1 กระบวนการเกณฑ์ทหารของสาธารณรัฐฟินแลนด์

กระบวนการเกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 127 ของรัฐธรรมนูญ สาธารณรัฐฟินแลนด์หรือกองกำลังป้องกันสาธารณรัฐฟินแลนด์ เป็นข้อบังคับทั่วไป สำหรับการรับราชการทหารเพื่อชาติ ที่กำหนดให้พลเมืองชายทุกคนต้องรับราชการทหาร ตั้งแต่อายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ จนถึงอายุครบ 60 ปีเว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น บทบัญญัติการรับราชการทหาร ตามรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐฟินแลนด์ ประกอบด้วย การรับราชการเป็นทหารกองประจำการ การเป็นทหารกองหนุน การฝึกอบรบ การบริการพิเศษ และการบริการสาธารณะในระหว่างการระดมพล หรืออื่นๆ ตามที่กำหนด โดยมีการประเมินความเหมาะสมในการรับราชการทหาร ตามที่กำหนด โดยจะต้องเข้าประจำการ เป็นระยะเวลา 165 วันถึง 347 วัน ตามตำแหน่งทหารที่ได้รับ มอบหมาย หรือเลือกทำงานบริการสาธารณะเป็นระยะเวลา 347 วัน เพื่อเป็นการทดแทนการรับราชการทหารตามที่กำหนดได้⁴³

กระบวนการเกณฑ์ทหารนอกราชการหรือทหารพลเรือนมีระยะเวลา 347 วัน ประกอบด้วย การฝึกอบรบขั้นพื้นฐานและการประจำการ การฝึกอบรบขั้นพื้นฐานจัดขึ้นในศูนย์บริการพลเรือน โดยใช้ระยะเวลา 28 วัน ในระหว่างการฝึกอบรบขั้นพื้นฐาน ทหารกองประจำการจะได้รับคำแนะนำ ในการปฐมพยาบาล การศึกษาสันติภาพสากลนิยมและการต่อต้านโดยไม่ใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรบบางคนจะได้รับการฝึกอบรบการป้องกันน้ำมันรั่วไหลหรือการต่อต้านโดยไม่ใช้ ความรุนแรง ในระหว่างการฝึกอบรบขั้นพื้นฐานทหารกองประจำการจะมีการฝึกอบรบในช่วงวัน ธรรมดา (จันทร์ถึงพฤหัสบดี) ตั้งแต่เวลา 8.00 ถึงเวลา 16.00 น. ส่วนในวันศุกร์การฝึกมักจะสิ้นสุด

⁴² จาก ฟินแลนด์ น้อยใหม่นาได้มาพร้อมอาวุธครบครัน, โดย รอยเตอร์, 2566. ลิขสิทธิ์ 2566 โดย VOA Thai สืบค้นจาก <https://www.voathai.com/a/what-can-finland-s-armed-forces-and-arsenal-offer-nato/7038528.html>

⁴³ จาก การเกณฑ์ทหารในฟินแลนด์, โดย วิกีพีเดีย, 2566. ลิขสิทธิ์ โดย Wikipedia. สืบค้นจาก https://hmong.in.th/wiki/Conscription_in_Finland

ก่อนเวลา 12.00 น. ส่วนวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ถึงอาทิตย์) ทหารกองประจำการจะได้รับอนุญาตให้ออกจากศูนย์บริการพลเรือนได้อย่างอิสระในช่วงเวลาว่างและอาจอาศัยอยู่ที่บ้านในระหว่างการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานได้หากร้องขอและมีเหตุผลจำเป็นเร่งด่วน

3.1.2 สารระสำคัญตามบทบัญญัติของกฎหมายการเกณฑ์ทหาร

รัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร: Conscription Act (1438/2007)⁴⁴

หมวดที่ 11 สิทธิประโยชน์การรับราชการทหาร

มาตรา 100 สวัสดิการ

ผู้ที่รับราชการทหารตามรัฐบัญญัตินี้มีสิทธิได้รับอาหาร ที่พัก และเครื่องนุ่งห่มโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย สิทธิในอาหารและที่พักไม่ได้รวมถึงเวลาพักและวันลาที่ทหารกองประจำการใช้เวลาอยู่นอกสถานที่รับราชการทหาร หากไม่สามารถจัดหาที่พักให้ได้เนื่องจากการเดินทางหรือเงื่อนไขการประจำการพิเศษอื่น ๆ จะได้รับการชดเชยด้วยเงินเบี้ยเลี้ยง จำนวนเงินค่าที่พักกำหนดโดยกฤษฎีกากระทรวงกลาโหม กองบัญชาการป้องกันประเทศออกคำสั่งเพิ่มเติมเกี่ยวกับสวัสดิการในหมวดย่อย

มาตรา 101 เบี้ยเลี้ยงรายวันและค่าตอบแทนอื่น ๆ

ผู้ที่รับราชการทหารหรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับเบี้ยเลี้ยงรายวันในแต่ละวันที่ทำหน้าที่หรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจำนวนเงินเบี้ยเลี้ยงรายวันอาจมีอัตราเพิ่มขึ้นตามวันที่ทำหน้าที่หรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน ผู้ที่รับราชการในภารกิจประจำการพิเศษอาจได้รับเบี้ยเลี้ยงเพิ่มเติมด้วยเงินไขของการทำหน้าที่นอกเหนือจากเบี้ยเลี้ยงรายวัน ตามข้อกำหนดเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับเบี้ยเลี้ยงรายวันและค่าตอบแทนอื่น ๆ ตลอดจนขั้นตอนการจ่ายเงิน ตามกฤษฎีกากระทรวงกลาโหม

มาตรา 102 เรื่องของค่าตอบแทนทหารกองหนุน

ผู้ที่เข้าร่วมการฝึกทหารกองหนุน การรับราชการทหารพิเศษ และการรับราชการในเวลาระดมพลมีสิทธิได้รับเงินค่าจ้างสำรองพิเศษคนละส่วนกับค่าตอบแทนจะจ่ายเป็นค่าจ้างรายวัน ซึ่งมีจำนวนเงินอย่างน้อย 3 เปอร์เซ็นต์ ของค่าตอบแทนเงินเดือน

⁴⁴ จาก วิกีพีเดีย, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 43

มาตรา 103 ค่าใช้จ่ายเดินทาง

ผู้ที่รับราชการทหารหรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เกิดจากการเดินทางระหว่างบ้านหรือสถานที่อยู่อาศัยกับสถานที่เข้าประจำการ โดยมีจุดประสงค์ของการเดินทางเพื่อ

- 1) รายงานตัวที่หน่วยบริการ/หน่วยบริการพิเศษ หรือหน่วยบริการระหว่างการระดมพล
- 2) ออกจากสถานที่หน่วยบริการฯ ตามมาตรา 59 (1) วรรค 1 หรือ
- 3) เข้าร่วมการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 26

มาตรา 104 ค่าใช้จ่ายเดินทางในวันลา

ทหารกองประจำการมีสิทธิเดินทางไป – กลับได้ออย่างน้อยเดือนละ สองครั้ง ที่ที่รับราชการทหารหรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน ในขณะที่เข้าประจำการ ไม่ว่าจะเดินทางจากบ้านหรือสถานที่อยู่อาศัย หรือสถานที่พิเศษใดที่หนึ่งในสาธารณรัฐฟินแลนด์

ทหารกองประจำการที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในต่างประเทศมีสิทธิเดินทางกลับบ้านหรือถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ โดยการเดินทางจะต้องใช้บริการของสาธารณรัฐฟินแลนด์เท่านั้น

มาตรา 105 การบริการและดูแลสุขภาพ

ผู้ที่รับราชการทหารหรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิได้รับการตรวจสอบสุขภาพจากแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ โดยจะได้รับการดูแลอย่างรวดเร็วและเหมาะสมตามบทบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริการและดูแลสุขภาพตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริการและดูแลสุขภาพสำหรับกองกำลังป้องกันสาธารณรัฐฟินแลนด์ (322/1987)

มาตรา 106 การให้คำปรึกษาด้านประกันสังคม

ในระหว่างการรับราชการทหาร ผู้ที่รับราชการทหารหรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เกี่ยวกับการประกันสังคม

มาตรา 107 ความต่อเนื่องของการจ้างงานและสัญญาเข้ารับราชการ

ผู้ที่รับราชการทหารหรือเข้ารับการฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน จะได้รับการจ้างงานและเข้ารับราชการทหารอย่างต่อเนื่อง ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความต่อเนื่องของสัญญาจ้างงานและสัญญาราชการของบุคคลที่รับผิดชอบการรับราชการทหารเรียกเข้ารับราชการ (570/1961)

มาตรา 108 สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมสำหรับทหารกองประจำการและครอบครัวของทหารกองประจำการ

การบริการสนับสนุนทางการเงินและกองทุนสวัสดิการเพิ่มเติมสำหรับทหารกองประจำการและครอบครัวของทหารกองประจำการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการสนับสนุนทางทหาร (781/1993) และเมื่อทหารเกณฑ์ถึงแก่ความตายพระราชบัญญัติการสนับสนุนทางการเงินภายหลังทหารเกณฑ์เสียชีวิต (1309/1994)

3.1.3 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐฟินแลนด์

สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการในสาธารณรัฐฟินแลนด์ อาจมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ โดยมีสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

3.1.3.1 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการในขณะประจำการของสาธารณรัฐฟินแลนด์ แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน (เงินเดือน) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน (เงินเดือน) ตามระดับและตำแหน่ง ที่ได้รับมอบหมายโดยจะปรับเพิ่มค่าตอบแทน (เงินเดือน) ตามประสบการณ์ซึ่งค่าตอบแทน (เงินเดือน) ขั้นต่ำจะเริ่มตั้งแต่ประมาณ 1,500 - 2,000 ยูโร (EUR) ต่อเดือนหรือประมาณ 58,000 -78,000 บาทต่อเดือน (อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 11 เมษายน 2567) และจะปรับเพิ่มค่าตอบแทน (เงินเดือน) เมื่อเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ

2.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลและการบริการทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

2.2) ทหารกองประจำการและครอบครัวของทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการบริการสนับสนุนทางการเงินและกองทุนสวัสดิการเพิ่มเติม

2.3) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับวันหยุดประจำสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์เนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ หรือวันที่ทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุด

2.4) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับสวัสดิการทางทหารตามกฎหมายและนโยบายของกองทัพอากาศธนรัฐฟินแลนด์

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาและอาชีพ

3.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางทหารและทักษะทางอาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องในทางทหาร ฯ ในขณะประจำการ

3.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับทุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง

3.1.3.2 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของสาธารณรัฐฟินแลนด์ แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับข้อเสนอสวัสดิการหรือสิทธิพิเศษแก่อดีตทหารกองประจำการจากนายจ้างจำนวนมากในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่ให้ความสำคัญกับการรับราชการทหารเป็นอย่างมาก

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ สำหรับทหารผ่านศึกในสาธารณรัฐฟินแลนด์

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านที่อยู่อาศัย ทหารกองประจำการที่ผ่านศึกในสาธารณรัฐฟินแลนด์มีสิทธิได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าถึงโครงการที่อยู่อาศัยที่สาธารณรัฐฟินแลนด์สนับสนุน

3.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

สาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นนครรัฐสมัยใหม่และเป็นประเทศเกาะที่มีขนาดเล็กที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการตั้งถิ่นฐานในคริสต์ศตวรรษที่ 2 และต่อมาเป็นของจักรวรรดิท้องถิ่นต่าง ๆ สาธารณรัฐสิงคโปร์ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1819 โดยเซอร์สแตมฟอร์ด ราฟเฟิลส์ เป็นสถานการค้าของบริษัทอินเดียตะวันออก โดยการอนุญาตจากรัฐสุลต่านยะโฮร์ อังกฤษได้อธิปไตยเหนือเกาะในปี ค.ศ. 1824 และสาธารณรัฐสิงคโปร์กลายเป็นหนึ่งในนิคมช่องแคบอังกฤษในปี ค.ศ. 1826 หลังถูกจักรวรรดิญี่ปุ่นยึดครอง ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้รับเอกราช จากสหราชอาณาจักรในปี ค.ศ. 1963 และเข้าร่วมกับอดีตดินแดนของอังกฤษอื่น ๆ เพื่อตั้งประเทศมาเลเซีย แต่สุดท้ายตั้งเป็นประเทศเอกราชแยกต่างหากจากมาเลเซีย นับแต่นั้นสาธารณรัฐสิงคโปร์พัฒนาอย่างรวดเร็วจนได้รับการรับรองว่าเป็นหนึ่งใน “สี่เสือแห่งเอเชีย” เนื่องจากสาธารณรัฐสิงคโปร์มีขนาดเล็กอาจถูกคุกคามได้ง่าย จึงจำเป็นต้องรักษาความมั่นคงของรัฐให้ได้มากที่สุด

3.2.1 กระบวนการเกณฑ์ทหารของสาธารณรัฐสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์เริ่มมีกระบวนการเกณฑ์ทหารในปี พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) 2 ปีหลังจากได้รับเอกราชในปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) กองกำลังทหารเพื่อป้องกันตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศและขับไล่ศัตรูให้ออกนอกประเทศ เพื่อปกป้องอธิปไตยของประเทศจึงจำเป็นต้องมีการเกณฑ์ทหารภายใต้รัฐบาลยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2513 กำหนดให้พลเมืองชายและผู้พำนักถาวร (Permanent Residents: PR) ที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ทุกคนจะต้องรายงานตัวเข้ารับใช้ชาติ โดยใช้ระยะเวลาเข้าเป็นทหารกองประจำการ 2 ปีครึ่ง ทหารกองประจำการเหล่านี้ จะได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง⁴⁵

กระบวนการเกณฑ์ทหารตามกฎหมายกำหนดให้ผู้ชายทุกคนต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการ และให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการป้องกันประเทศ ดังนั้น ผู้ชายที่อายุ 18 ปีบริบูรณ์ ต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการแบบใดแบบหนึ่ง ได้แก่ ทหารกองประจำการ สมาชิกกองกำลังป้องกันประเทศหรือ

⁴⁵ From *Enlistment Act, Chapter 93 (Original Enactment: Act 25 of 1970)*, by Singapore Statutes Online, 1970. Copyright 1970 by the legislation division of the attorney-general's chambers of Singapore. Retrieved from http://statutes.agc.gov.sg/non_version/html/homepage.html

สมาชิกหน่วยระวังเหตุ หรือตำรวจพิเศษ การเข้ารับราชการทหาร หมายถึง ผู้ที่ถูกเรียกเกณฑ์เข้าเป็นทหารกองประจำการ 2 ปี แล้วปลดเป็นกำลังพลทหารกองหนุนจนถึงอายุ 34 ปี นายทหารประทวนกองหนุนเข้ารับราชการ 2 ปี 6 เดือน หลังจากหน่วยงานนั้นจะปลดเป็นทหารประทวนกองหนุนจนกระทั่งอายุ 34 ปี สำหรับผู้ที่ไม่ถูกเรียกเกณฑ์เป็นทหารประจำการ จะต้องปฏิบัติงานในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง เช่น กองกำลังป้องกันประเทศ หน่วยระวังเหตุหรือฝ่ายตำรวจพิเศษ โดยไม่ต้องประจำการที่หน่วยงานเต็มเวลา นายทหารสัญญาบัตรกองหนุน คัดเลือกจากนายทหารประทวนกองหนุน โดยมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกำหนด

รัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์มีความสามารถในการปลุกระดมประชากรทั้งหมดให้ลุกขึ้นมาต่อต้านผู้รุกราน ส่วนสำคัญของนโยบายที่มีศักยภาพในการป้องกันของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีพื้นฐานมาจากสองหลักการ คือ ยุทธวิธีการป้องปรามและยุทธวิธีทางการทูต ตั้งแต่ได้รับเอกราชยุทธวิธีการป้องกันของสาธารณรัฐสิงคโปร์พัฒนาไปตามกาลเวลา แต่โดยทั่วไปยังคงยึดถือรูปแบบการป้องปรามที่ใช้กลวิธีทางการทหารแสดงท่าทีให้นานาประเทศได้รับรู้ว่าสาธารณรัฐสิงคโปร์แม้ว่าจะเป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีกองกำลังติดอาวุธค่อนข้างน้อย แต่สามารถสร้างความเจ็บปวดให้กับประเทศใหญ่ได้

ในช่วงเวลาต่อมา รัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการว่าจ้างทหารมากขึ้นและให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในระดับภูมิภาคด้านความมั่นคงที่มากขึ้น ในกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore Armed Forces: SAF) มีส่วนร่วมดำเนินงานในภูมิภาคต่อการบรรเทาทุกข์ด้านมนุษยธรรมและช่วยด้านภัยพิบัติการ โดยใช้ตราสัญลักษณ์การทูตกลาโหมเป็นรูป "ปลาโลมา" ซึ่งเปลี่ยนมาจากรูป "เม่น" ในก่อนหน้านี้ เพื่อแสดงถึงตัวตนที่ "เป็นมิตรและน่ารัก" สื่อถึงการให้ความต้อนรับและความร่วมมือกับพันธมิตร⁴⁶ ในขณะเดียวกัน สาธารณรัฐสิงคโปร์มิได้ออกเสียงรับรองปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน จึงไม่จำเป็นต้องผูกพันที่จะคำนึงถึงเรื่องการขัดต่อปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนแต่อย่างใด

ในปี พ.ศ. 2547 สาธารณรัฐสิงคโปร์ปรับลดระยะเวลาการเกณฑ์ทหารจาก 2 ปีครึ่ง เหลือ 2 ปี เพราะการเพิ่มขึ้นของทหารกองประจำการตามจำนวนประชากรที่มีสิทธิเข้าเป็นทหารกองประจำการ

⁴⁶ From *Maturing the Singapore Armed Forces: From Poisonous Shrimp to Dolphin*, by B. F. W.

ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่เพิ่มขึ้น และมีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนที่ช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการฝึกอบรมให้กับกองทัพเป็นอย่างมาก

ระบบการฝึกกำลังพลสำรอง เข้ารับการฝึกทบทวนปีละไม่น้อยกว่า 21 วัน ในห้วงปีแรก จะเข้ารับการฝึก 14-21 วัน 1 ครั้ง และเรียกพลเพื่อตรวจสอบ 1 ครั้ง ในระยะเวลาที่เป็นกำลังพลสำรองของหน่วย 13 ปี จะแบ่งการฝึกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ฝึกระดับบุคคลเบื้องต้นหรือฝึกตามตำแหน่งหน้าที่ 4 ปี และการฝึกระดับสูงหรือฝึกเป็นหน่วย มีระยะเวลา 9 ปี ผู้บัญชาการหน่วยตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาพันขึ้นไปและฝ่ายอำนวยการ ถูกเรียกฝึกเพิ่มเติมไม่น้อยกว่าปีละ 2 ครั้ง กำลังพลสำรองเมื่อครบวาระ 13 ปีจะไม่ถูกเรียกอีก แต่เป็นกำลังพลเสริมให้กับหน่วยที่ขาดอัตราได้ทันที การฝึกระดับกองพัน มีความมุ่งหมายเพื่อให้ผู้นำหน่วยสามารถควบคุมการยุทธวิธีอย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกระดับกรมและกองทัพในที่ตั้งปกติมีระยะเวลา 3 วัน ภาคสนามมีระยะเวลา 5 วัน

ระบบการบรรจุและการใช้กำลังพลของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เนื่องจากเป็นประเทศเล็ก มีประชากร 3 ล้านคนเศษ และมีฐานะเศรษฐกิจที่ดี จึงมีนโยบายป้องกันตนเอง โดยหน่วยเวลาเข้าศึกให้มากที่สุดจนกว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกประเทศกำลัง 3 กองพล เป็นกำลังประจำการ 1 กองพล กำลังพลสำรอง 2 กองพล มี 1 กองพลน้อยยานเกราะ เป็นกำลังประจำการ หน่วยสนับสนุนการรบต่าง ๆ 17 กองพัน เป็นกำลังพลสำรอง

3.2.2 สารสำคัญตามบทบัญญัติของกฎหมายการเกณฑ์ทหาร

รัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร ค.ศ. 1972⁴⁷

รัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับสวัสดิการของทหารกองประจำการอย่างจริงจัง โดยทบทวนและปรับปรุงกฎระเบียบและข้อกำหนดต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้มั่นใจถึงความเป็นอยู่ที่ดีของทหารกองประจำการตามรัฐบัญญัติกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ ค.ศ. 1972

ได้บัญญัติไว้ ดังนี้

⁴⁷ From *Singapore Armed Forces Act 1972 (Original Enactment: Act 7 of 1972)*, by Singapore Statutes Online, 2020, Copyright 2020 by the legislation division of the attorney-general's chambers of Singapore. Retrieved from <https://sso.agc.gov.sg/Act/SAFA1972>

มาตรา 200 ค่าชดเชยและค่าตอบแทน

- (1) บุคคลใดได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำใด ๆ ตามมาตรา 199 (a) จะมีสิทธิได้รับค่าชดเชยตามกำหนด
- (2) บุคคลใดทำงานหรือให้บริการตามมาตรา 199 มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามคำสั่งของคณะกรรมการว่าการกระทรวงกลาโหม ส่วนนี้ไม่ได้ดำเนินการเมื่อฉบับแก้ไขนี้ถูกนำมาใช้บังคับ

มาตรา 206 กองทุนบำเหน็จบำนาญ

- (1) การเรียกเก็บและการจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญจากกองทุนบำเหน็จบำนาญที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญปี 1995 ดังนี้-
 - (a) เงินบำนาญบำเหน็จ หรือเบี้ยเลี้ยงอื่น ๆ ตามข้อบังคับใด ๆ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 205 อาจได้รับเป็นครั้งคราว และ
 - (b) การจ่ายเงินและผลประโยชน์ดังกล่าวทั้งหมดอาจจ่ายเป็นครั้งคราวตามข้อบังคับใด ๆ ที่กำหนดไว้ภายใต้มาตรา 205a ให้กับทหารกองประจำการ เนื่องจาก
 - (i) การเสียชีวิตหรือการบาดเจ็บ
 - (ii) เงินเบี้ยเลี้ยง เงินอุดหนุน หรือผลประโยชน์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มอบให้กับทหารกองประจำการหลังจากที่เกษียณอายุจากกองทัพสิงคโปร์
 - (iii) การบริจาการเงินให้กับทหารกองประจำการดังกล่าว [43/2547]
- (2) เงินบำนาญบำเหน็จ หรือเบี้ยเลี้ยงอื่น ๆ ที่ได้รับตามข้อบังคับใด ๆ ตามมาตรา 205 ไม่สามารถมอบหมายหรือโอนต่อได้ เว้นแต่
 - (a) หนี้ที่ค้างชำระต่อรัฐบาล
 - (b) คำสั่งศาลให้จ่ายเงินเพื่อเลี้ยงดูภริยาหรือภริยาเดิมหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ไม่ว่าโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตามของทหารกองประจำการที่ได้รับบำนาญบำเหน็จ หรือเบี้ยเลี้ยงอย่างอื่นให้

3.2.3 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐสิงคโปร์

การเกณฑ์ทหารหรือที่เรียกว่า National Service (NS) ในสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นข้อบังคับสำหรับพลเมืองชายและผู้พำนักถาวรทุกคนที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ระยะเวลาของการประจำการในกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore Armed Forces: SAF) จะอยู่ที่ประมาณ 2 ปี สำหรับสิทธิ

ประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการในสาธารณรัฐสิงคโปร์ อาจมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ โดยมีสิทธิประโยชน์ต่อไปนี้

3.2.3.1 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการ ในขณะที่ประจำการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน (เงินเดือน) ทหารกองประจำการ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งพลเมืองชายและผู้ที่ผ่านกฏาวที่มีอายุระหว่าง 18 ถึง 21 ปีทุกคนจะต้องเข้า ประจำการในกองทัพบกสาธารณรัฐสิงคโปร์ (SAF) ภายใต้กองทัพบกสาธารณรัฐสิงคโปร์ ในช่วงเวลานี้ ทหารกองประจำการจะค่าตอบแทน (เงินเดือน) ตามระดับและตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย ขั้นต่ำจะ เริ่มต้นที่ประมาณ 560-760 ดอลลาร์สิงคโปร์ ต่อเดือน (ประมาณ 15,000-20,000 บาทต่อเดือน) (อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 11 เมษายน 2567) โดยจะปรับเพิ่มค่าตอบแทน (เงินเดือน) ตามปัจจัยต่าง ๆ

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ

2.1) ทหารกองประจำการและครอบครัวของทหารกองประจำการมีสิทธิ ได้รับการลดหย่อนด้านภาษี โดยมีเงื่อนไขเฉพาะทหารกองประจำการที่ไม่ได้กระทำความผิดทาง วินัยหรือทางอาญาในระหว่างที่เข้าประจำการ เพื่อเป็นการตอบแทนการสนับสนุนจากครอบครัวของ ทหารกองประจำการ เช่น พ่อแม่และคู่สมรส (ซึ่งต้องเป็นพลเมืองสิงคโปร์) โดยจะได้รับการลดหย่อน ภาษี 750 ดอลลาร์ต่อปี ตามข้อกำหนดของกองทัพบกสาธารณรัฐสิงคโปร์⁴⁸

2.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการอนุญาตจากนายจ้าง เนื่องจาก มีหมายเรียกให้ไปปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพบกสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งนายจ้างจะได้รับการสนับสนุน ให้ติดต่อสื่อสารและทำงานอย่างใกล้ชิดกับทหารกองประจำการในกองทัพบกสาธารณรัฐสิงคโปร์ ตามข้อกำหนดการปกป้องผลประโยชน์ของทหารประจำชาติของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ตามรัฐ บัญญัติการเกณฑ์ทหาร (บทที่ 93 ส่วนที่ 6) และบทบัญญัติจะปกป้องทหารจากการเลือกปฏิบัติ ด้วยโอกาส หรือไล่ออกจากนายจ้างเนื่องจากต้องปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพบกสาธารณรัฐสิงคโปร์ ภายใต้ รัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร⁴⁹

⁴⁸ From *Tax Relief*, by NS Matters, 2023b, Copyright by NS Matters. Retrieved from <https://www.mindef.gov>

⁴⁹ From *An Employer's Responsibilities*, by NS Matters, 2023a, Copyright by NS Matters. Retrieved form <https://www.mindef.gov>

2.3) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลและการบริการทางการแพทย์ รวมทั้งการบริการทางทันตกรรม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ในขณะที่ประจำการในกองทัพอากาศของรัฐสิงคโปร์

2.4) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับวันหยุดประจำสัปดาห์ วันลาพักผ่อนประจำปี วันลาโรงพยาบาล วันลาเพื่อไปทำกิจส่วนตัว และวันหยุดนักขัตฤกษ์เนื่องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ หรือวันที่ทางราชการกำหนดให้เป็นวันหยุด

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาและอาชีพ

3.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับโอกาสในการเข้าร่วมหลักสูตรและเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ตลอดจนทุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง

3.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับโอกาสจัดสรรที่อยู่อาศัยของรัฐและเงินอุดหนุนด้านการรักษาพยาบาล

3.3) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับโอกาสเข้ารับการศึกษามหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐสิงคโปร์

3.2.3.2 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยี่ยวยาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับข้อเสนอหรือสิทธิพิเศษแก่อดีตทหารกองประจำการเมื่อสมัครงานราชการที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลสิงคโปร์

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลและการตรวจติดตามอาการบาดเจ็บหรืออาการเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้นระหว่างประจำการ รวมทั้งมีสิทธิเข้ารับบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านที่อยู่อาศัย ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับข้อเสนอที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย รวมทั้งบริการสินเชื่อพิเศษเพื่อที่อยู่อาศัย

3.3 ประเทศอิสราเอล (Israel)

ประเทศอิสราเอลเป็นประเทศที่อยู่ในจุดภูมิศาสตร์ที่ยังคงมีข้อพิพาท และความขัดแย้ง เป็นประเทศในตะวันออกกลางและเอเชียตะวันตกเฉียงใต้บนชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ของทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและชายฝั่งเหนือของทะเลแดงตะวันออกกลาง เป็นพื้นที่ที่ยังมีความขัดแย้งอย่างร้อนแรง จึงยังจำเป็นต้องมีกระบวนการเกณฑ์ทหาร โดยอิสราเอลเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่มีกระบวนการเกณฑ์ทหาร โดยวิธีบังคับเกณฑ์ทหารทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยผู้ชายจะใช้ระยะเวลาประจำการ 3 ปี และผู้หญิงจะใช้ระยะเวลาประจำการ 2 ปี แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการเกณฑ์ทหารของประเทศอิสราเอลก็ขึ้นชื่อว่าเป็นกระบวนการที่สร้างนวัตกรรม เทคโนโลยีทางทหาร และเศรษฐกิจให้กับประเทศได้ โดยกระบวนการเกณฑ์ทหารของประเทศอิสราเอล ใช้ระบบ Selective Draft หรือ การคัดสรรและประเมินผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ให้ไปลงหน่วยต่าง ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ผู้ถูกเกณฑ์ทหารที่มีความรู้ มีการศึกษาหรือถนัดด้านเทคโนโลยีได้เข้าไปอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางทหารต่าง ๆ รวมถึงยังเป็นวิธีในการสร้างนวัตกรรม และความสัมพันธ์ให้กับผู้ถูกเกณฑ์ทหาร เมื่อพวกเขาสิ้นสุดการเป็นทหารกองประจำการแล้ว จะนำเอาทักษะเหล่านั้นไปต่อยอดในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย หรือกลายเป็นผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและนวัตกรรมของประเทศอิสราเอล นอกจากนี้ประเทศอิสราเอลยังขึ้นชื่อว่ามีระบบกองกำลังสำรองที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ซึ่งสามารถเรียกระดมพลพร้อมรบของอิสราเอลใช้เวลาเพียง 18-24 ชั่วโมงเท่านั้น รวมถึงยังสามารถสร้างความเชื่อมั่นระหว่างกองทัพและประชาชนในประเทศได้ด้วย⁵⁰

3.3.1 กระบวนการเกณฑ์ทหารของประเทศอิสราเอล

หลังจากการประกาศอิสรภาพของอิสราเอลเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม ค.ศ. 1948 บรรดาประเทศอาหรับใกล้เคียง ได้แก่ อียิปต์ ซีเรีย จอร์แดน และอิรัก ได้เริ่มบุกโจมตีดินแดนปาเลสไตน์ เพื่อพยายามขจัดรัฐอิสราเอลที่ตั้งขึ้นใหม่ ส่งผลให้มีการจัดตั้งกองกำลังป้องกันประเทศอิสราเอลหรือ (Israel Defense Force : IDF) ขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 1948 ซึ่งกองทัพประเทศอิสราเอล แบ่งออกเป็น กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ โดยกองทัพประเทศอิสราเอลที่

⁵⁰ จาก สมักรใจรับใช้ชาติ บริการสังคม เลือกคนให้เหมาะกับงาน ชวนดู 5 โมเดลเกณฑ์ทหารในต่างประเทศ, โดย การุณย์ เจตน์พยัคฆ์, 2563. ลิขสิทธิ์ 2563 โดย The Matter. สืบค้นจาก <https://thematter.co/social/5-models-military-service/128394>

ก่อตั้งขึ้นนี้ได้เกณฑ์ทหารกองประจำการหลายพันคนเข้ารับราชการเพื่อต่อสู้กับกองกำลังอาหรับที่บุกกรุกในพื้นที่ ต่อมาจึงได้ร่างประกาศใช้ The Security Service Act และ Security Service Law ในปี ค.ศ. 1949 เพื่อเป็นข้อกำหนดสำหรับใช้เกณฑ์ทหารกองประจำการเข้ารับราชการในกองทัพประเทศอิสราเอล ซึ่งได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง โดยเฉพาะครั้งสำคัญในปี ค.ศ. 1986 ได้มีการประกาศใช้ Defense Service Law (1986)⁵¹ เพื่อมาบังคับใช้สำหรับเกณฑ์ทหารกองประจำการเข้ารับราชการในกองทัพประเทศอิสราเอล

กองกำลังป้องกันอิสราเอล (Israel Defense Forces: IDF) เป็นกองทัพของประเทศอิสราเอล ประกอบด้วย กองกำลังทั้งกองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพเรือ ซึ่งกฎหมายรับราชการทหารของอิสราเอลให้อำนาจกองทัพในการเกณฑ์บุคคลหรือผู้มีถิ่นที่อยู่อาศัยในประเทศอิสราเอลทั้งเพศชายหรือเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะใช้บังคับกับประชากรชาวอิสราเอลไม่ว่าจะพำนักอาศัยอยู่ภายในประเทศหรือในต่างประเทศ รวมทั้งใช้บังคับกับประชากรผู้ถือสัญชาติอื่น ซึ่งมีที่อาศัยอยู่อย่างถาวรในอิสราเอล ซึ่งหมายความว่า พลเมืองชาวอิสราเอลทุกคนทั้งที่อาศัยอยู่อย่างถาวรภายในประเทศรวมทั้งชาวอิสราเอลผู้ที่เกิดในต่างประเทศ จะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนทหารเมื่ออายุย่างเข้า 17 ปี ดังนั้น ชาวอิสราเอล โดยทั่วไปจึงมีหน้าที่ต้องมาเกณฑ์ทหารด้วยกันทั้งหมด ทุกคน ทุกเพศเมื่อถึงอายุที่กำหนด เว้นแต่จะได้รับการผ่อนผันหรือเข้าหลักเกณฑ์ที่ยกเว้นไม่ต้องมารับการเกณฑ์ทหารตามที่กฎหมายระบุ เช่น ได้รับการผ่อนผันเพราะเป็นชาวอิสราเอลที่มีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ในต่างประเทศกับบิดาและหรือมารดา ในระหว่างอายุ 16 ปี จนถึงอายุ 17 ปี แต่หากเคยพำนักอาศัยในอิสราเอลโดยมีการเดินทางออกนอกประเทศภายหลังที่อายุ 16 ปี จะขอผ่อนผันได้จนถึงระยะเวลาที่ศึกษาจนจบระดับชั้น มัธยมศึกษา และสามารถขอผ่อนผันเพิ่มเติมได้ถึงระดับมหาวิทยาลัยอีก 1 ปีเท่านั้น⁵²

โดยหลักแล้วกฎหมายรับราชการทหารของประเทศอิสราเอลกำหนดให้พลเมืองประเทศอิสราเอลทั้งเพศชายและเพศหญิงทุกคนต้องเข้ากระบวนการเกณฑ์ทหาร โดยมีระยะเวลาการเกณฑ์

⁵¹ From *Defence Service Law -Consolidated Version 5746-1986*, by IHL Databases, 1986. Copyright 1986 by IHL Databases. Retrieved from <https://ihl-databases.icrc.org/en/national-practice/defence-service-law-consolidated-version-5746-1986>

⁵² จาก “ความเท่าเทียมระหว่างเพศในหน้าที่รับราชการทหาร,” โดย ธนัท นิภานันท์ และธานี วรภัทร์, 2565, *วารสารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 9(5), น. 268-284. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าของลิขสิทธิ์.

ทหารกองประจำการที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเพศ อายุ หรือกรณีบุคคลนั้นเป็นแพทย์หรือทันตแพทย์ รวมทั้งข้อยกเว้นการเกณฑ์ทหารกองประจำการของเพศหญิงตามที่กฎหมายกำหนดให้เข้ารับราชการทหารครบตามเวลาที่กำหนดแล้วจะได้รับการปลดประจำการทันทีและเป็นการกำลังพลสำรองโดยสถานะของกองทัพประเทศอิสราเอล

3.3.2 สารสำคัญตามบทบัญญัติของกฎหมายการเกณฑ์ทหาร

การรับราชการทหารและการเรียกทหารกองประจำการเข้ารับราชการทหาร ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ประเทศอิสราเอลมีการประกาศใช้ Defense Service Law (1986)⁵³ เพื่อมาบังคับใช้สำหรับเกณฑ์ทหารกองประจำการเข้ารับราชการในกองทัพประเทศอิสราเอล โดยมีสาระสำคัญและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

กฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ทหารประเทศอิสราเอล Defense Service Law (1986)⁵⁴ สรุปสาระสำคัญและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การฟื้นฟูสมรรถภาพ หมายถึง กฎหมายว่าด้วยเรื่องของเงินบำนาญและการฟื้นฟูสมรรถภาพ

2) ครอบครัวยุทธที่ปลดประจำการ หรือทหารกองหนุน เป็นการกำหนดในเรื่องของบำนาญและการฟื้นฟูสมรรถภาพของทหารและครอบครัวของทหารกองประจำการ ซึ่งตามกฎหมายการรับราชการทหารระบุว่า ชาวอิสราเอลเพศชายที่มีอายุ 18-54 ปี และชาวอิสราเอลเพศหญิงที่มีอายุ 18-34 ปี ทุกคนต้องเข้าเป็น "ทหารกองหนุน" แม้ว่าจะเคยเกณฑ์ทหารกองประจำการมาแล้วก็ตามในแต่ละปี กฎหมายได้กำหนดให้ทหารกองหนุนต้องเข้ารับการฝึกเพื่อเตรียมความพร้อมปีละ 42 วัน และถ้าหากมีความจำเป็นก็อาจขยายเวลาการฝึกออกไปเป็น 60 วัน ซึ่งขึ้นอยู่กับหน่วยที่กองหนุนประจำการ ในแต่ละครั้งจะมีการจัดการฝึกครั้งละ 2-3 วัน ส่วนหลักสูตรการฝึกจะถูกแบ่งออกเป็น 2 หลักสูตรคือ หลักสูตรเบื้องต้นและหลักสูตรก้าวหน้า โดยการฝึก 2 หลักสูตรนี้จะสลับปีเว้นปี

⁵³ From IHL Databases, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 51

⁵⁴ From *Defense Service Law 1986*, by Jewish Virtual Library, n.d. Copyright by Israeli Cooperative Enterprise. Retrieved from <https://www.jewishvirtuallibrary.org/israel-defense-service-law-1986>

เนื่องจากงบประมาณที่จำกัด ด้วยระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การเรียกระดมพลพร้อมรบของอิสราเอลจะใช้เวลาเพียง 18-24 ชั่วโมง เท่านั้น โดยนายทหารกองหนุนที่ได้รับมอบให้เรียกพลจะสามารถดำเนินการเรียกพลที่ประจำการในหน่วยของตนเองแทนทหารประจำการได้ภายใน 6-8 ชั่วโมง ซึ่งถือว่าเป็นระบบรวดเร็วและดีที่สุดในโลกขณะนี้ ในอดีตทหารกองหนุนจำนวนมากถูกเรียกระดมพลเพื่อทำสงครามมาแล้วหลายครั้ง เช่น สงคราม 6 วันในปี พ.ศ. 2511 ขณะเดียวกันทหารกองหนุนยังสามารถเข้าประจำการในหน่วยอื่นๆ นอกกองทัพได้ด้วย เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี ตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยมอสсадหรือหน่วยสืบราชการลับของอิสราเอล ที่สำคัญที่สุดระบบกำลังสำรองของอิสราเอล เป็นหนึ่งในวิธีการลดขนาดกองทัพและทหารประจำการให้น้อยลงเพื่อประหยัดงบประมาณ แต่นำงบประมาณเหล่านั้นไปสร้างเสริมเทคโนโลยีทางทหารและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังสามารถรักษาความพร้อมรบของกองทัพไว้ได้ตลอดเวลาอีกด้วย

3.3.3 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในประเทศอิสราเอล

สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการในประเทศอิสราเอล อาจมีความแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ โดยมีสิทธิประโยชน์ต่อไปนี้

3.3.3.1 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการในขณะประจำการของประเทศอิสราเอล แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน (เงินเดือน) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน (เงินเดือน) ของทหาร IDF (Israel Defense Forces) ตามระดับและตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายโดยจะปรับเพิ่มค่าตอบแทน (เงินเดือน) ตามประสบการณ์ซึ่งค่าตอบแทน (เงินเดือน) ขั้นต่ำจะเริ่มตั้งแต่ประมาณ 2,500-3,000 เซเกล (Shekel) (ILS) หรือประมาณ 24,300 -29,200 บาท ต่อเดือน (อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่ 11 เมษายน 2567) และสามารถปรับเพิ่มขึ้นเมื่อมีประสบการณ์และมีระยะเวลารับราชการทหารมากขึ้น

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ

- 2.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับรายได้พิเศษในระหว่างประจำการ
- 2.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับความคุ้มครองทางการแพทย์ รวมทั้งสิทธิในการรักษาพยาบาลและการบริการทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ รวมถึงการให้บริการทางด้านจิตเวชและทางสังคมสงเคราะห์
- 2.3) ทหารกองประจำการและครอบครัวของทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับสวัสดิการทางสังคมและการสนับสนุนทางการเงินเพิ่มเติม
- 2.4) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการพิจารณาที่พักอาศัยหรือบ้านพักอาศัยในราคาที่เหมาะสม

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาและอาชีพ ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการศึกษาและการฝึกอบรมตามโครงการสนับสนุนการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นสำหรับทหารกองประจำการที่แสดงความต้องการจนถึงระดับการศึกษาสูงสุด รวมทั้งการสนับสนุนในการมีอาชีพที่มั่นคง

3.3.3.2 สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศอิสราเอล แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในการจัดหางานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศอิสราเอล
- 2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับบริการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจากสถานพยาบาลของรัฐบาลอิสราเอล
- 3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านที่อยู่อาศัย ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับสินเชื่อพิเศษในโครงการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยของรัฐบาลอิสราเอล

3.4 เปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศอิสราเอล ซึ่งมีแนวทางการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารทั้งในขณะประจำการและหลังปลดประจำการ ดังนี้

3.4.1 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

การเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารกองประจำการในขณะประจำการ ผู้ศึกษาทำการเปรียบเทียบกับข้าราชการทหารของไทย โดยเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ในด้านค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1.1 สิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนของข้าราชการทหารและทหารกองประจำการ เป็นไปตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 บังคับใช้ ณ วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2521 โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติม ปัจจุบันใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหารพ.ศ. 2521 (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2562 ซึ่งบังคับใช้ใน ปัจจุบัน มีระเบียบ คำสั่ง และกฎกระทรวง อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหารพ.ศ. 2521 เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร ในเรื่องของค่าตอบแทน และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

ตารางที่ 3.1 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของข้าราชการทหารและทหารกองประจำการ

สถานภาพ	สิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน
ข้าราชการทหาร	ตามมาตรา 12 ให้ข้าราชการทหาร ในสังกัด กระทรวงกลาโหม ได้รับเงินเดือนดังต่อไปนี้ 1) ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้ได้รับเงินเดือน ระดับ พ.1 2) พลทหารประจำการ (พลอาสาสมัคร) ให้ได้รับเงินเดือนระดับ พ.2 3) นายทหารประทวนยศตั้งแต่สิบตรีจ่าตรีจ่าอากาศตรีถึงสิบเอก จ่าเอก จ่าอากาศเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ป.1 อัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้เป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ
ทหารกองประจำการ	รายได้ขั้นต่ำจะเริ่มต้นไม่เกินเดือนละ 10,000 บาท (รวมเบี้ยเลี้ยงประจำและเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราว (พชค.) แล้ว) โดยจะปรับเพิ่มค่าตอบแทน (เงินเดือน) ตามปัจจัยต่าง ๆ ภายใต้อำนาจกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่องกำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ ข้อ 2 ให้ทหารกองประจำการรับเงินเดือน ดังนี้ 1) ทหารกองประจำการปีที่ 1 รับเงินเดือนระดับ พ.1 ขั้น 3 2) ทหารกองประจำการปีที่ 1 ซึ่งผ่านหลักสูตรการฝึกทหารใหม่ รับเงินเดือนระดับ พ.1 ขั้น 16 3) ทหารกองประจำการปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกหลักสูตรทหารใหม่ หรืออยู่ในระหว่างการฝึกหลักสูตรสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี กองประจำการรับเงินเดือน ระดับ พ.1 ขั้น 17 4) ทหารกองประจำการปีที่ 2 รับเงินเดือน ระดับ พ. 1 ขั้น 18 5) ทหารกองประจำการซึ่งทำหน้าที่ครูทหารใหม่ หรือทำหน้าที่ผู้คุมในเรือนจำทหารรับเงินเดือน ระดับ พ.1 ขั้น 19 6) ทหารกองประจำการซึ่งได้รับการแต่งตั้งยศเป็นสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี กองประจำการ รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ขั้น 20

3.4.1.2 สิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ

ค่ารักษาพยาบาล ถือว่าเป็นเงินสวัสดิการที่ทางหน่วยงานราชการดูแลข้าราชการ และลูกจ้างประจำและให้ความสำคัญเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การเบิกจ่ายต้องอ้างอิงกฎหมาย ระเบียบหนังสือสั่งการของกระทรวงการคลัง และมีหลักเกณฑ์ การใช้สิทธิกำหนดขึ้น ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 ในด้านของการเบิกจ่ายมีวิธีการให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยวิธีการเบิกจ่ายเงิน สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 ค่ารักษาพยาบาลที่สามารถจะนำมาเบิกจ่ายกับทาง ราชการได้ ต้องเป็นค่ารักษาพยาบาลที่เกิดจากการเจ็บป่วยแล้วเข้ารับการักษาพยาบาล และเอกสาร ประกอบการเบิกจ่ายจะต้องถูกต้องสมบูรณ์

สวัสดิการทหารเป็นไปตามระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการจัด สวัสดิการภายในกองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. 2563 ซึ่งข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการทหาร และให้หมายรวมถึง ข้าราชการพลเรือนกลาโหม ทหารกองประจำการ นักเรียนใน สังกัดกระทรวงกลาโหม พลอาสาสมัคร พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ในสังกัดกองบัญชาการ กองทัพไทย

สวัสดิการ หมายความว่ารวมถึง กิจกรรมใด ๆ ที่คณะกรรมการสวัสดิการจัดให้มีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้แก่ข้าราชการ เพื่อประโยชน์ใน การดำรงชีวิตนอกเหนือจากสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้แก่ข้าราชการเป็นกรณีปกติ หรือเพื่อประโยชน์ แก่การสนับสนุนการปฏิบัติราชการ

ตารางที่ 3.2 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของข้าราชการทหารและทหารกองประจำการ

สถานภาพ	สิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ
ข้าราชการทหาร	1) สิทธิการรักษาพยาบาลของตนเอง บุคคลในครอบครัว ได้แก่ 1.1) บิดา มารดาของผู้มีสิทธิ ไม่รวมถึงบิดามารดาของคู่สมรส 1.2) คู่สมรส ที่ได้จดทะเบียนสมรสกันถูกต้องตามกฎหมาย แต่ถ้าคู่สมรส ทั้งฝ่ายสามี และภรรยา ต่างเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำของทางราชการ ด้วยกัน ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเจ็บก็จะต้องใช้สิทธิขอรับเงินค่ารักษาพยาบาลของ ตนเอง จะให้อีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้สิทธิไม่ได้

ตารางที่ 3.2 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของข้าราชการทหารและทหารกองประจำการ (ต่อ)

สถานภาพ	สิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ
	1.3) บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม และบุตรซึ่งบิดามารดาได้ยกให้เป็นบุตรบุญธรรม 2) สวัสดิการทหารเป็นไปตามระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในกองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. 2563
ทหารกองประจำการ	1) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลและการบริการทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ร่วมกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม 2) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับเครื่องแต่งกายและของใช้ส่วนตัวตามข้อกำหนดของทางราชการ 3) ทหารกองประจำการมีสิทธิสมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อจนถึงอายุไม่เกิน 25 ปี ทั้งนี้ สิทธิต่าง ๆ ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการ จะได้เฉพาะตน ซึ่งไม่รวมถึงบุคคลในครอบครัว

3.4.1.3 สิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา

สิทธิประโยชน์บางชนิดไม่ใช่สวัสดิการ สิทธิประโยชน์จึงหมายถึงค่าตอบแทนที่หน่วยงานจัดให้แก่บุคลากร เพื่อช่วยอำนวยความสะดวก ส่งเสริมความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นเครื่องมือในการสร้างขวัญและกำลังใจ ดังนั้น การส่งเสริมให้ข้าราชการทหารหรือบุคลากรในกองทัพให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยการให้สิทธิในการลาไปศึกษา ถือเป็นสิทธิประโยชน์อย่างหนึ่ง จึงได้มีระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการเข้ารับการศึกษาภายในประเทศ พ.ศ. 2552 เป็นการบัญญัติว่าด้วยการศึกษาภายในประเทศให้เหมาะสมและทันสมัย อันเป็นการพัฒนาสมรรถนะของข้าราชการทหารให้กับข้าราชการทหาร ซึ่งหมายถึง ทหารประจำการ หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่บรรจุในตำแหน่งอัตราทหาร ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 รวมถึงลูกจ้างประจำตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. 2542

ตารางที่ 3.3 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา

สถานภาพ	สิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา
ข้าราชการทหาร	การให้ข้าราชการทหารหรือลูกจ้างประจำ ลาไปเข้ารับการศึกษภายในประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 การลาไปเข้ารับการศึกษโดยใช้เวลาราชการเต็มวัน คุณสมบัติต้องเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ และได้รับราชการประจำการในกระทรวงกลาโหมมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ประเภทที่ 2 การลาไปเข้ารับการศึกษโดยใช้เวลาราชการบางส่วน คุณสมบัติต้องเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ และได้รับราชการประจำการในกระทรวงกลาโหมมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ประเภทที่ 3 การลาไปเข้ารับการศึกษโดยใช้เวลานอกเวลาราชการ คุณสมบัติต้องเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ เมื่อบรรจุให้เข้ารับราชการสามารถรายงานขออนุญาตลาไปเข้ารับการศึกษได้ โดยไม่กำหนดเวลารับราชการ
ทหารกองประจำการ	1) ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ 2) ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับการฝึกอบรมและส่งเสริมวิชาชีพขั้นพื้นฐานก่อนปลดออกจากกองประจำการ 3) ทหารกองประจำการที่สมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ (กรณีพิเศษ) ด้วยระบบออนไลน์ ที่ปลดจากการรับราชการทหารกองประจำการ มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นนักเรียนนายสิบทหารบก เมื่อสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบก จะได้รับการจัดสรร โควตา ร้อยละ 30 ของจำนวนโควตาที่ได้รับจากทหารกองประจำการ

สรุปเปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของข้าราชการทหาร กับทหารกองประจำการ

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของข้าราชการทหาร แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนข้าราชการทหาร

การจ่ายค่าตอบแทนภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2562 ซึ่งบังคับใช้ในปัจจุบัน มีระเบียบ คำสั่ง และกฎกระทรวง อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการทหารในเรื่องของค่าตอบแทน และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการข้าราชการทหาร

เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 ในด้านการเบิกจ่ายมีวิธีการให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยวิธีการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2553 และระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในกองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. 2563

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา

เป็นไปตามระเบียบกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการเข้ารับการศึกษภายในประเทศ พ.ศ. 2552 ว่าด้วยการศึกษาภายในประเทศ เป็นการพัฒนาศมรรถนะของข้าราชการทหารให้กับข้าราชการทหาร ซึ่งหมายถึง ทหารประจำการ หรือข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่บรรจุในตำแหน่งอัตราทหาร ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 รวมถึงลูกจ้างประจำ ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยลูกจ้างประจำ พ.ศ. 2542

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการในขณะประจำการ แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับเงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำ ซึ่งหากรวมทั้งหมดแล้วยังไม่ถึงเดือนละ 10,000 บาท จะได้รับเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวเพิ่มขึ้นตามอัตราที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยเมื่อรวมกับเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงประจำแล้ว จะได้รับไม่เกินเดือนละ 10,000 บาท ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ และคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 420/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ลงวันที่ 2 มิถุนายน 2558 และคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2558 และได้รับสวัสดิการเบี้ยเลี้ยงตามบัญชีอัตราเบี้ยเลี้ยงทหาร ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย พ.ศ.2550 และแก้ไขปรับปรุงตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2558

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ

2.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลและการบริการทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ร่วมกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

2.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับได้รับเครื่องแต่งกายและของใช้ส่วนตัวตามข้อกำหนดของทางราชการ

2.3) ทหารกองประจำการมีสิทธิสมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อจนถึงอายุไม่เกิน 25 ปี

3) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา

3.1) ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

3.2) ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับการฝึกอบรมและส่งเสริมวิชาชีพขั้นพื้นฐานก่อนปลดออกจากกองประจำการ

3.3) ทหารกองประจำการที่สมัครเข้ารับราชการทหารกองประจำการโดยวิธีร้องขอ (กรณีพิเศษ) ด้วยระบบออนไลน์ ที่ปลดจากการรับราชการทหารกองประจำการ มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือกเป็นนักเรียนนายสิบทหารบก เมื่อสอบเข้าโรงเรียนนายสิบทหารบก จะได้รับการจัดสรรโควตา ร้อยละ 30 ของจำนวนโควตาที่ได้รับจากทหารกองประจำการ

3.4.2 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 หมวด 6 ว่าด้วยการปลดจากการเป็นทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนตามมาตรา 38 ถึงมาตรา 40 การปลดทหารกองประจำการเป็นทหารกองหนุนชั้นที่ 1 นั้น ถ้ากระทรวงกลาโหมเห็นว่ามีเหตุจำเป็นจะเลื่อนกำหนดเวลาปลดไป ก็ให้ส่งเลื่อนไปได้ตามความจำเป็น

ทหารกองเกินเมื่อมีอายุครบกำหนดปลดแล้ว ให้ปลดเป็นทหารกองหนุนประเภทที่ 2 ตามลำดับ ดังนี้
 อายุสามสิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ 2 อายุสี่สิบปีบริบูรณ์ เป็น ทหารกองหนุนชั้นที่ 3
 และอายุสี่สิบหกปีบริบูรณ์ เป็น พันราชการทหารประเภทที่ 2 ซึ่งการพิจารณาให้การคุ้มครองสิทธิ
 ประโยชน์ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ในด้านการจ้างงาน เพื่อเป็นการส่งเสริม
 อาชีพและการมีงานทำ หลังจากที่ได้สละเวลามารับใช้ชาติ และสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล
 โดยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ มีรายละเอียด ดังนี้

3.4.2.1 สิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน

ตารางที่ 3.4 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของประเทศไทยกับต่างประเทศ

ประเทศ/ สาธารณรัฐ	สิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน
ไทย	ทหารกองประจำการที่ปลดจากการรับราชการทหารกองประจำการ มีสิทธิเข้า รับการคัดเลือกเป็นข้าราชการทหาร โดยวิธีการสอบจะได้รับคะแนนเพิ่มพิเศษ จำนวนร้อยละ 10
ฟินแลนด์	ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับข้อเสนอสวัสดิการหรือสิทธิพิเศษแก่อดีต ทหารกองประจำการจากนายจ้างจำนวนมากในสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่ให้ ความสำคัญกับการรับราชการทหารเป็นอย่างมาก
สิงคโปร์	ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับข้อเสนอหรือสิทธิพิเศษแก่อดีตทหาร กองประจำการเมื่อสมัครงานราชการที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลสิงคโปร์
อิสราเอล	ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในการจัดหางานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนในประเทศอิสราเอล

3.4.2.2 สิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล

ตารางที่ 3.5 สรุปสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของประเทศไทยกับต่างประเทศ

ประเทศ/ สาธารณรัฐ	สิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล
ไทย	ไม่มี
ฟินแลนด์	ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ สำหรับทหารผ่านศึกในสาธารณรัฐฟินแลนด์
สิงคโปร์	ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลและการตรวจติดตามอาการบาดเจ็บหรืออาการเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้นระหว่างประจำการ รวมทั้งมีสิทธิเข้ารับบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ
อิสราเอล	ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับบริการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจากสถานพยาบาลของรัฐบาลอิสราเอล

สรุปการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทย สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศอิสราเอล

สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทย แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ทหารกองประจำการที่ปลดจากการรับราชการทหารกองประจำการ มีสิทธิได้รับการคัดเลือกเป็นข้าราชการทหาร โดยวิธีการสอบจะได้รับคะแนนเพิ่มพิเศษจำนวนร้อยละ 10

สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของสาธารณรัฐฟินแลนด์ แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับข้อเสนอสวัสดิการหรือสิทธิพิเศษแก่อดีตทหารกองประจำการจากนายจ้างจำนวนมากในสาธารณรัฐฟินแลนด์ ที่ให้ความสำคัญกับการรับราชการทหารเป็นอย่างมาก

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ สำหรับทหารผ่านศึกในสาธารณรัฐฟินแลนด์

สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับข้อเสนอหรือสิทธิพิเศษแก่อดีตทหารกองประจำการเมื่อสมัครงานราชการที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลสิงคโปร์

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลและการตรวจติดตามอาการบาดเจ็บหรืออาการเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้นระหว่างประจำการ รวมทั้งมีสิทธิเข้ารับบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ

สิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศอิสราเอล แสดงสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ทหารกองประจำการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในการจัดหางานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศอิสราเอล

2) การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล ทหารกองประจำการมีสิทธิเข้ารับบริการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจากสถานพยาบาลของรัฐบาลอิสราเอล

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัญหาและเปรียบเทียบกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร

การเกณฑ์ทหารในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดหน้าที่ให้เฉพาะชายไทยที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย ต้องเข้ารับการตรวจเลือกทหาร (การเกณฑ์ทหาร) ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกเกณฑ์ทหารเข้าเป็นทหารกองประจำการที่ต้องสูญเสียโอกาสในอนาคต เนื่องจากช่วงอายุ 21 ปี ของชายไทยนับเป็นช่วงสำคัญในการสร้างอนาคต ทั้งทางด้านการศึกษ การสร้างอาชีพการทำงาน รวมถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้สูญเสียโอกาสในด้านต่าง ๆ ซึ่งการเข้ารับการฝึกปฏิบัติหน้าที่บางครั้งอาจกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ซึ่งทหารกองประจำการในขณะประจำการจะได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการและมีสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นสิ่งตอบแทนที่ได้เสียสละเวลาเข้ารับใช้ชาติในกองทัพ นอกจากนี้จะเป็นการตอบแทนการปฏิบัติงานในหน้าที่แล้ว ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ยังเป็นสิ่งจูงใจในการเข้ามาสมัครเป็นทหารกองประจำการ ตลอดจนส่งเสริมขวัญกำลังใจและเสริมสร้างฐานะความเป็นอยู่ของทหารกองประจำการให้ดีขึ้นด้วย ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ต้องอยู่บนหลักการของความพอเพียงต่อการดำรงชีพหรือสามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ตามสมควร

การวิเคราะห์สภาพปัญหาและเปรียบเทียบกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของทหารกองประจำการในขณะประจำการและหลังปลดประจำการ เป็นการวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและสภาพปัญหาของทหารกองประจำการในขณะประจำการ ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน ด้านสวัสดิการ และด้านการศึกษา และวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและสภาพปัญหาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน และด้านการรักษาพยาบาล โดยแสดงให้เห็นถึงความเป็นเหตุเป็นผล ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อด้อยของบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อนำ

ข้อมูลที่ได้มาเสนอแนะแนวทางปรับปรุงกฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารของประเทศไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและสภาพปัญหาของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

การศึกษากฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหาร จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของทหารในขณะประจำการของประเทศไทย ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารในขณะประจำการไว้ 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน แนวทางที่ 2 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ และแนวทางที่ 3 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา ซึ่งการพิจารณาสิทธิประโยชน์ทั้งสามแนวทางของทหารกองประจำการจะเปรียบเทียบกับหลักกฎหมาย ระเบียบข้าราชการทหารเป็นหลัก อธิบายได้ดังนี้

4.1.1 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน

ประเทศไทยดำเนินโครงการเกณฑ์ทหารภาคบังคับสำหรับผู้ชายทุกคนที่มีอายุระหว่าง 21 ถึง 30 ปี ซึ่งมีระยะเวลา 2 ปีในการเข้าประจำการ แม้ว่าทหารเกณฑ์จะได้รับการฝึกขั้นพื้นฐาน แต่พวกเขามักได้รับมอบหมายให้ทำงานที่ต้องใช้ทักษะที่ต่ำและได้รับค่าตอบแทนน้อยมาก อีกทั้งยังอาจเผชิญกับความเสี่ยงที่จะเข้าประจำการไปยังพื้นที่ที่ประสบปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ซึ่งทำให้ชีวิตของพวกเขาตกอยู่ในอันตราย การนำพลเมืองที่อาจมีความสามารถแตกต่างกันมาเป็นทหารเหมือนกันเปรียบเสมือนความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานกับงานที่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ระบบการเกณฑ์ทหารยังละเลยการคำนวณต้นทุนค่าเสียโอกาส ที่อาจสามารถสร้างรายได้มากกว่า จากการไม่เป็นทหาร

การจะได้มาซึ่งทหารกองประจำการนั้น ได้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ในมาตรา 50 (5) และพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดรูปแบบและกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของชายไทยเมื่อมีอายุย่าง 18 ปีบริบูรณ์ ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน และเข้ารับการตรวจคัดเลือกรับราชการทหารด้วยวิธีการมาตรฐานคัดเลือกเมื่ออายุย่าง 21 ปี บริบูรณ์ โดยหลักการเช่นนี้เห็นว่า

ยังคงเป็นหลักการที่มีความจำเป็นสำหรับประเทศไทย ในการมีทหารกองประจำการ แต่ที่เป็นปัญหาที่ได้จากการวิจัยของ อภิลักษณ์ เนียมกล้า ศึกษาการพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร พบประเด็นสำคัญ คือ กฎหมายที่ใช้บังคับกับการเกณฑ์ทหาร คือ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 และยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความไม่เหมาะสมต่อบริบทของการพัฒนาประเทศ อันนำไปสู่ผลกระทบที่ตามมา คือ ผู้รับการเกณฑ์ทหารไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชน และสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในปัจจุบัน ชอบเลือกปฏิบัติหรือมีการกระทำที่เห็นได้ชัดถึงความไม่เสมอภาค หรือเป็นที่มาของช่องทางในการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบและมีการแสวงหาประโยชน์ตามมา

การเข้ารับราชการทหารกองประจำการได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน เมื่อรวมกับเงินเพิ่มค่าครองชีพ รวมเป็นเงิน 10,000 บาท ในขณะที่ทหารกองประจำการที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ค่าจ้างขั้นต่ำ อยู่ที่ 15,000 บาท/เดือน ซึ่งเงินเดือนของทหารกองประจำการที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะได้รับมากกว่าเงินเดือนของทหารกองประจำการอยู่แล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าไม่ต้องมาทำหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ ก็จะมีหน้าที่ที่จะประกอบอาชีพเพื่อนำรายได้ไปเลี้ยงครอบครัว แต่การที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการไม่สามารถที่จะประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวได้ ดังนั้น เงินสวัสดิการที่ได้รับประมาณ 10,000 บาท จำเป็นต้องนำเงินจำนวนนี้ส่งไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับครอบครัว ซึ่งไม่เพียงพอ ดังจะเห็นได้จากรายงานการวิจัยของ สิริพันธุ์ สหสร้างสิกุล ซึ่งศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของพลทหารกองประจำการ โดยยึดองค์ประกอบของตัวชี้วัดการมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการได้รับค่าตอบแทนในการทำงาน ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการมีความมั่นคง ด้านสังคมสัมพันธ์ ด้านภาวะอิสระจากงาน และด้านความภูมิใจในองค์กร พบว่า พลทหารกองประจำการมีเงินเดือนไม่เพียงพอ และส่วนหนึ่งมีภาระหนี้สินจนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารที่ต้องปฏิบัติงานภาคสนาม ยังควรจัดผลตอบแทน

เบี้ยเลี้ยง สวัสดิการต่าง ๆ ให้มากกว่าทหารที่ทำงานสำนักงานหรือทำงานในเมืองให้เพียงพอเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ทหารในการปฏิบัติงาน โดยอาจมีการเพิ่มสวัสดิการทางอ้อมเพื่อให้พลทหารมีความตั้งใจในการ เพื่อเป็นการจูงใจให้พลทหารมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานมากขึ้นกว่าเดิม

เมื่อวิเคราะห์สิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการ จะได้รับค่าตอบแทน รวมทั้งสิ้น 10,000 บาท/เดือน แบ่งเป็นเงินเดือน 1,630 บาท เงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว (พชค.) คนละ 5,490 บาท และเบี้ยเลี้ยงวันละ 96 บาท(ประมาณ 2,880 บาท/เดือน) (อัตราเงินเดือนระดับ พ.1 ชั้น 3 ตามบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร) ทั้งนี้ไม่รวมถึง ทหารกองประจำการในหน่วยที่ปฏิบัติงานราชการสนามตามแนวชายแดน เช่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะได้รับเงินเพิ่มเติม ประกอบด้วย เบี้ยเลี้ยงสนามวันละ 104 บาท/คน(ประมาณ 3,120 บาท/เดือน) ค่าเลี้ยงดูวันละ 6 บาท/คน ซึ่งเป็นส่วนเพิ่มของเบี้ยเลี้ยง (ประมาณ 180 บาท/เดือน) เบี้ยเลี้ยงภัยเดือนละ 2,500 บาท เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ของเศรษฐกิจในปัจจุบัน พบว่า สิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามข้อนี้ไม่มีความเหมาะสมเนื่องจากการที่จะต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ ส่งผลให้เสียโอกาสในการทำงานตามปกติ ในขณะที่บางคนมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อัตราค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ 15,000 บาท ซึ่งเงินเดือนที่ได้รับมากกว่าค่าตอบแทนจากการเข้ามาเป็นทหารกองประจำการ เพราะฉะนั้น ถ้าไม่ต้องมาทำหน้าที่เป็นทหารกองประจำการ ก็จะมีหน้าที่ที่จะประกอบอาชีพเพื่อนำรายได้ไปเลี้ยงครอบครัว แต่การที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการไม่สามารถที่จะปฏิบัติอาชีพเพื่อเลี้ยงดูครอบครัวได้ ดังนั้น เงินค่าตอบแทนที่ได้รับประมาณ 10,000 บาท จำเป็นต้องนำเงินจำนวนนี้ส่งไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับครอบครัว ซึ่งไม่เพียงพอ จากข้อค้นพบ เงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำ จึงควรมีการกำหนดเงินเดือนรวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำที่มอบให้กับทหารกองประจำการ โดยมีอัตราที่เพียงพอต่อค่าครองชีพในปัจจุบันและสอดคล้องกับกฎหมายแรงงานของไทย

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่มีกำหนดสำหรับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนที่กำหนดไว้ในมาตราที่ชัดเจน และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 มาตรา 12 ได้กำหนดอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ให้เป็นไปตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ ในกรณีที่สมควรปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการและนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2558 ซึ่งบังคับใช้ในปัจจุบัน มีระเบียบ คำสั่ง และกฎกระทรวง ตามบัญชีแนบท้าย โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหารพ.ศ. 2521 เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร(ทหารกองประจำการ) ในเรื่องของค่าตอบแทน และตามคำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการให้ทหารกองประจำการรับเงินเดือนดังนี้

- 1) ทหารกองประจำการปีที่ 1 รับเงินเดือนระดับ พ.1 ชั้น 3
- 2) ทหารกองประจำการปีที่ 1 ซึ่งผ่านหลักสูตรการฝึกทหารใหม่ รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 16
- 3) ทหารกองประจำการปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกหลักสูตรทหารใหม่ หรืออยู่ในระหว่างการฝึกหลักสูตรสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี กองประจำการ รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 17
- 4) ทหารกองประจำการปีที่ 2 รับเงินเดือน ระดับ พ. 1 ชั้น 18
- 5) ทหารกองประจำการซึ่งทำหน้าที่ครูทหารใหม่ หรือทำหน้าที่ผู้คุมในเรือนจำทหาร รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 19
- 6) ทหารกองประจำการซึ่งได้รับการแต่งตั้งยศเป็นสิบตรี จ่าตรี จ่าอากาศตรี กองประจำการ รับเงินเดือน ระดับ พ.1 ชั้น 20

ตารางที่ 4.1 อัตราเงินเดือนทหารกองประจำการ ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ 496/2558 เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ

ประเภท	หลักสูตรการฝึก	ระดับ/ชั้น	จำนวนเงิน
ทหารกองประจำการ ปีที่ 1	ห้วงระหว่างการฝึกหลักสูตรทหารใหม่ (2 เดือน)	พ.1 ชั้น 3	1,630
	หลังจากผ่านการฝึกหลักสูตรทหารใหม่	พ.1 ชั้น 16	3,670
	ระหว่างการฝึกหลักสูตร ผู้ช่วยครูทหารใหม่ (เมื่อได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการศึกษาคณะ)	พ.1 ชั้น 17	4,160
ทหารกองประจำการ ปีที่ 1	ทหารกองประจำการทั่วไป	พ.1 ชั้น 18	4,400
	เมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยครูทหารใหม่	พ.1 ชั้น 19	4,620
	ระหว่างการฝึกหลักสูตรสิบตรีกองประจำการ (เมื่อได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการศึกษาคณะ)	พ.1 ชั้น 17	4,160
	เมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นสิบตรีกองประจำการ	พ.1 ชั้น 20	4,870

ข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 เบี้ยเลี้ยง คือ เงินที่ทางราชการจ่ายให้ทหารกองประจำการ เพื่อเป็นค่าอาหารและใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีพประจำวัน ได้แก่

- 1) เบี้ยเลี้ยงประจำ คือ การปฏิบัติงานอยู่ในที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 96 บาท
- 2) กรณีเดินทางไปราชการนอกที่ตั้งปกติ จะได้รับในอัตราวันละ 120 บาท

3) กรณีไปปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันและปราบปรามนอกที่ตั้งปกติหรือไปปฏิบัติราชการพิเศษเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ จะได้รับในอัตราวันละ 240 บาท

ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราเงินเดือนข้าราชการทหาร พบว่า อยู่ในอัตราที่ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับการศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งได้รับค่าตอบแทนขั้นต่ำเดือนละ 15,000 บาท รวมถึงสภาพเศรษฐกิจค่าครองชีพและสถานการณ์ปัจจุบัน จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 ตามมาตรา 12 อัตราเงินเดือน ทหารกองประจำการ ในกรณีที่สมควรปรับอัตราเงินเดือนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อให้การกำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบัญชีอัตราเงินเดือนข้าราชการทหารกองประจำการ ทำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2558 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 วรคสามแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 โดยออกเป็นคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ ปรับปรุงให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและออกคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2548 ให้มีความเหมาะสมซึ่งเงินค่าตอบแทนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกายและความมั่นคงในชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ตามแนวคิดทฤษฎีหลักคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefit Protection Principle) และยกระดับคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ

4.1.2 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ

กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีสมาชิกสหประชาชาติที่ให้การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เป็นรูปธรรม จำต้องเคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชนที่ได้ตราไว้ อีกทั้งปญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนยังเป็นพื้นฐานของพันธสัญญาระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พันธสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และสนธิสัญญาหรือกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองในด้านสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ โดยปญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ถือได้ว่าเป็นรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนขึ้นในระดับสากล เป็นแม่บทและเป็นพื้นฐานให้กับกฎหมายในระดับระหว่างประเทศ และในระดับรัฐที่จะตรากฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่ได้กล่าวไว้ในคำปรารภ

ของปฏิญญานี้ ข้อ 23(3) บัญญัติว่า ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรมและเอื้ออำนวยต่อการประกันความเป็นอยู่อันควรค่าแก่ศักดิ์ศรีของมนุษย์สำหรับตนเองและครอบครัวของตนในการดำรงอยู่อย่างมีค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็ชอบที่จะได้รับความคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพิ่มเติม” ซึ่งนอกจากค่าตอบแทนแล้วสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับทหารกองประจำการ

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของพลทหารกองประจำการ มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานหรือองค์กรทางทหารควรมีนโยบายให้ผลตอบแทนแก่ทหารในสังกัดของตนเองมากกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารที่ต้องปฏิบัติงานภาคสนาม ยังควรจัดผลตอบแทนเบี้ยเลี้ยง สวัสดิการต่าง ๆ ให้มากกว่าทหารที่ทำงานสำนักงานหรือทำงานในเมืองให้เพียงพอเหมาะสม เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ทหารในการปฏิบัติงาน โดยอาจมีการเพิ่มสวัสดิการทางอ้อมเพื่อให้พลทหารมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน เช่น การมีรางวัลพิเศษและการเพิ่มวันลาให้แก่ พลทหารที่ปฏิบัติงานดี เป็นต้น และผลการศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารและการจัดการกำลังสำรอง “ทหาร” เป็นวิชาชีพ ในมิติเรื่องการเกณฑ์ทหารตลอดจนการจัดการกำลังสำรอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพซึ่งเป็นหลักการที่พัฒนามาจากหลักนิติรัฐ นิติธรรมที่เป็นการรองรับกับหลักการสิทธิมนุษยชน การศึกษาได้มีข้อเสนอแนะต่อเรื่องผลกระทบจากการเกณฑ์ทหารและการจัดการกำลังสำรอง และสิทธิประโยชน์จากระบบการรับราชการทหารโดยสมัครใจ และสมควรมีการบัญญัติรับรองในเรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมโดยให้ครอบคลุมถึงทหาร และกำลังพลสำรอง โดยให้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค และสิทธิและเสรีภาพ ในชีวิตและร่างกาย เพื่อป้องกันการทำร้ายร่างกายจากวัฒนธรรมทางทหารที่ผิด ๆ ของกองทัพไทย ควรกำหนดให้มีกฎหมายเรื่องสวัสดิการสำหรับผู้สมัครใจเข้าร่วมเป็นทหารอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้รัฐสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องการบริหารรัฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ โดยเทียบเคียงกับระบบของสาธารณรัฐสิงคโปร์ เป็นฐานในการพัฒนา

การจัดสวัสดิการสำหรับทหารกองประจำการหากมีสวัสดิการที่ดีส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทหารกองประจำการของประเทศไทยในปัจจุบันได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล และสวัสดิการอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องนอน เครื่องสนาม และของใช้ส่วนตัว ทหารกองประจำการจะได้รับเครื่องนอนและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายทหารทั่วไป และของใช้ส่วนตัวเท่าที่จำเป็นตามอัตราจ่ายทุกคน สวัสดิการการรักษาพยาบาลในระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการ

จะได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลทุกคน นับตั้งแต่วันแรกของการเข้ารับราชการทหารกองประจำการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ทหารกองประจำการได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ร่วมกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยจัดบริการตามมาตรฐานการแพทย์และคิดค่าบริการเป็นไปอย่างยุติธรรมตามที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานประกันสังคมกำหนดไว้ ตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2553 โดยใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถเข้ารับการรักษา พยาบาลในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ทุกแห่งและทุกเหล่าทัพ แม้ในกรณีเจ็บป่วยที่ไม่ใช่ภาวะฉุกเฉิน โดยให้สถานพยาบาลที่ให้บริการและเป็นหน่วยบริการประจำดำเนินการเบิก โอน ใช้หนึ่งงบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานประกันสังคม โดยให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงการคลัง และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานประกันสังคมกำหนด

ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการในขณะประจำการเปรียบเทียบกับข้าราชการทหาร พบว่า ทหารกองประจำการในปัจจุบันเป็นการให้สิทธิประโยชน์เฉพาะตน โดยได้รับสวัสดิการหลักที่ได้รับ ได้แก่ สวัสดิการทางการแพทย์ อาหาร เครื่องแต่งกาย และที่พักอาศัย ซึ่งมีได้ครอบคลุมไปถึงบุคคลในครอบครัวของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร เพื่อให้เป็นไปตามหลักสวัสดิการภายในส่วนราชการที่ดี ที่ควรเป็นสวัสดิการที่ให้ข้าราชการและลูกจ้างทุกคนมีโอกาสใช้บริการได้เท่าเทียมกัน ไม่ใช่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของข้าราชการหรือลูกจ้างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ควรมีการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ที่จะทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการใช้บริการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระดับตำแหน่ง เพศ อายุ สถานะภาพทางสังคม การนับถือศาสนา หรืออื่น ๆ อย่างไรก็ตามสวัสดิการบางประเภทก็ยากที่จะจัดให้บริการแก่ข้าราชการทุกกลุ่มและทุกวัยได้อย่างทั่วถึงสมบูรณ์แบบ จึงเห็นควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 ให้มีบทบัญญัติถึงสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการรวมถึงสิทธิในครอบครัวในด้านต่าง ๆ

4.1.3 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา

ปัญหาของทหารกองประจำการเมื่อเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมในสถานะของการเป็นทหารกองประจำการนั้นใช้เวลานาน 2 ปี จึงทำให้เสียโอกาสในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อีกทั้งมีทหารกองประจำการหลายคนที่มีการศึกษาต่ำถึงแม้จะมีสวัสดิการให้สามารถศึกษานอกระบบ (กศน.) ได้ แต่ก็ให้ศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และพบว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่สามารถได้รับการเรียนรู้ได้จริง เนื่องจากการไม่มีการจัดให้มีการสอนที่เป็นระบบ กล่าวคือ เป็นองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดให้มีความสัมพันธ์กัน และส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมาย ซึ่งปัจจุบันกองทัพได้มีโครงการส่งเสริมการศึกษาให้กับทหารกองประจำการให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจากความร่วมมือของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และมีสิทธิเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนทหารเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นทหารประจำการตามนโยบายของเหล่าทัพ

จากการศึกษาพลเมืองทหารในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ กรณีการเกณฑ์ทหารในสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการฝึกสอนและการศึกษา โดยเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในค่ายทหารให้มากขึ้น พบว่า ระบบการฝึกอบรมให้ทหารกองประจำการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (National Service: NS) จะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีและมีความสามารถอย่างมืออาชีพ ในช่วงระยะเวลาที่เข้าประจำการ รอบการฝึกอบรมหน่วย NS แบ่งออกเป็นสามระยะ แต่ละระยะใช้เวลาสามถึงสี่ปี ระยะแรก คือ Strengthening Stage ซึ่งมุ่งเน้นไปที่บุคคล และความสามารถของทีมงานเพื่อรักษาความพร้อมในการปฏิบัติงาน ระยะที่สองคือ Sharpening Stage ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ความสามารถของหน่วย ซึ่งมีผลในการประเมินความสามารถในการสู้รบของหน่วย ระยะสุดท้ายคือ Sustain Stage เป็นระยะเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน เพิ่มความมุ่งมั่นการฝึกอบรมแบบบูรณาการ เมื่อสิ้นสุดรอบการฝึกอบรม National Service จะถ่ายโอนไปยังกองหนุนปฏิบัติการ กองทัพเน้นหนักในเรื่องของเทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพเนื่องจากช่วยประหยัดเวลาในการฝึกอบรม สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จของกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ การสร้างความภาคภูมิใจให้กับทหารและครอบครัว โดยการได้รับเกียรติอย่างสูงสุดในขณะประจำการรับใช้กองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์และหลังปลดประจำการ ตัวบ่งชี้ที่แข็งแกร่งที่สุดของกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ คือ งบประมาณกลาโหมของสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอยู่ที่ระดับ ร้อยละ 4-5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งสูงที่สุดในเอเชียแปซิฟิก สาธารณรัฐ

สิงคโปร์ในปี พ.ศ. 2554 ใช้งบประมาณกลาโหมที่ 12.08 พันล้านดอลลาร์ แสดงถึงประมาณร้อยละ 25 ของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ซึ่งทั้งหมดเป็นวิธีการที่จะรักษาและคงไว้ซึ่งการทหารของสาธารณรัฐ สิงคโปร์

ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของทหารกองประจำการในขณะประจำการ เมื่อเปรียบเทียบกับข้าราชการทหาร พบว่า ยังขาดสิทธิประโยชน์ในเรื่องของโอกาสในการลาศึกษา เพื่อพัฒนาตนเอง กองทัพอากาศให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ให้กับทหารกองประจำการ ในขณะประจำการหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกองประจำการและเพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ อื่น ๆ หลังพ้นกองประจำการ ด้วยการออกระเบียบให้ทหารกองประจำการสามารถศึกษาภายใน ประเทศได้ โดยใช้เวลานอกเวลาราชการ และมีการกำหนดจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เท่าเทียมกัน โดยควรกำหนดให้กฎ ระเบียบ และได้รับสิทธิทุนการศึกษา รวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) รวมทั้งการส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดประจำการ เป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนแล้วนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ ซึ่งในช่วงเวลา 2 ปีของชายไทยในวัยนี้ เป็นช่วงที่เตรียมความพร้อมสำหรับตนเองในการสร้างอนาคตใน การประกอบอาชีพแต่ต้องถูกหยุดช่วงระยะเวลาการพัฒนาด้านนี้ออกไป 2 ปี เพื่อใช้เวลาสำหรับใน การฝึกอบรมเป็นทหารกองประจำการ เห็นควรให้กองทัพอากาศมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาและส่งเสริมการประกอบอาชีพของทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการและครอบครัว อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ประเภทสงเคราะห์ เงินช่วยเหลือครอบครัวเมื่อบุคคลในครอบครัวเสียชีวิต เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย เพื่อการพัฒนาความรู้และเพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ หลังพ้นกองประจำการ เช่น การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และมีสิทธิได้รับทุนการศึกษา รวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

4.2 การวิเคราะห์ปัญหากฎหมายและสภาพปัญหาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

กำลังสำรองเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ของชาติ และเป็นพลังอำนาจทางทหารที่มีความสำคัญ อย่างยิ่งต่อความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศชาติ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า กำลังสำรองนั้น เป็นเสมือนกระดูกสันหลังของกองทัพ เพราะกำลังสำรองเป็นส่วนกำลังให้กองทัพของชาติมีกำลัง เข้มแข็ง สามารถทำการรบได้โดยต่อเนื่องเป็นระยะเวลายาวนานชาติใดที่สามารถจัดกำลังสำรองได้ เรียบร้อยและมีการฝึกซ้อมในยามปกติอยู่เสมอจะสามารถเรียกพลหรือระดมพลได้ทันทีซึ่งเป็นปัจจัย

สำคัญต่อพลังอำนาจของชาติในทางทหาร การใช้กำลังสำรองในการพร้อมรบ เพื่อเป็นการป้องกันประเทศในยามสงครามจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่กองทัพจะต้องจัดเตรียมและดำเนินการตั้งแต่ยามปกติให้มีความพร้อมสามารถเรียกพลหรือระดมพลทันต่อสถานการณ์เมื่อเกิดสงคราม

สิทธิประโยชน์หลังปลดประจำการ หมายความว่า สวัสดิการที่ทางราชการจัดให้แก่ทหารกองประจำการเมื่อปลดประจำการ เพื่อเป็นการตอบแทนการทำหน้าที่ของทหารกองประจำการ ซึ่งการเป็นทหารกองประจำการนั้นต้องถือว่าเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ ด้วยเหตุที่จะต้องเสียสละประโยชน์ของตนและครอบครัว หรืองานประจำที่เคยทำก่อนเข้ากองประจำการจะต้องยุติลงและเมื่อปลดออกจากกองประจำการแล้วไม่สามารถจะกลับเข้าทำงานที่เดิมได้ จึงเป็นประเด็นในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อเป็นการให้สิทธิประโยชน์ตอบแทนหลังปลดประจำการ ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาถึงปัญหาและมาตรการทางกฎหมายคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารหลังปลดประจำการไว้ 2 แนวทาง ได้แก่ การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน และการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล อธิบายได้ดังนี้

4.2.1 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน

สภาพปัญหาของทหารหลังปลดประจำการ ด้านคุณภาพชีวิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคุณภาพชีวิต ด้านสังคม ด้านคุณลักษณะทหาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านความพึงพอใจต่อกองทัพพบว่า ทหารหลังปลดประจำการขาดการส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ และควรสร้างช่องทางเพื่อการติดต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดกับทหารกองประจำการที่ปลดประจำการ เห็นควรให้กองทัพควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพของทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการและครอบครัวอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการพัฒนาความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหลังพ้นกองประจำการ

จากปัญหาคุณภาพชีวิตของทหารหลังปลดประจำการ กระทรวงกลาโหมจึงได้ร่วมกับกระทรวงแรงงานมีนโยบายและส่งเสริมการมีงานทำของทหารหลังปลดประจำการ ซึ่งถือว่าทหารกองประจำการเป็นกำลังพลที่มีคุณภาพ ได้รับการปลูกฝังให้มีระเบียบวินัย และเมื่อปลดประจำการก็จะเป็นหนึ่งในกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเพื่อให้ทหารปลดประจำการมีทางเลือกในการประกอบอาชีพหรือมีอาชีพอิสระ สำหรับสร้างรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว โดยในแต่ละปี

จะมีกิจกรรมส่งเสริมการมีงานทำให้ทหารกองประจำการที่จะปลดประจำการเป็นทหารกองหนุน มีทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประกอบอาชีพ การเตรียมความพร้อมในการทำงาน หรือ การศึกษาต่อ ให้ข้อมูลแหล่งฝึกอบรมอาชีพเพิ่มเติม และข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน รวมทั้งช่องทางการสมัครงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ นอกจากนี้ยังมี กิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การรับสมัครงานจากบริษัทเอกชนในพื้นที่ บริการทดสอบความพร้อมทางอาชีพ สาธิตการประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น

ในขณะที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการจ้างงานของทหารหลังปลดประจำการ โดยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกองทัพ ในโครงการจัดหางานให้ทหารกองประจำการที่ปลดประจำการ สำหรับการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถทหารกองประจำการ ให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ คัดเลือกบุคลากรที่มีความพร้อม ความเชี่ยวชาญ และความเหมาะสมเข้าร่วมงาน เพื่อตอบโจทย์ทางธุรกิจ ค้นหาแนวทางในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงให้กับทหารกองประจำการ และครอบครัว รวมถึงเป็นความร่วมมือกันในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ กับรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร Conscription Act (1438/2007) ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ พบว่า มีการกำหนดมาตรา 102 เรื่องของค่าตอบแทนทหารกองหนุน ระบุว่า บุคคลที่เข้าร่วมการฝึกทหารกองหนุน การรับราชการทหารพิเศษ และการรับราชการในเวลาระดมพลมีสิทธิได้รับเงินค่าจ้างสำรองพิเศษคนละส่วนกับค่าตอบแทนจะจ่ายเป็นค่าจ้างรายวัน ซึ่งมีจำนวนเงินอย่างน้อย 3 เปอร์เซ็นต์ ของค่าตอบแทนเงินเดือน และกำหนดมาตรา 107 ระบุถึงความต่อเนื่องของการจ้างงาน และสัญญาับราชการ ซึ่งความต่อเนื่องของการจ้างงานหรือความแตกต่างทางราชการของบุคคล ผู้รับผิดชอบการรับราชการทหารที่ได้รับมอบหมายให้รับราชการมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความต่อเนื่องของสัญญาจ้างงานและสัญญาราชการของบุคคลที่รับผิดชอบการรับราชการทหารเรียกเข้ารับราชการ (570/1961) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทน และการจ้างงานหลังปลดประจำการ และของสาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่า มีระบบการฝึกกำลังพลสำรอง ได้มีบทบัญญัติด้านสวัสดิภาพแรงงาน การปกป้องผลประโยชน์ของทหารประจำชาติของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ตามรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร (บทที่ 93 ส่วนที่ 6) และบทบัญญัติจะปกป้องทหารจากการเลือกปฏิบัติด้วยโอกาส หรือไล่ออกจากนายจ้างเนื่องจากต้องปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพสาธารณรัฐ

สิงคโปร์ ภายใต้รัฐธรรมนูญการเกณฑ์ทหาร นายจ้างจะต้องอนุญาตให้ผู้ถูกเกณฑ์ทหารลาพักงานได้ เมื่อถูกเรียกให้ปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพ โดยนายจ้างได้รับการสนับสนุนให้สื่อสารและทำงานอย่างใกล้ชิดกับทหารเกณฑ์ในกองทัพ เพื่อให้มั่นใจว่าการทำงานของพวกเขากำลังได้รับการคุ้มครองโดยไม่กระทบต่อภาระผูกพันของกองทัพ ด้านผลประโยชน์หลังปลดประจำการ เมื่อจบจากการประจำการในกองทัพของพวกเขาก็ได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษสำหรับงานของรัฐบาล เป็นสิ่งตอบแทนสำคัญที่ให้ตามที่ทราบว่าการเกณฑ์จะต้องรับใช้กองทัพของตนด้วยความทุ่มเทและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างสุดความสามารถ

ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ไม่พบว่ามีสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการใด ๆ กำหนดเป็นการเยยวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้กำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการเพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับการเกณฑ์ทหารกองประจำการ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทุนสำรองให้ทหารกองประจำการในการประกอบอาชีพหลังปลดกองประจำการ

4.2.2 การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาล

คนไทยมีสิทธิเข้าถึงบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต คนไทยได้รับการคุ้มครองสิทธิการรักษาพยาบาลจากรัฐบาล โดยสิทธิการรักษาพยาบาล มี 3 ระบบใหญ่ คือ 1) สิทธิหลักประกันสุขภาพ 30 บาทหรือสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 2) สิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการ 3) สิทธิประกันสังคม

สิทธิหลักประกันสุขภาพ 30 บาทหรือสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้ความคุ้มครองบุคคลที่เป็นคนไทยมีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ที่ไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการหรือสิทธิประกันสังคม หรือสิทธิสวัสดิการรัฐวิสาหกิจหรือสิทธิอื่น ๆ จากรัฐให้ได้รับบริการสาธารณสุข ทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัย การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต ตาม พ.ร.บ.หลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

พ.ศ. 2545 โดยมีสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ทำหน้าที่บริหารจัดการระบบเพื่อการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึง ตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด สิทธิสวัสดิการรักษายาบาลของข้าราชการให้ความคุ้มครองบริการรักษายาบาลให้กับข้าราชการและบุคคลในครอบครัว (บิดา มารดา คู่สมรสและบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย) เมื่อเจ็บป่วยสามารถเข้ารับบริการรักษายาบาลได้ที่โรงพยาบาลของรัฐ โดยมีกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ทำหน้าที่ดูแลระบบออกกฏระเบียบและสิทธิประกันสังคมให้ความคุ้มครองบริการรักษายาบาลให้กับผู้ประกันตนตามสิทธิสามารถเข้ารับบริการรักษายาบาลได้ที่โรงพยาบาลที่เลือกลงทะเบียนโดยสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทำหน้าที่ดูแลระบบการเบิกจ่าย ค่ารักษายาบาล

ทหารกองประจำการได้รับสิทธิการรักษายาบาลตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษายาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2553 โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษายาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวง กลาโหม เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ทุกแห่ง และทุกเหล่าทัพ แม้ในกรณีเจ็บป่วยที่ไม่ใช่ภาวะฉุกเฉิน แต่เมื่อทหารกองประจำการสิ้นสุดการประจำการหรือการปฏิบัติหน้าที่ในกองประจำการ สิทธิในการรักษายาบาลจึงได้สิ้นสุดลง ทำให้ไม่ได้รับสิทธิในการรักษายาบาลที่เหมาะสมต่อไป รวมทั้งยังไม่ครอบคลุมการดูแลบุคคลในครอบครัว (บิดา มารดา คู่สมรสและบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย) อีกด้วย

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ด้านการรักษายาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการกับรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร Conscription Act (1438/2007) ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ พบว่า สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ ของทหารปลดประจำการ ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ พบว่า ได้รับสิทธิประโยชน์เงินอุดหนุนด้านการรักษายาบาล รวมทั้งค่ารักษายาบาลและการตรวจติดตามการบาดเจ็บหรืออาการเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการประจำการและของประเทศอิสราเอล พบว่าได้รับสิทธิเข้ารับบริการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจากสถานพยาบาลของรัฐบาลอิสราเอล

ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ไม่พบว่ามีสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการใด ๆ กำหนดเป็นการเยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการรองรับทหารกองประจำการที่ทำหน้าที่ในกองประจำการหรือการปฏิบัติการอื่นใด ที่มีความเสี่ยงภัยหรือบางครั้งได้รับการบาดเจ็บที่อาจต้องการการรักษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพ้นจากการเป็นทหารกองประจำการแล้ว ควรได้รับสิทธิที่รักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยควรได้สิทธิในการตรวจสุขภาพประจำปี ในกรณีที่ได้รับการบาดเจ็บจากการฝึก หรือการปฏิบัติหน้าที่ในขณะประจำการ เช่น เกิดอาการทางสายตา การได้ยินเสียง หรืออาการทางร่างกาย โดยได้รับการรับรองจากแพทย์ว่าส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิต

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรให้กำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการในกรณีที่ได้รับการบาดเจ็บหรือได้รับผลกระทบต่อสุขภาพในขณะที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ ซึ่งจะต้องได้รับการตรวจและรับรองจากแพทย์ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง จนพ้นกำหนดปลดประจำการจากทหารกองหนุนเพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับการเกณฑ์ทหารกองประจำการ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นทุนสำรองให้ทหารกองประจำการในการรักษาพยาบาลหลังปลดกองประจำการ รวมทั้งเห็นควรให้ปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สำหรับทหารหลังปลดประจำการ โดยขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงการคลังให้มีสิทธิเบิกจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปีต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งหมายนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย โดยเปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารทั้งในขณะประจำการและหลังปลดประจำการของประเทศไทยกับสิทธิประโยชน์ของข้าราชการทหาร รวมทั้งเปรียบเทียบกับสิทธิประโยชน์ของทหารเกณฑ์ต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐฟินแลนด์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และประเทศอิสราเอล จากการศึกษา ก็ได้ข้อสรุปว่ากฎหมายของประเทศไทยมีปัญหาข้อกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่พึงให้เป็นการตอบแทนและเยียวยาผู้ถูกเกณฑ์ทหารทั้งในขณะประจำการและหลังปลดประจำการ จึงได้นำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในประเด็น ดังต่อไปนี้

5.1 สรุป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามมาตรา 50 (5) รวมทั้งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 กำหนดกระบวนการเกณฑ์ทหารไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของชายไทยเมื่อมีอายุย่าง 18 ปีบริบูรณ์ ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน และเข้ารับการตรวจคัดเลือกเข้ารับราชการทหารด้วยวิธีการมาตรวจคัดเลือกเมื่ออายุย่าง 21 ปีบริบูรณ์ โดยหลักการเช่นนี้เห็นว่า ยังคงเป็นหลักการที่มีความจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการมีทหารกองประจำการ แต่ที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญ คือ กฎหมายที่ใช้บังคับการเกณฑ์ทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ซึ่งยังคงบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบันนี้ มีความไม่เหมาะสมต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ กล่าวคือ ผู้รับการเกณฑ์ทหารไม่ได้รับการคุ้มครองตามสิทธิมนุษยชน และสิทธิประโยชน์ของทหารกองประจำการในปัจจุบัน ทั้งในขณะประจำการและหลังปลดประจำการดังนี้

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการพบว่า ทหารกองประจำการที่เข้าประจำการ มีคุณวุฒิการศึกษา ทักษะแรงงานและความสามารถที่แตกต่างกัน แต่มาเป็นทหารกองประจำการเหมือนกันเปรียบเสมือนความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานกับงานที่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ระบบการเกณฑ์ทหารยังละเลยการคำนวณต้นทุนค่าเสียโอกาส ที่อาจจะสามารถสร้างรายได้ให้ทหารกองประจำการมากกว่าการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งการเข้ารับราชการเป็นทหารกองประจำการ จะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือนรวมกับเงินเพิ่มค่าครองชีพแล้ว รวมเป็นเงิน 10,000 บาท ในขณะที่การเข้ามาเป็นทหารกองประจำการไม่สามารถไปประกอบอาชีพอื่น ๆ เพื่อเลี้ยงดูครอบครัวได้ ดังนั้น เงินค่าตอบแทนที่ได้รับประมาณ 10,000 บาท จำเป็นต้องนำเงินจำนวนนี้ส่งไปเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้กับครอบครัว ซึ่งอาจไม่เพียงพอเนื่องจากส่วนหนึ่งมีภาระหนี้สินจนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในชีวิต ผู้ศึกษามีความเห็นว่พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ไม่มีข้อกำหนดสำหรับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 มาตรา 12 ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์อัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการที่สมควรปรับปรุงอัตราเงินเดือนในสังกัดกระทรวงกลาโหม เพื่อให้การกำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบัญชีอัตราเงินเดือนทหารกองประจำการท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2558 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 วรคสามแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 โดยออกเป็นคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเดือนของทหารกองประจำการ ปรับปรุงให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและออกคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของข้าราชการและลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. 2548 ให้มีความเหมาะสม ซึ่งเงินค่าตอบแทนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและความมั่นคงในชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ตามแนวคิดทฤษฎีหลักคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefit Protection Principle) และยกระดับคุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการ

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการในขณะประจำการซึ่งนอกจากค่าตอบแทนแล้วสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตและส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับทหารกองประจำการ ในปัจจุบันทหารกองประจำการของประเทศไทยได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล และสวัสดิการอื่น ๆ ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องนอน

เครื่องสนาม และขอให้ส่วนตัวตามอัตราค่าจ้างทุกคน สวัสดิการการรักษาพยาบาลในระหว่างที่เป็นทหารกองประจำการจะได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลทุกคน นับตั้งแต่วันแรกของการเข้ารับราชการ ทหารกองประจำการ สิทธิการรักษาพยาบาลเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ร่วมกับระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาล ทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม โดยจัดบริการตามมาตรฐานการแพทย์ และคิดค่าบริการเป็นไปอย่างยุติธรรมตามที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสำนักงานประกันสังคมกำหนดไว้ ตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวง กลาโหม พ.ศ. 2553 โดยใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหม สวัสดิการดังกล่าวเป็นการให้สิทธิประโยชน์เฉพาะตน ซึ่งมีได้ครอบคลุมไปถึงบุคคลในครอบครัวของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร เพื่อให้เป็นไปตามหลักสวัสดิการภายในส่วนราชการที่ดี ควรเป็นสวัสดิการที่ให้ข้าราชการ ทหารกองประจำการและลูกจ้างทุกคนมีโอกาสใช้บริการ ได้เท่าเทียมกัน ไม่ใช่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของข้าราชการหรือลูกจ้างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ควรมีการกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ที่จะทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการใช้บริการไม่ว่าจะเป็นเรื่องของระดับตำแหน่ง เพศ อายุ สถานะภาพทางสังคม การนับถือศาสนา หรืออื่น ๆ จึงเห็นควรมี การปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 ให้มีบทบัญญัติถึงสิทธิประโยชน์ ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการรวมไปถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัวของทหารกองประจำการ

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของทหารกองประจำการในขณะประจำการ เมื่อเข้าสู่กระบวนการฝึกอบรมในสถานะของการเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งในช่วงเวลา 2 ปี ของชายไทยในวัยนี้เป็นช่วงที่เตรียมความพร้อมสำหรับตนเองในการสร้างอนาคตในการประกอบอาชีพ แต่ต้องถูกหยุดช่วงเวลาการพัฒนาด้านนี้ออกไป เพื่อใช้เวลาในการฝึกอบรมเป็นทหารกองประจำการ จึงทำให้เสียโอกาสในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาในระดับอุดมศึกษา อีกทั้งมีทหารกองประจำการ หลายคนที่มีการศึกษาดำรงขั้นพื้นฐาน ถึงแม้จะมีสวัสดิการให้สามารถศึกษานอกระบบ (กศน.) ได้ แต่ก็ให้ศึกษาเพียงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และในการจัดการเรียนการสอนนั้น ไม่สามารถได้รับการเรียนรู้ได้จริง เนื่องจากไม่มีการจัดให้มีการสอนที่เป็นระบบ ซึ่งปัจจุบันได้มีโครงการส่งเสริม การศึกษาให้กับทหารกองประจำการให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจากความร่วมมือของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และมีสิทธิเข้ารับการ ศึกษา ในโรงเรียนทหารเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นทหารประจำการตามนโยบายของเหล่าทัพ เมื่อเปรียบเทียบ

กับทหารเกณฑ์ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ ซึ่งให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและการศึกษาในระหว่างเข้าเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งระบบการฝึกอบรมให้ทหารกองประจำการของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (National Service: NS) ได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีและมีความสามารถอย่างมืออาชีพในช่วงระยะเวลาที่เข้าประจำการ กองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์เน้นหนักในเรื่องของเทคโนโลยีและนำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพเนื่องจากช่วยประหยัดเวลาในการฝึกอบรม จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในความสำเร็จของกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของทหารกองประจำการในขณะประจำการเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศและเทียบกับข้าราชการทหารยังขาดสิทธิประโยชน์ในเรื่องของโอกาสในการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ดังนั้น กองทัพควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ให้กับทหารกองประจำการ ในขณะประจำการหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกองประจำการ เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอื่น ๆ ภายหลังปลดประจำการ ด้วยการออกระเบียบให้ทหารกองประจำการสามารถศึกษาภายในประเทศได้ โดยใช้เวลานอกเวลาราชการและมีการกำหนดจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเท่าเทียมกัน ด้วยการกำหนดให้ออกกฎ ระเบียบ และได้รับสิทธิทุนการศึกษารวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) รวมทั้งการส่งเสริมวิชาชีพก่อนปลดประจำการ เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนแล้วนำไปใช้ในการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ เห็นควรให้กองทัพควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาและส่งเสริมการประกอบอาชีพของทหารเกณฑ์ภายหลังปลดประจำการอย่างเป็นรูปธรรม เช่น เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย เพื่อการพัฒนาความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพภายหลังปลดประจำการและมีสิทธิ์ได้รับสิทธิทุนการศึกษารวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ เป็นสวัสดิการที่ทางราชการควรจัดให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ เพื่อเป็นการตอบแทนต่อการทำหน้าที่ของทหารกองประจำการ ซึ่งการเป็นทหารกองประจำการนั้นต้องถือว่าเป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่ ด้วยเหตุที่จะต้องเสียสละเวลาในขณะประจำการและประโยชน์ของคนและครอบครัวหรืองานประจำที่เคยทำก่อนเข้ากองประจำการ เนื่องจากจะต้องยุติลงและหลังปลดประจำการออกจากกองประจำการแล้ว ก็ไม่สามารถจะกลับเข้าทำงานที่เดิมได้ ซึ่งสภาพปัญหาของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ยังขาดการส่งเสริมอาชีพอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบกับสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ กับรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร Concription Act (1438/2007) ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ ซึ่งมีการกำหนดมาตรา 102 เรื่องของค่าตอบแทนทหารกองหนุน ระบุว่าบุคคลที่เข้าร่วมการฝึกทหารกองหนุน การรับราชการทหารพิเศษ และ

การรับราชการในเวลาระดมพลมีสิทธิได้รับเงินค่าจ้างสำรองพิเศษคนละส่วนกับค่าตอบแทน โดยจะจ่ายเป็นค่าจ้างรายวัน ซึ่งมีจำนวนเงินอย่างน้อย 3 เปอร์เซ็นต์ ของค่าตอบแทนเงินเดือน และกำหนดมาตรา 107 ระบุถึงความต่อเนื่องของการจ้างงานและสัญญารับราชการ ซึ่งความต่อเนื่องของการจ้างงานหรือความแตกต่างทางราชการของบุคคลผู้รับผิดชอบการรับราชการทหารที่ได้รับมอบหมายให้รับราชการมีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความต่อเนื่องของสัญญาจ้างงานและสัญญาราชการของบุคคลที่รับผิดชอบการรับราชการทหารเรียกเข้ารับราชการ (570/1961) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานหลังปลดประจำการ ในขณะที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ มีระบบการฝึกกำลังพลสำรอง โดยมีบทบัญญัติด้านสวัสดิภาพแรงงาน การปกป้องผลประโยชน์ของทหารประจำชาติของสาธารณรัฐสิงคโปร์ ตามรัฐธรรมนูญการเกณฑ์ทหาร (บทที่ 93 ส่วนที่ 6) และบทบัญญัติปกป้องทหารจากการเลือกปฏิบัติด้วยโอกาส หรือไล่ออกจากนายจ้าง เนื่องจากต้องปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพสาธารณรัฐสิงคโปร์ ภายใต้รัฐธรรมนูญการเกณฑ์ทหาร นายจ้างจะต้องอนุญาตให้ผู้ถูกเกณฑ์ทหารลาพักงานได้ เมื่อถูกเรียกให้ปฏิบัติหน้าที่ในกองทัพ โดยนายจ้างจะได้รับการสนับสนุนให้สื่อสารและทำงานอย่างใกล้ชิดกับทหารกองประจำการในขณะประจำการกับกองทัพ เพื่อให้มั่นใจว่าการทำงานของพวกเขากับนายจ้างจะได้รับการคุ้มครองโดยไม่กระทบต่อภาระผูกพันของกองทัพ ด้านผลประโยชน์หลังปลดประจำการ เมื่อจบจากการประจำการในกองทัพจะได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษเพื่อเป็นสิ่งตอบแทนสำคัญที่ได้จากกองทัพ ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ไม่พบว่ามีสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการใดๆ กำหนดเป็นการเยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน จึงมีข้อเสนอแนะให้กำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการเพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับการเกณฑ์ทหารกองประจำการ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทุนสำรองให้ทหารกองประจำการในการประกอบอาชีพหลังปลดกองประจำการ ทั้งนี้ หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการประกอบอาชีพหลังปลดประจำการ และควรสร้างช่องทางเพื่อการติดต่อข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดกับทหารกองประจำการที่ปลดประจำการ เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหลังพ้นกองประจำการ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการจ้างงานของทหารหลังปลดประจำการ โดยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกองทัพ ในโครงการจัดหางานให้ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ ในปัจจุบันทหารกองประจำการในขณะประจำการได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลตามระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2553 โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารกองประจำการที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวง กลาโหม เพื่อให้ทหารกองประจำการสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้ทุกแห่งและทุกเหล่าทัพ แม้ในกรณีเจ็บป่วยที่ไม่ใช่ภาวะฉุกเฉิน แต่เมื่อทหารกองประจำการสิ้นสุดการประจำการหรือการปฏิบัติหน้าที่ในกองประจำการ สิทธิในการรักษาพยาบาลจึงได้สิ้นสุดลง ทำให้ไม่ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาลที่เหมาะสม รวมทั้งยังไม่ครอบคลุมการดูแลบุคคลในครอบครัว (บิดา มารดา คู่สมรสและบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย) เมื่อเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการกับรัฐบัญญัติการเกณฑ์ทหาร Conscription Act (1438/2007) ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ที่สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพสำหรับการบาดเจ็บหรืออาการต่าง ๆ ของทหารปลดประจำการ ในขณะที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ได้รับสิทธิประโยชน์เงินอุดหนุนด้านการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่ารักษาพยาบาลและการตรวจติดตามการบาดเจ็บหรืออาการเจ็บป่วยที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการประจำการและประเทศอิสราเอลได้รับสิทธิเข้ารับบริการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานจากสถานพยาบาลของรัฐบาลอิสราเอล ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทยไม่มีสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการของประเทศไทยไม่มีสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการใด ๆ กำหนดเป็นการเสียค่าใช้จ่ายให้แก่ ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการรองรับทหารกองประจำการที่ทำหน้าที่ในกองประจำการหรือการปฏิบัติภารกิจอื่นใด ที่มีความเสี่ยงภัยหรือบางครั้งได้รับการบาดเจ็บที่อาจต้องการการรักษาอย่างต่อเนื่อง เมื่อพ้นจากการเป็นทหารกองประจำการแล้ว ควรได้รับสิทธิที่รักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยควรได้สิทธิในการตรวจสุขภาพประจำปี ในกรณีที่ได้รับการบาดเจ็บจากการฝึก หรือการปฏิบัติหน้าที่ในขณะประจำการ เช่น เกิดอาการทางสายตา การได้ยินเสียง หรืออาการทางร่างกาย โดยได้รับการรับรองจากแพทย์ว่าส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการดำเนินชีวิต จึงเสนอแนะให้กำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการในกรณีที่ได้รับการบาดเจ็บหรือได้รับผลกระทบต่อสุขภาพในขณะที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการ ซึ่งจะต้องได้รับการตรวจและรับรองจากแพทย์ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง จนพ้นกำหนด

ปลดประจำการจากทหารกองหนุนเพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้ชายไทยสมัครใจเข้ารับ การเกณฑ์ทหารกองประจำการ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหาร กองประจำการภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นทุนสำรองให้ทหารกองประจำการ ในการรักษาพยาบาลหลังปลดกองประจำการ รวมทั้งเห็นควรให้ปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคม ในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สำหรับทหารหลังปลดประจำการ โดยขึ้นทะเบียนไว้กับ กระทรวงการคลังให้มีสิทธิเบิกจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปีต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ปัญหากฎหมาย และการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

สำหรับทหารกองประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะประจำการ จะได้รับค่าตอบแทนเป็น เงินเดือน รวมกับเบี้ยเลี้ยงประจำและเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราว (พช.) ทั้งหมดแล้วจะได้รับไม่เกิน เดือนละหนึ่งหมื่นบาท ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 ตามมาตรา 12 และ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เมื่อวิเคราะห์ค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการและ สภาพของเศรษฐกิจในปัจจุบัน พบว่า สิทธิประโยชน์ที่ได้รับตามข้อนี้ไม่มีความเหมาะสมเนื่องจาก การที่จะต้องเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เป็นทหารกองประจำการนั้น อาจส่งผลให้เสียโอกาสในการทำงาน ตามปกติซึ่งอาจได้รับค่าตอบแทนที่มากกว่าได้ รวมทั้งมีค่าตอบแทนที่ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพใน ปัจจุบัน

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านค่าตอบแทนของ ทหารกองประจำการในขณะประจำการ

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านค่าตอบแทนของทหารกองประจำการในขณะประจำการ โดยเทียบกับค่าตอบแทนข้าราชการ ทหาร และยึดหลักระดับการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับอัตราค่าตอบแทน ดังนี้

(1) แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 มาตรา 12 อัตราเงินเดือนทหารกองประจำการ และการปรับอัตราเงินเดือนทหารกองประจำการ

(2) แก้ไขปรับปรุงโครงสร้างอัตราเงินเดือน ตามมาตรา 12/1 ให้ข้าราชการทหารกองประจำการให้มีการปรับเพิ่มในระดับที่สูงขึ้นตามวุฒิการศึกษา

(3) แก้ไขปรับปรุงบัญชีเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ ประกอบคำสั่งกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดอัตราเงินเพิ่มการครองชีพชั่วคราวของทหารกองประจำการ โดยให้ได้รับอัตราเดียวกับข้าราชการทหาร

2) ปัญหากฎหมาย และการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการ ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

สำหรับการจัดสวัสดิการให้ทหารกองประจำการในขณะประจำการเป็นการให้สิทธิประโยชน์เฉพาะตน ได้แก่ สวัสดิการทางการแพทย์ สวัสดิการในการดำรงชีพเบื้องต้น เช่น อาหาร เครื่องแต่งกาย และที่พักอาศัย เมื่อวิเคราะห์สวัสดิการของทหารกองประจำการในขณะประจำการ พบว่า ยังมีได้ครอบคลุมสวัสดิการไปถึงบุคคลในครอบครัว เช่น สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล และสวัสดิการอื่น ๆ เพื่อเป็นการจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้กับทหารกองประจำการในขณะประจำการ

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการในขณะประจำการ โดยแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 ให้กำหนดบทบัญญัติเพิ่มเติม เรื่องสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการของทหารกองประจำการรวมไปถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัวของทหารกองประจำการ

3) ปัญหากฎหมาย และการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษา ของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

สำหรับระยะเวลาของการเป็นทหารกองประจำการนั้นใช้ระยะเวลา 2 ปี เป็นการเสียโอกาสในการศึกษาในระดับต่าง ๆ หรือการประกอบอาชีพได้ เมื่อวิเคราะห์การศึกษาและอาชีพของทหาร

กองประจำการในขณะประจำการ พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ (กศน.) รวมทั้งการพัฒนาความรู้ให้กับทหารกองประจำการในขณะประจำการนั้น ไม่มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและไม่สามารถรับการเรียนรู้ได้จริง กอปรกับทหารกองประจำการขาดแคลนทุนการศึกษาด้วย

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการศึกษาของทหารกองประจำการในขณะประจำการ

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านศึกษา ของทหารกองประจำการในขณะประจำการโดยแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 และระเบียบบัญชาการกองทัพบกไทย ว่าด้วยการเข้ารับการศึกษายภายในประเทศ พ.ศ. 2552 ให้ครอบคลุมถึงทหารกองประจำการ โดยกำหนดบทบัญญัติเพิ่มเติมด้วยการกำหนดสิทธิในการลาศึกษา และจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เท่าเทียมกัน โดยกำหนดให้กฎ ระเบียบ และได้รับสิทธิทุนการศึกษารวมถึงการพิจารณาเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย การส่งเสริมวิชาชีพ ก่อนปลดประจำการ

4) ปัญหากฎหมาย และการแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมาย ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงาน ของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

สำหรับทหารกองประจำการที่ปลดประจำการไปนั้น ไม่มีการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง เพราะเสียโอกาสในการเป็นทหารกองประจำการ ซึ่งใช้ระยะเวลา 2 ปี รวมทั้งการเลือกปฏิบัติหรือไล่ออกจากนายจ้างที่ไม่สามารถรอทหารกองประจำการในขณะประจำการ 2 ปีได้ เมื่อวิเคราะห์การจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ พบว่า ไม่มีสิทธิประโยชน์ใด ๆ เป็นการเยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกฎหมายอย่างชัดเจนในการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ และไม่มีกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการ เพื่อเป็นทุนสำรองให้ทหารกองประจำการในการประกอบอาชีพหลังปลดกองประจำการด้วย

การแก้ไขปรับปรุงข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ โดยแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย คือ เสนอให้มีมาตรการทางกฎหมายหรือระเบียบที่ชัดเจนในการกำหนดสิทธิประโยชน์ด้านการจ้างงานของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ โดยกำหนดให้มีการให้คะแนนพิเศษที่มีหลักเกณฑ์ชัดเจน หรือหน่วยงานภาครัฐให้คะแนนเพิ่มในการพิจารณาคัดเลือกเข้ารับราชการ รวมทั้งจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการทหารกองประจำการภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

5) ปัญหากฎหมาย ข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

สำหรับทหารกองประจำการที่ปลดประจำการไปนั้น ไม่ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล เช่น ตรวจสุขภาพประจำปี ที่เหมาะสม รวมทั้งยังไม่ครอบคลุมการดูแลบุคคลในครอบครัว (บิดา มารดา คู่สมรสและบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย) อีกด้วย เมื่อวิเคราะห์การรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ พบว่า ไม่มีสิทธิประโยชน์ใด ๆ เป็นการเยียวยาให้แก่ทหารกองประจำการหลังปลดประจำการที่กำหนดไว้เป็นข้อกำหนดอย่างชัดเจน ในการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ เช่น ตรวจสุขภาพประจำปี สืบเนื่องจากในขณะประจำการ หากได้รับบาดเจ็บจากการฝึก หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลต่อร่างกายและการประกอบอาชีพ ทหารกลุ่มนี้ควรได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องจากกองทัพ โดยต้องผ่านการตรวจสุขภาพและมีการรับรองจากแพทย์ถึงอาการของโรคที่ต้องการรักษาต่อเนื่อง

การแก้ไขปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ

ผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอแก้ไขปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ด้านการรักษาพยาบาลของทหารกองประจำการหลังปลดประจำการ โดยแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการรักษาพยาบาลทหารที่ใช้สิทธิระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือสิทธิประกันสังคมในสถานพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และหลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สำหรับทหารหลังปลดประจำการ ให้มีสิทธิเบิกจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปี กรณีที่ได้รับผลกระทบจากการฝึกหรือการปฏิบัติงาน โดยได้รับการรับรองจากแพทย์ให้มีสิทธิตรวจสุขภาพประจำปีและสิทธิการรักษาอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กรมการกำลังสำรองทหารบก. (2525). *ประวัติสี่สดี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สารศึกษาการพิมพ์.
- การุณย์ เจตน์พยัคฆ์. (2563). *สมัครใจรับใช้ชาติ บริการสังคม เลือกคนให้เหมาะกับงาน ชวนดู 5 โมเดลเกณฑ์ทหารในต่างประเทศ*. สืบค้นจาก <https://thematter.co/social/5-models-military-service/128394>
- กุลพล พลวัน. (2543). *สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2547). *หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2545). *สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน: ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงของสังคม*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- จารุพล เรืองสุวรรณ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นระบบเกณฑ์ทหาร หรือระบบทหารอาสาสมัคร. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, 18(3), 79-101.
- ชุดิกาญจน์ สายอุตสาห. (2561). ปัญหาการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. *วารสารวิชาการรวมสาร*, 16(3), 49-62.
- ฐานเศรษฐกิจ. (2565). *เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ทหารเกณฑ์ ได้เท่าไร มีสิทธิประโยชน์อะไรบ้าง*. สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/general-news/520058>
- เดชรัต สุขกำเนิด. (2564). *การลดการเกณฑ์ทหาร: หนทางในการลดงบประมาณรายจ่ายบุคลากรกระทรวงกลาโหม*. สืบค้นจาก <https://think.moveforwardparty.org/article/economy/1183>
- เดอะสแตนดาร์ด. (2566). *กองทัพเปิดเผย เกณฑ์ทหาร 9 วัน ยอดสมัครทะลุ 23,000 คน เป็นปรากฏการณ์ใหม่สะท้อนผลสำเร็จการปรับนโยบาย*. สืบค้นจาก <https://thestandard.co/rta-number-of-enlisted-soldiers>
- ทวิพร มุสิกะสิน. (2547). *แรงจูงใจในการสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการของทหารกองเกินที่มีอายุ 18 – 20 ปีบริบูรณ์โดยวิธีร้องขอ* (Master's thesis). สืบค้นจาก https://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/47931014.pdf
- ไทยเกอร์. (2566). *เกณฑ์ทหาร 2566 รับก็คน ดุยอดรับย้อนหลัง 9 ปี*. สืบค้นจาก <https://thethaiger.com/th/news/795306/>
- ชนัท นิภานันท์ และธานี วรภัทร์. (2565). *ความเท่าเทียมระหว่างเพศในหน้าที่รับราชการทหาร*. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 9(5), 268-284.
- ชนัท นิภานันท์. (2566). *กฎหมายรับราชการทหารของอิสราเอล*. *วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต*, 5(1), 1-14.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธวัชชัย ผลสะอาด. (2560). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารและการจัดการกำลังสำรอง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 8(2), 44-54.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2555). หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ผดาสวัสดิ์ วุฒิมานานนท์. (2559). คุณภาพชีวิตทหารเกณฑ์หลังปลดประจำการ: ศึกษากรณีทหารเกณฑ์ที่มีภูมิลำเนาในอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง (Master's thesis). สืบค้นจาก http://etheses.aru.ac.th/PDF/1256191915_11.PDF
- พงษ์เทพ สันติกุล. (2562). สิทธิมนุษยชน สิทธิพลเมือง และสิทธิทางสังคม. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 11(1), 37-60.
- รอยเตอร์. (2566). ฟินแลนด์ นื่องใหม่มาได้มาพร้อมอาวุธครบครัน. สืบค้นจาก <https://www.voathai.com/a/what-can-finland-s-armed-forces-and-arsenal-offer-nato/7038528.html>
- รัตนะ ปัญญาภา, พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, และประพันธ์ ศุภษร. (2558). การปรับวิธีคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีในสังคมไทยให้สอดคล้องกับพระพุทธศาสนา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(3), 1-24.
- วรพจน์ วิสรุตพิชญ์. (2543). สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- วิกิพีเดีย. (2566). การเกณฑ์ทหารในฟินแลนด์. สืบค้นจาก https://hmong.in.th/wiki/Conscription_in_Finland.
- วิชัย ศรีรัตน์. (2544). พัฒนาการของสิทธิมนุษยชน. *สุลพาท*, 48(3), 23-48.
- ศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการข้าราชการ. (2544). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/gDMT3>
- สามารถ อาลอ และภูมิ โชคเหมาะ. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาการหลีกเลี่ยงการเข้ารับราชการทหารกองประจำการและการหนีราชการทหาร. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 8(1), 1163-1175.
- สำนักงาน ก.พ. (2558). เงินเพิ่ม. สืบค้นจาก <https://www.ocsc.go.th/laws/laws-topic/compensation-wellbeing/supplemental-allowance/>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/NJxmu>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิริพันธุ์ สหสร้างสกุล. (2556). คุณภาพชีวิตในการทำงานและความสามารถในการเผชิญและฝ่าอุปสรรคของพลทหารกองประจำการ. *รายงานสืบเนื่องการสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มข., 59*, 132-138.
- สุชาย ทะสุวรรณ และ พระราชปรีชิตินิ. (2561). แนวทางการสร้างขวัญกำลังใจของทหารกองประจำการตามหลักพรหมวิหาร 4: ศึกษาเฉพาะกรณี กรมทหารขนส่งรักษาพระองค์. *การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 11, 2561*, 2345-2353.
- อภิรักษ์ นิยมกล้า. (2564). *การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร* (Doctoral dissertation). สืบค้นจาก <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/8086>
- Hao, C. C. (2013). The citizen-soldier in modern democracies: The Case for conscription in Singapore. *Pointer, Journal of the Singapore armed forces*, 39(1), 42-50.
- Heimann, A. (2022). Salaries, Compensation, and Benefits in the IDF: Implications for the Regular and Reserve Service Model. *JSTOR Security Studies Collection*, 1549, 1-6.
- Kwok, D. J. (2014). *Why conscription, Singapore? the social and geostrategic considerations* (Doctoral dissertation). Retrieved from <https://core.ac.uk/download/pdf/36733706.pdf>
- Loo, B.F. W. (2009). Maturing the Singapore Armed Forces: From poisonous shrimp to dolphin. In B. Welsh, J. Chin, A. Mahizhnan, & T. T. How. (Eds). *Impressions of the Goh Chok Tong years in Singapore* (p. 180). Singapore: NUS Press.
- NS Matters. (2023a). *An Employer's Responsibilities*. Retrieved from https://www.mindef.gov.sg/web/portal/nsmen/home/employers-and-community-support/employers/employers-and-national-service/an-employers-responsibilities!/ut/p/z0/fc7RCoIwFMbxZ_EBxhEzocuhESaDwBvdTSxbekjPxjYF3z4vgqKLLj_48fEHCQ1IUgv2KqAhNW67ldk1PVRZWdWxOOVpHvOiLsTlmOzqcg9nkP_B9pA4kYsepFVhYEgPA42e7GhW7TxTdGedmaaZMKzMz9YaF77Ar6V3GvPaLdhpBSxD3HaW0MebzhiQO3BPmXLeRS9APOqezU!/
- NS Matters. (2023b). *Tax Relief*. Retrieved from <https://www.mindef.gov.sg/web/portal/nsmen/home/nsttopics/awards-and-recognition/article/benefits-for-national-servicemen/tax-relief>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	เรืออากาศเอกจามร รักประเสริฐสุข
วัน เดือน ปีเกิด	2 เมษายน 2528
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี, 2549 ปริญญานิติศาสตรบัณฑิต, 2562 ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, 2555 สถาปนายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ, 2563 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, 2567
ที่อยู่ปัจจุบัน	27/184 หมู่ 5 ต.พันท้ายนรสิงห์ อ.เมืองสมุทรสาคร จ.สมุทรสาคร
สถานที่ทำงาน	สำนักงานตรวจสอบภายในทหารอากาศ
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายทหารตรวจสอบภายใน